

ANUL XV NR. 40 (592) — 1 octombrie 1966

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Flacăra

mîine: «ziua recoltei»

Mîine, 2 octombrie, satele și orașele patriei noastre sărbătoresc «Ziua recoltei», care va avea loc de acum înainte în fiecare an, în prima duminică a lunii octombrie. O nouă și frumoasă tradiție se instaurează astfel în viața satului nostru socialist și a întregii patrii.

Sărbătorirea pentru prima oară a «Zilei recoltei» a fost întâmpinată precutindeni cu multă bucurie. În cinstea sărbătorii, în multe cooperative agricole s-au luat măsuri pentru stringerea la timp și în bune condițiuni a recoltei și s-au organizat acțiuni patriotice pentru înfrumusețarea satelor, întreținerea drumurilor ș.a.m.d. Brigăzile și echipele de muncă din cooperative s-au străduit să obțină rezultate cât mai frumoase în muncă pentru ca la festivitățile «Zilei recoltei» să fie menționate pentru exemplul lor.

La sate, serbările «Zilei recoltei» vor întruni mii și mii de artiști

amatori de pe lângă căminele culturale, brigăzi artistice, formații sportive. În aer liber sau în săli, pe terenurile sportive, vor avea loc de dimineață pînă tîrziu în noaptea săzatori, hore, baluri, focuri de tabără, dispute sportive. Echipe culturale și sportive de la orașe vor vizita comunele și satele îmbogățind programele acestora. Expoziții cu cele mai frumoase produse vor oglindi munca depusă și rezultatele ei.

Expoziții-tîrg se vor deschide și în orașe și centre muncitorești. În cadrul acestora vor avea loc de asemenea manifestări artistice, culturale, sportive. Bucureștenii vor avea prilejul să viziteze asemenea expoziții-tîrg în principalele piețe ale Capitalei unde vor participa valoroase formații artistice profesionale și de amatori.

A. PETRUT

tului nostru studios condiții cât mai bune; e deci de datoria lui să răspundă cu entuziasm și seriozitate grijii deosebite cu care este înconjurat. Responsabilitatea pe care tină-

rul de azi o va avea mîine în viață, îi solicită întreaga sa capacitate de muncă, pasiune, tenacitate, disciplină, o comportare la nivelul cerințelor eticii socialiste.

arheologie

la străulești

Cartierul Străulești, situat în zona de nord-vest a Capitalei, este din nou în atenția arheologilor. Aici, doi cercetători de la Muzeul de istorie a orașului București, Margareta Constantin și Panait Panait, reiau în toamna aceasta cercetarea urmelor unei întinse așezări prefeudale din secolele III-IV și VI-VII, peste care mai tîrziu, în secolele XIV-XVI, s-a înfiripat satul Măicănești — unul dintre cele 41 de sate care au stat la baza formării Bucureștiului.

Săpăturile efectuate în anii trecuți în cartierul Străulești au dus la

cercetarea unui număr de 752 piese arheologice și a două cimitire.

În prezent, pe baza descoperirilor de pînă acum și a noilor investigații, arheologii doresc să stabilească aspectul topografic al satului feudal. De asemenea, ocupația locuitorilor, relațiile așezării respective cu diferite centre de producție meșteșugărească din țară și din regiunea Balcanilor.

Săpăturile de la Străulești sînt deosebit de importante, întrucît ele aduc o contribuție importantă la istoria Bucureștiului.

la cucuteni

S-a încheiat o nouă etapă a săpăturilor arheologice întreprinse de către Institutul de istorie și arheologie din Iași în așezările neolitice de la Cucuteni-Băiceni (raionul Pașcani). Locul respectiv a devenit celebru încă în anii 1909-1910, cînd savantul german Hubert Schmidt, în urma săpăturilor efectuate aici, a descoperit o admirabilă ceramică pictată, care dovedește un grad de civilizație deosebit de avansat la populațiile care au trăit pe aceste locuri cu circa 4.500 ani în urmă. (Așezările neolitice de la Cucuteni fuseseră semnalate încă la sfîrșitul secolului trecut de folcloristul Teodor Burda.)

Săpăturile de la Cucuteni au fost reluate în 1961 sub conducerea prof. univ. Mircea Petrescu-Dîmbovița, ele continuînd cu participarea arheologului Ion Ioniță, lector univ. Dinu Marin și asistent univ. Atila Laszlo, de la Universitatea din Iași.

Ce s-a descoperit în etapa din vara aceasta? Alte vase sau fragmente de ceramică policromă, unelte, rîșnițe, săpăligi cu corn, lame de silix, un topor de aramă. La Cucuteni s-au mai găsit locuințe cu podele pietruite sau de lut ars neîntîlnite pînă acum în casele din neolitic.

Ultimele săpături de la Cucuteni au dus și la alte rezultate cu totul noi. În afară de așezările din neolitic arheologii ieșeni au scos la lumină și o așezare din sec. IV-III î.e.n. S-au mai găsit bordeie (în formă ovală), precum și urme de locuințe din secolul II-III. Întregul inventar a fost adus la Iași. Săpăturile vor fi reluate în curînd.

F. URSEANU

din kola, zahăr și bioxid de carbon

Originar din limba unui trib sudanez, cuvîntul «kola» a căpătat astăzi o circulație universală, avînd o rezonanță mai mult comercială decît exotică, datorită asocierii sale cu denumirea unor băuturi răcoritoare. Kola este un arbore cultivat îndeosebi pe coastele occidentale ale continentului negru. Fructele acestuia, un soi de nucă de forma unei inimii alungite, de 3-4 cm lungime, sînt foarte bogate în cofeină și teobromină, substanțe cunoscute ca tonice cardiace și stimulante ai sistemului nervos. Proprietatea «miraculoasă» a fructelor de kola de a alunga senzația de oboseală și de foame, de a reconforta în general organismul, a fost descoperită din timpuri străvechi de către indigenii, în rîndul cărora există foarte răspîndit obiceiul consumării infuziei din fructele de kola.

Aliment igienic, de cruțare a organismului, nucile de kola sînt prelu-

crate pe scară semiindustrială sub formă de granule, făină, tincturi, vin și extracte. În cursul anului viitor, fructele arborelui african vor fi valorificate și în țara noastră. Din extract de kola, zahăr și bioxid de carbon va fi preparată o băutură acidulată, dulce, răcoritoare și înrăitoare. Noul produs, denumit «Pepsi-Cola», va fi realizat într-o secție a fabricii «Munca» din Corstanța, aflată în curs de construcție. De pe acum, hala acestei noi secții a prins contururile finale. În interiorul clădirii urmează a fi montate instalații automate și mecatizate cu o capacitate de fabricație de circa 10.000 de sticle de 250 ml de «Pepsi-Cola» pe oră. Lucrările de construcție au fost încredințate TRC-Dobrogea al cărui colectiv s-a angajat să dea în folosință obiectivul înainte de termenele contractuale.

Gh. BRĂTESCU

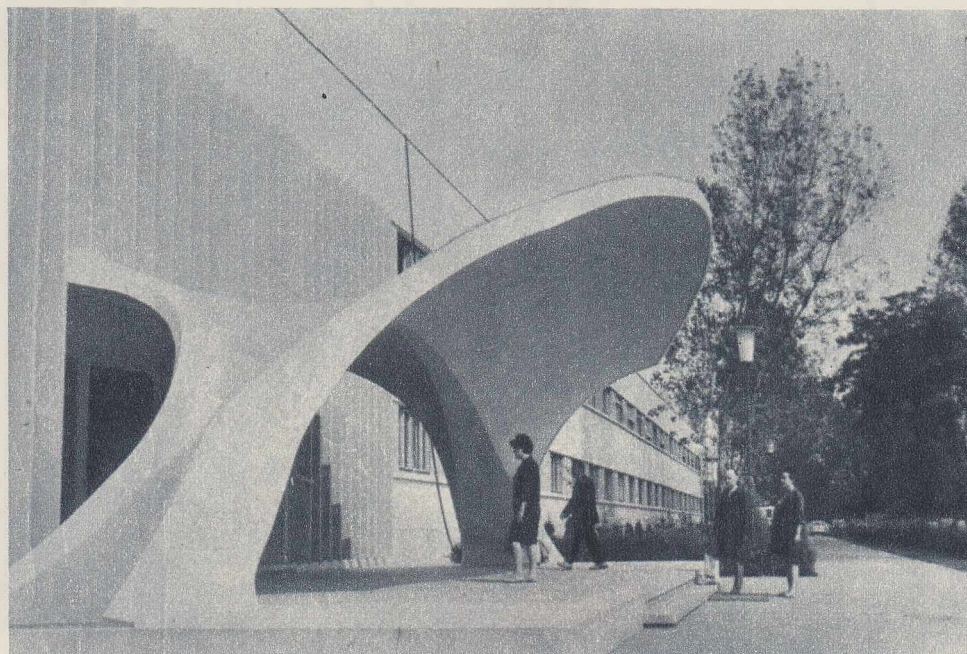
pentru autovehiculele de mîine

De curînd a fost constituit la Brașov nucleul unui Institut de cercetări și proiectări pentru automobile și tractoare.

Noul institut, care va funcționa sub egida Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, va cuprinde pe cei mai buni specialiști în domeniul de proiectare și cercetare din uzinele constructoare de autovehicule și tractoare. El este creat pentru desfășurarea unei activități vaste în vederea realizării unor noi proiecte și modele de tractoare,

autocamioane, autobuze, troleibușuri. Studiile tehnico-economice și proiectele de execuție a sediului, întreprinse de către Institutul de proiectare pentru construcții și mașini București, răspund celor mai moderne cerințe. Institutul va fi dotat cu laboratoare de cercetări, ateliere de proiectare și de execuție a noilor modele funcționale, instalații speciale, bancuri de probă pentru cercetarea noilor motoare etc.

N. AVRIGEANU

S-au terminat recent lucrările de modernizare a Filaturii de lînă pieptănată din București. Au fost instalate aici noi linii tehnologice de fabricație, înlocuindu-se vechi utilaje cu altele moderne, de mare randament. La secția preparatie, de pildă, prin instalarea noilor utilaje s-a și obținut un spor de 3% la productivitatea muncii. În fotografie: noul aspect al intrării prin care se face accesul muncitorilor în fabrică.

c o p e r t a n o a s t r ă

Bucuria roadelor îmbelșugate

Fotografie de S. ȘTEINER

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Științei 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 20 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”.

se deschid facultățile

După o vacanță fructuoasă (atît pentru cei care, absolvind liceele, și-au cucerit titlul de «boboc» în studenție, cît și pentru «veteranii» care au respirat aerul sărbătoresc din taberele de la munte și mare), tinerii studioși vor umple din nou băncile amfiteatrelor, din țară. În legătură cu deschiderea cursurilor universitare în acest an am solicitat un interviu tovarășului **Nicolaie Dima**, director în Direcția învățămîntului universitar din cadrul Ministerului Învățămîntului.

— Care este evenimentul cel mai important în noul an universitar?

— Înființarea Universității din Craiova, cea de-a cincea din țară, într-un centru cu vechi tradiții culturale și cu o dezvoltare impetuoasă în anii construcției socialismului, împlinindu-se în acest fel în anii regimului nostru ceea ce s-a înscris în Proclamația de la Islaz. Noua Universitate din Craiova funcționează cu 7 facultăți și un institut pedagogic.

— Ce pregătiri s-au făcut pentru deschiderea cursurilor?

— În primul rînd s-au luat măsuri pentru realizarea unei mai strînse legături între examenul de bacalaureat și probele concursului de admitere în învățămîntul superior. Pe această linie au fost reduse probele concursului de admitere la trei obiecte și s-a luat în calcul media de admitere și media obținută de candidații la examenul de bacalaureat. De asemenea, absolverii cu media 10 la bacalaureat au fost admiși fără concurs la facultatea dorită dacă au avut cel puțin media 9 la obiectul de specialitate în ultimii

doi ani de liceu. O atenție deosebită s-a acordat sesiunii de examene din toamnă, în așa fel încît toate lucrările să fie încheiate pînă la 26 septembrie a.c.

— Cîți studenți numără anul întii de studii în acest an și ce noutăți li așteaptă?

— Vor intra în anul întii 31.500 studenți, la învățămîntul de zi, seral și fără frecvență. Pentru anul acesta, ca elemente de noutate trebuie să menționăm înființarea citorva secții noi: la Universitatea din București, începînd din acest an, funcționează, printre altele, secția de limbă română, avînd discipline secundare limbi romanice, învățămînt seral la limbi străine (engleză, franceză, germană și rusă), o secție de sociologie etc. De asemenea, mai menționăm o secție de calculatoare electronice la Institutul politehnic din Timișoara și o facultate de automatică la Institutul politehnic din București.

Cu ocazia diverselor consfătuiri cu cadrele de conducere, care au avut loc de curînd, s-a reamintit acestora faptul că trebuie să acorde într-o măsură mai mare atenție activității studenților la diferite forme ale procesului de învățămînt, prin îmbunătățirea metodologiei de lucru în orele de seminar, laborator, activități practice și folosirii în mai mare măsură a metodelor moderne de predare la curs.

Nu ne îndoim că măsurile luate anul acesta în vederea îmbunătățirii învățămîntului nostru superior își vor dovedi pe deplin eficacitatea. Toate gîndurile celor ce răspund de bunul mers al acestui învățămînt sînt concentrate în a asigura tiner-

în toate regiunile țării

Ca la fiecare sfârșit de trimestru, colectivele de muncitori, tehnicieni și ingineri din unitățile economice de pe întreg cuprinsul țării încheie bilanșurile muncii lor. Copleșitoarea majoritate a acestor bilanșuri sînt semnificative pentru avîntul general ce caracterizează munca depusă de poporul nostru pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor trasate de cel de-al IX-lea Congres al P.C.R.

Spicim câteva rezultate dintre cele cunoscute pînă la închiderea edirii:

București. Cele mai multe dintre unitățile industriale din Capitală printre care: Uzina metalurgică «Grivița», Fabrica de țevi sudate, Fabrica de obiecte sanitare din porțelan, Fabrica de produse lactate, Fabrica «Viscofil», Uzina de mase plastice, Întreprinderea de produse pentru construcții și altele și-au îndeplinit înainte de termen sarcinile pe primele 9 luni ale anului. În primul oraș al țării au fost date peste plan (pînă la 20 septembrie a.c.) 265 tone oțel, 2 418 tone laminat finite pline, 3 598 tone țevi de oțel, 9 937 băi din fontă emailată, 7 000 anvelope, 1 051 televizoare, 389 aparate de radio, 2 862 tone ulei comestibil, 706 tone zahăr.

Și din regiunea București primim vești asemănătoare. Unități fruntașe: Șantierul naval Oltenița (2 motoare la 2 000 tone lansate la apă cu 30 de zile înainte de termen), Întreprinderea de prefabricate din Giurgiu, Uzina de reparații din Roșiori de Vede.

Argeș. La 22 septembrie, întreprinderile industriale din regiune raportau îndeplinirea planului pe primele 9 luni ale anului. Colective fruntașe: Uzina de aluminiu Slatina (producție suplimentară în valoare de 30 milioane lei), Uzina de produse sodice din Govora, Întreprinderea de poduri metalice și prefabricate beton din Pitești, Fabrica de confecții din Curtea de Argeș, Fabrica de țanăși, Întreprinderea minieră din Rîmnicu Vilcea, unitățile forestiere din regiune. Totalul economiilor realizate prin scăderea pretului de cost pe primele 8 luni ale anului se ridică la 37 milioane lei, iar beneficiile peste plan sînt de 40 237 000 lei.

Hunedoara. Fabrica de aglomerare nr. 1 din cadrul Combinatului siderurgic a furnizat furnalelor hunedorene peste plan o cantitate de minereu de fier și aglomerat necesar

pentru producerea a 25 000 tone fontă. Laminorul de sîrmă din cadrul aceluiași combinat și-a realizat încă de la 21 septembrie planul pe nouă luni. Obținindu-se aici o sporire de 2% a indicelui de utilizare a utilajelor față de cel planificat, s-a produs la fiecare oră efectiv lucrată o cantitate suplimentară de 600 pînă la 800 kg fier-beton.

Brașov. 20 de întreprinderi din regiune și-au realizat la 23 septembrie sarcinile de plan pe primele 9 luni ale anului. La Combinatul chimic Făgăraș, de pildă, s-a realizat peste plan o cantitate de 2 000 tone îngrășăminte chimice azotoase. S-au obținut 2 596 000 lei economii suplimentare și 3 796 000 lei beneficii peste plan.

Galați. 13 întreprinderi industriale din regiune și-au îndeplinit, la 23 septembrie, sarcinile pe primele 9 luni ale anului. Numai uzina «Laminorul» a dat o producție globală peste plan în valoare de 20 263 000 lei.

Ploiești. 25 de unități industriale și-au realizat înainte de termen planul pe primele 9 luni ale anului. Printre ele: exploatarea carbonifere din regiune (30 000 tone lignit peste plan), Uzina de prelucrare a materialelor plastice din Buzău, Fabrica de produse refractare din Comarnic, Fabrica de șamotă din Azuga, Uzina ceramică din Ploiești etc.

Mureș-Autonomă Maghiară. Unitățile de exploatare și prelucrare a lemnului din regiune și-au îndeplinit planul pe trei trimestre, înainte de termen, la producția globală și marfă vîndută și încasată. Valoarea produselor suplimentare se ridică la 25 000 000 lei: 12 000 mc cherestea, 18 000 mc bile-manele, 5 000 mp parchete, sute de garnituri de mobilă etc. Productivitatea a crescut (față de aceeași perioadă a anului trecut) cu 7%.

Oradea. Și-au îndeplinit înainte de termen sarcinile de plan pe primele 9 luni: întreprinderea minieră «Ardealul» (68 100 tone lignit peste plan), uzina «Transilvania» (339 tone lacuri și vopsele peste plan), fabrica «Azbociment» (42 000 mp plăci aglomerate peste plan), fabrica «Sinteză» ș.a.

Iată câteva doar dintre sutele de colective a căror muncă tehnică și conștiințioasă ar trebui să constituie o pildă pentru acele întreprinderi rămase în urmă în realizarea planului la toți indicii.

combinatul de sere

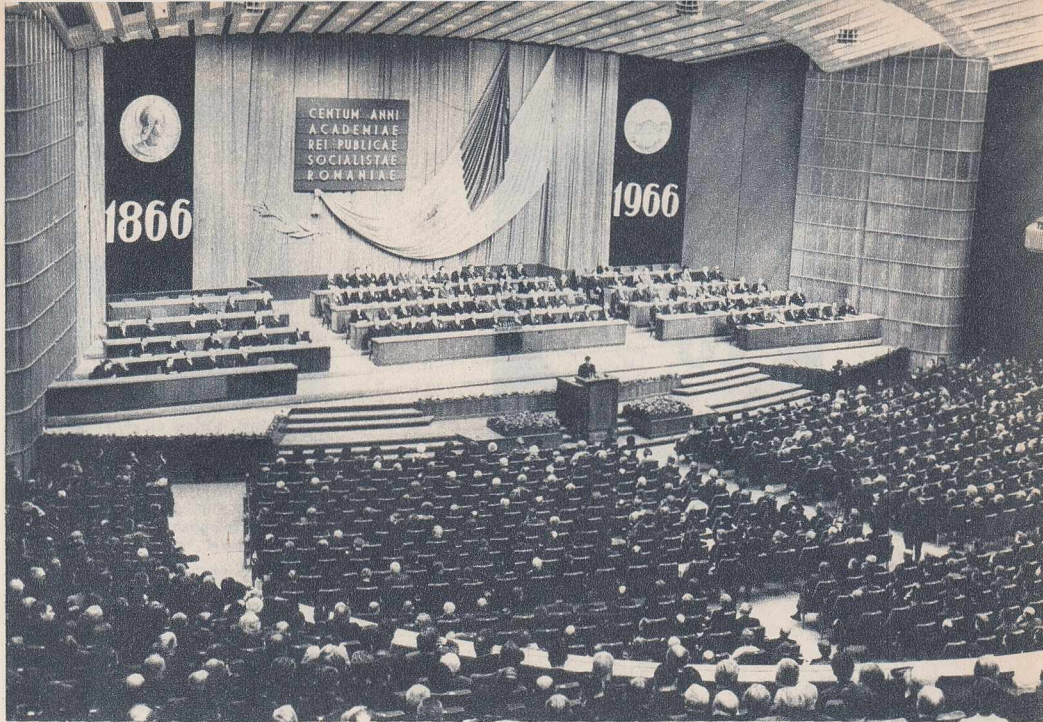
Situat în nord-estul Aradului, Combinatul de sere reține atenția recătorului prin întinderea lui: nu mai puțin de 34 de hectare. Protejate de sticlă, beneficiind de o temperatură adecvată și de apă, ori de câte ori este nevoie, cultura roșiilor și a castraveților se dezvoltă aici ca în casă. Tulpinile de roșii, bunăoară, u înălțimea de 2,1/2-3 metri.

Înensului combinat i s-ar potrivi estul de bine și denumirea de uzină, aici el dispune de o centrală de distribuție a energiei termice și apei cu funcționare automată, pe auză de program întocmit riguros științific. În sprijinul denumirii de uzină mai vine și o altă cifră: cea lungimii totale a conductelor, care

este de aproape un milion de metri! Altfel spus, lungimea conductelor este aproximativ egală cu distanța Satu Mare-Manalia.

Producția serelor cuprinde anual două cicluri, unul cu punct final în martie-aprilie-mai, iar altul în octombrie-noiembrie-decembrie. Producția la hectar e superioară celei din grădinile obișnuite, iar calitatea ireproșabilă. De acest lucru vorbesc o seamă de scrisori de felicitări primite pe adresa combinatului de la numeroșii beneficiari din țară ori din Anglia, Franța, R.F. Germană, Austria, Suedia ș.a., unde produsele sînt expediate pe calea aerului.

Viorel BOERIU

centum anni academiae

La 26 septembrie a avut loc în Sala Palatului Republicii sesiunea solemnă consacrată sărbătoririi Centenarului Academiei Republicii Socialiste România, la care au luat parte membri ai C.C. al P.C.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului, conducători de instituții centrale și organizații obștești, academicieni, profesori universitari, alți oameni de știință și cultură, ziaristi. La sesiune au luat parte invitați de peste hotare, reprezentînd academiile și alte foruri academice și universitare din aproape 30 de țări. Au fost prezenți șefi ai misiunilor diplomatice acreditați la București și alți membri ai corpului diplomatic.

Cuvîntul de deschidere a fost rostit de acad. Miron Nicolescu, președintele Academiei Republicii Socialiste România, președintele Comi-

tetului de organizare a Centenarului. Primit cu vie și îndelungi aplauze, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al C.C. al P.C.R., a adus salutul Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Consiliului de Stat și guvernului adresat tuturor oamenilor de știință și cultură din țara noastră, cu prilejul unui secol de existență a Academiei. Cuvîntarea a fost subliniată în repetate rânduri cu puternice aplauze.

Academicianul Miron Nicolescu a prezentat apoi expunerea «100 de ani de la crearea Academiei». Oaspeții de peste hotare au prezentat mesaje de salut din partea academiilor și a altor foruri academice și universitare.

În fotografie: aspect de la sesiunea solemnă.

un nou cineclub

La Clubul minier din Lupeni a luat ființă un cineclub, născut din colaborarea membrilor cercurilor foto și de arte plastice. Primul film documentar, în prezent în fază de montaj și sonorizare, a și fost turnat. Se intitulează simbolic «Exercițiu», avînd ca temă viața unui grup de mici dansatori, fii ai minerilor din oraș, care urmează cursurile cercului de balet al clubului.

În planurile cineclubului mai sînt

înscrise două filme documentare de scurt-metraj din viața minerilor: «La orizont 480» și «Galeria înșingărată». Primul este inspirat din viața subterană la cel mai modern orizont al minei Lupeni, iar al doilea evocă eroismul minerilor căzuți la greva din 1929. Concomitent, se va turna un film de iarnă în Retezat, intitulat provizoriu «Zimbrul alb».

I. STRĂUȚ

institutul de teatru de pe mureș

În toamna aceasta se împlinesc douăzeci de ani de activitate a Institutului de teatru — cu limba de predare maghiară — din Tîrgu Mureș.

Peste două sute de absolvenți — actori și regizori — au fost pregătiți de-a lungul celor două decenii de către cadrele de învățămînt ale institutului — printre care figurează

artistul poporului Kovács György, maestrul emerit al artei tompa Miklos, artistul emerit Lohinzy Loránd, rectorul institutului prof. Szábo Lajos și alții.

Institutul de teatru din Tg. Mureș, care din anul 1962 dispune de o modernă sală de studio, a prezentat în spectacole publice, începînd din 1950, de cînd a dat prima promoție, peste 50 de piese.

Bela BENCZEL

un colecționar original

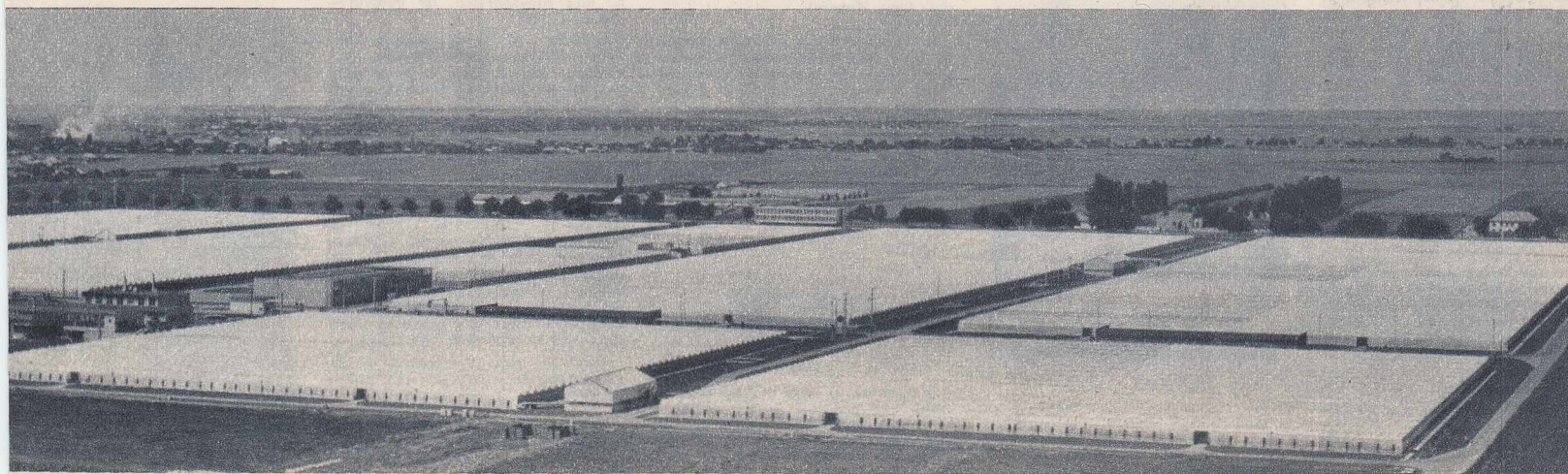
Casa bătrînilui Anton Triest din Alba-Iulia constituie un veritabil muzeu, ale cărui valoroase și variate piese îl plasează pe deținător printre cei mai originali colecționari.

Această apreciere este împușă nu numai de cele peste 28 000 de piese existente în colecția bătrînilui pensionar din vechea așezare românească ci, mai ales, de varietatea lor.

Vechi manuscrise, printre ele «Legile din Transilvania» de la 1779, aproximativ 3 000 de monede și medalii, unele din vremurile împăratului Alexandru cel Mare sau ale lui Octavian August, altele din epoca lui Alexandru cel Bun și Ștefan cel Mare, peste 2 000 de insemne și insigne românești, turcești, poloneze, rusești și din diverse alte țări constituie doar o parte a pieselor ce intră în componența colecției.

Nu lipsesc din «săliile muzeului» nici variate colecții de țigarete dintr-o serie de țări, diverse scoici după care s-au scufundat, cine mai știe cînd, pescutori din apele oceanelor Indian și Pacific, bucați de meteoriți; bogata faună a țării noastre este reprezentată de numeroase exemplare de păsări și animale împaiate, stîrnind invidia celor mai vajnici vînători, amatori de trofee.

G. B.

carte

● Matei Călinescu a îngrijit și prefațat o bună ediție de **Scriseri** ale lui Ion Minulescu, poet a cărui operă merita din plin acest efort. Apărută la Editura pentru literatură, culegerea oferă o imagine concludentă a cunoscutului simbolist; prefața argumentează și descriează cu judiciozitate profilul autorului volumului **Romanșe pentru mai târziu**, fixându-i locul și rolul său în evoluția poeziei românești din prima jumătate a acestui veac. O ediție în «Biblioteca pentru toți» și de așteptat, în vederea difuzării mai largi a operei minulesciene.

● Dacă V. Voiculescu s-a impus conștiinței publice ca un veritabil și fecund poet, cele două volume apărute recent la Editura pentru literatură sub titlul **Povestiri** (vol. I, **Capul de zimbru**, vol. II, **Ultimul Berervoi**) îl impun atenției publice ca un prozator cu mari virtuți. E ceea ce subliniază și Vladimir Streinu în pătrunzătorul Cuvânt înainte pe care-l semnează. Pe cînd o recoltă reprezentativă din versurile acestui scriitor de seamă al literaturii noastre moderne?

● Un atrăgător roman de aventuri și evocare este cel intitulat **Zece ore nesfîrșite** al lui Dimos Rendis, autor interesant și demn de atenție prin mai toate scrierile sale (Editura tinerețului, colecția «Aventura»).

● Gh. Tomozei publică un volum de **Poezii** la Editura pentru literatură. Fecund, poetul ar trebui să fie pe alocuri și ceva mai sever cu unele dintre producțiile sale. Altfel, în general, volumul este demn de atenție.

● Să menționăm volumul Verei Călin **Metamorfozele măștilor comice**, o utilă și pertinentă incursiune în literatura universală pe o temă dată, înscrisă de altfel în chiar titlul cărții.

● Al. Săndulescu, autor al unei monografii despre Delavrancea, semnează o cuprinzătoare prefață la o culegere din scrierile sale apărută în «Biblioteca școlară» sub titlul **Domnul Vucea**.

● O precipitare notabilă a ritmului de apariții în colecția «Lucaefărul», pe care Editura pentru literatură o rezervă, cum se știe, debutanților. Au apărut recent Ioanid Romanescu (**Singurătate în doi**), Gh. Pituș (**Poarta cetății**) și Constantin Stoiciu (**Dimineața**), fiecare însemnând mai mult decît o promisiune.

● Cîteva traduceri a căror luare în seamă se impune: **Statornicia rațiunii** de Vasco Pratolini, roman transpus în limba noastră și prefațat pertinent de Florian Potra; **Secret arzător**, roman de Ștefan Zweig, tradus de Elena Davidescu și prefațat de Herta Perez, care emite nu o dată notații critice remarcabile; în sfîrșit, Graciliano Ramos este prezent în librării cu romanul **Vieți seci**, tradus de A. Benedek.

cinema

● **Steaua fără nume** — adaptare cinematografică de Henri Colpi (scenariul: Henri Colpi și Alexandru Mirodan) după Mihail Sebastian. Filmul nu trădează poezia și adevărurile amare ale piesei turnate (nu totdeauna însă) în echivalente cinematografice pregnante. Este interesantă tipologia umană așa cum a fost ea înțeleasă nu numai de regizor ci și de interpreți, actori cu o distinctă personalitate: Claude Rich, Marina Vlady, Marcel Anghelescu, Eugenia Popovici, Grigore Vasiliu-Birlic, Cristea Avram.

Un susținător serios al filmului: scenografia de aleasă expresivitate a lui Ion Oroveanu.

● **Boccaccio '70** — sub un titlu ce nu trebuie luat ca o trimitere directă la Decameroul lui Boccaccio, ci mai mult ca un pretext, filmul reunește schițele cinematografice a doi regizori italieni de renume: Fellini (Spita domnului Antonio) și Monicelli (Renzo și Luciana). Placida povestioară despre necazurile a doi tineri îndrăgostiți nu-l reprezintă nici pe departe pe Mario Monicelli, autorul neuitatului «Marele război»; în schimb, în cea de-a doua schiță îl regăsim pe Fellini cu tot ce are mai propriu acest mare cineast; fantezia sa, doar în aparență haotică, de fapt declanșată după regulile precise ale reacțiilor în lanț, devine o materie vitriolată în care se înmoaie săgețile la adresa ipocriziei, a falselor pudori, a bigotismului.

Interpreți: Peppino de Filippo (Regele Neapolului, Bunica Sabella), Anita Ekberg (Război și pace, Mongolii), Marisa Solinas, Germano Giglioli.

● **Mamă ciudată** — marile probleme ale relațiilor părinți-copii văzute de acțiția din urmă prin prisma unei sensibilități bine înțuse de regizorul cehoslovac V. Pavlovic.

În distribuție: J. Lukesova, G. Valach (Copilul trupeii) A. Nasaryova.

● Creații actoricești remarcabile: Anthony Quinn (Zorba grecul), Emmanuèle Riva (Therese Desqueyroux), Barbara Barrie (Un cartof, doi cartofi).

● **Diligenta** — readucerea acestei opere desăvîrșite a lui John Ford pe ecranele noastre, după mulți ani, trebuie închinată ca un adevărat eveniment cinematografic. Căci ceea ce toate istoriile, vechi și noi ale cinematografiei, numesc «capodopera westernului», își păstrează și astăzi, după 27 de ani, încreaga putere de seducție; știința cu care marele cineast american urmărește destinele umane este, dincolo de valoarea ei emoțională, o înaltă lecție de ceea ce înseamnă arta filmului. În rolul lui Ringo Kid — John Wayne (Hatari). În nord, spre Alaska. În restul distribuției: Claire Trevor (Muntele), Thomas Mitchell, John Carradine (Ocolul pămintului în 80 de zile), George Bancroft, Louise Platt.

Marina Vlady

disc

● Cite două melodii de George Grigoriu și Temistocle Popa: cite două melodii cîntate de Anca Agamolu și Cristian Popescu și o singură orchestră

Electrecord, dirijată de Al. Imre. «Dacă numeri pînă la zece», «Ala-bala twist», «Chichița» și «Nici o clipă fără cine» sînt piese extrem de cantabile, ritmate nervos, care se rețin. Trebuie să menționăm coperta mapei discului, pe care se află o ingenioasă compoziție fotografică în culori, de Morel Valbură (45-EDC-707).

● Remo Germani, din nou, pe un disc Electrecord. Patru cîntece cunoscute din repertoriul simpaticului solist: «Dadoo-ron-ron» (am fi tare curioși să știm cum s-ar traduce acest titlu), «Nossignor», «Vatene», și «Tra-la-la-lasus» în execuția orchestrelor «I Rangers» și «Ezio Leoni». Conform specificației de pe coperta discului, Remo Germani continuă să cînte în limba italiană. Nu e prima oară cînd «Electrecord»-ul insistă asupra acestui amănunt inutil. Mai bine ne-ar fi dat traducerea titlurilor din italiană (45-EDC-714).

● Deși pe prima față a copertei discului sîntem atrași de textul «Festival San Remo 1966», spre surprinderea noastră pe cealaltă parte a mapei aflăm că e vorba numai de «melodii din Festivalul de la San Remo 1966»... ceea ce e cu totul altceva. Totuși discul 45-EDC-715 cuprinde patru producții melodice și ritmice interesante, frumoase, deși nu cele mai bune, din sus-numitul festival. Interpretează Salvatore Biancavilla și Antonio Biancavilla, acompaniați de Al. Imre, în fruntea orchestrei Electrecord. Rețineți: «Mai, mai, mai Valentina».

muzică

● După concertul inaugural de săptămîna trecută, Filarmonica «George Enescu» ne prezintă simbărită și duminică la Ateneu un concert dirijat de Emanoil Elănescu: Simfonia nr. 7 de Mihail Andricu — în primă audiere, Variațiunile simfonice «Enigma» de Edward Elgar, Concertul nr. 5 în La major de Mozart — solistă este cunoscuta violonistă, de mare prestigiu internațional, Lola Bobescu.

● După deschiderea stagiunii de concert bucureștene, Mircea Basarab apare la 1 și 2 octombrie la pupitrul Orchestrei filarmone din Cluj. În program: «Misa în do minor» de Mozart; grupul solistilor este alcătuit din Emilia Petrescu, Elisabeta Carțig, Valentin Teodorian și Alexandru Voinescu (corul Filarmonicii din București dirijat de Vasile Pinteș).

● Nicolae Boboc deschide stagiunea orchestrei Filarmonicii din Timișoara, cu un «Festival Beethoven» al cărui solist va fi Mihai Constantinescu (2 octombrie). În program: Uvertura «Fidelio», Concertul pentru vioară și orchestră și Simfonia a VIII-a.

● La Arad îi putem asculta la 1 octombrie pe dirijorul Hugo Huss și pianistul Alexandru Demetriu (program: Bach, Brahms, Beethoven).

● La Ploiești, în 3 octombrie, concertul de deschidere a stagiunii este dirijat de Eugen Pricope cu participarea pianistei Sofia Cosma (program: Boccherini, Liszt, Enescu).

● Un concert mult așteptat este acela de deschidere a Filarmonicii «Oltenia» din Craiova (3 octombrie). Dirijează Mihai Brediceanu; solist va fi artistul poporului Nicolae Herlea.

● În sfîrșit, mai menționăm concertul Filarmonicii «Gheorghe Dima» din Brașov (2 octombrie); dirijor, Mircea Lucescu; solistă, Liana Șerbescu (Beethoven, Ludovic Feldman, Mozart).

plastică

● Galerile de artă plastică (bd. N. Bălcescu): **Gabriela Pătulea-Drăgust** — pictură. Un registru tematic care își are izvoarele mai cu seamă în universuri rurale și în lumea plină de miracole coloristice ale florilor. Adeseori motivele

florale sînt transpuse pe pînze printr-un imprumut folcloric — de pe smalțurile oalelor, de pe scoarțe etc. — pictoria recreîndu-le și îmbogățindu-le cu valori noi într-o viziune originală («Florile olarului», «Florile bătrînești» etc.). În portrete, dar mai ales în compozițiile de gen, răzbat ecouri de frescă bizantină («Pădureana», «Cor din Maramureș», «Întoarcerea de la cîmp»). Chiar dacă personajelor le-a fost temperat acestismul, ele păstrează acel aer hieratic care este subliniat cu tonuri de galben ce inundă fețele și mîinile. Pinzele «Innortare» și «Arături de toamnă» sînt experiențe coloristice interesante, ultima de o certă frumusețe plastică. În creion, cîrbune, cîrbune colorat, artista mai expune și cîteva desene — momente grafice dintr-un itinerar turistic prin cîteva țări — de-o originalitate incontestabilă.

● **Culoarea — suflet și rețină**, cartea lui Camilian Demetrescu apărută în Editura Meridiane este o «gramatică a paletei și o succintă istorie a funcției culorii» după cum o definește însuși autorul. Pornind de la analiza domeniului fizic și cel afectiv al culorii, făcînd o pertinentă incursiune în tehnică și modulurile de exprimare, autorul stăruie asupra funcțiilor pe care le are culoarea, aducînd în sprijinul aserțiunilor sale pe marii maestri ai trecutului cu gândurile și capodoperele lor. Originală, folosind pe alocuri un limbaj polemic, cartea se adresează nu numai profesioniștilor paletei, ci — în aceeași măsură — celor care vor să înțeleagă mai bine pictura.

teatru

Mișu Fotino

● **Dinu Păturică**, de Ion Pillat și Adrian Maniu, a marcat deschiderea stagiunii la Teatrul Național din București. Dramatizarea după cunoscutul roman al lui N. Filimon oferă o imagine realistă a moravurilor sociale ale epocii, realizată cu o mare forță plastică. Salutăm, de aceea, inițiativa primei noastre scene. Regizorul N. Măsim a compus un spectacol corect în ansamblu dar deficitar la capitolul fantezie și corpoziție a personajelor. Mai puțin inspirat de astă dată e și decorul lui Demian — cam simplist. Din distribuție, înegală, fac parte Niki Atanasiu — remarcabil în scenele de satiră — Dem. Rădulescu și Coca Andronescu. Artiștii poporului Birlic și Ion Manu punctează două personaje episodice.

● Artistul poporului Mișu Fotino, recent distins cu acest înalt titlu, joacă în **O scrisoare pierdută** — premiera Teatrului de stat din Brașov. Regia aparține lui Sică Alexandrescu, iar decorul — Cristine Udrea.

● **Henric al IV-lea** de Luigi Pirandello a deschis stagiunea Teatrului «C.I. Nottara». Un spectacol de ținută artistică, în regia lui Lucian Giurcescu, scenografia Sandei Mușatescu, avînd în distribuție pe George Constantin, C. Brezeanu, Liliana Tomescu, Mihai Heroveanu, Anda Caropol, Dorin Moga, Sandu Sticlaru, Ștefan Iordache, George Păunescu.

● Deschiderea stagiunii la Teatrul de stat din Piatra Neamț cu premiera pe țară: **Afară-i vopsit gardu** — **Înăuntrul-i leopardu** de Alecu Popovici, comedie pentru copii, cu muzica lui V. Veselovski. Regia aparține lui Ion Cojar, iar decorurile lui St. Hablinski. În distribuție sînt cuprinși o seamă de tineri absolvenți ai Institutului de teatru.

Continuăm (vezi și «Flacăra» nr. 39) turul nostru de orizont prin țară privind perspectiva noii stagiuni teatrale.

TEATRUL GERMAN DE STAT TIMIȘOARA: **Citadela sfărîmată** de Horia Lovinescu. **Opera de trei parale** de B. Brecht.

TEATRUL DE STAT TURDA: **Viforul** de Delavrancea, **Cain și Abel** de Gh. Vlad (premieră pe țară).

TEATRUL DE STAT BAIA-MARE: **Omul cu mîrtoaga** de G. Ciprian, **Dictatorul** de Al. Kirițescu.

TEATRUL DE STAT REȘITA: **Jocul adevărului** de Sidonia Drăgăsanu (premieră pe țară), **Millionara** de G.B. Shaw, **Ceapa** de Aldo Nicolai, **Dictatorul** de Al. Kirițescu, **Tartuffe** de Molière.

TEATRUL MAGHIAR DE STAT SATU-MARE: **Jocul ielelor** de Camil Petrescu, **Al șaptelea, trădătorul** de Maria Földess (premieră pe țară).

televiziune

Duminică 2 octombrie. Emisiunea pentru sate este închinată, firește, «Zilei recoltei» (10.30) ● «Magazin... duminical» cu fotbal și toate celelalte... ● **Frumoasa Mănăstire Voroneș**, la rubrica «Documente de piatră» (19.20) ● «T.V.-111» (19.50) ● **Ana Pop-Corondan**, Maria Peter, Maria Marcu, Ilie Mușiu, Ion Fărcaș, Dorol Mercicaru, acompaniați de orchestra de muzică populară a Filarmoniei «Gheorghe Dima» din Cluj ne oferă un concert folcloric (20.20) ● Ilie putem vedea pe vestitul comic de odinioară al ecranului — Harold Lloyd, zis El, în filmul «Atenție, profesore!» (20.50) ● **Cîntă: Electrecord.** Dirijează: Al. Imre. Subiectul concertului: «Spune-mi unde, cînd și cum» (22.20).

Marți 4 octombrie. O pagină ilustrată din istoria filmului românesc: perioada 1900-1920 (19.20) ● **Recital** din versurile lui Panait Cerna (19.45) ● **Teatru.** O piesă bună, o distribuție corespunzătoare: «Antigona» de Jean Anouilh. Cu: Gilda Marinescu, Ion Marinescu, Ștefan Iordache, Ioana Manolescu, Geta Anghelulea, Mircea Anghelescu, Ștefan Radov, Mihai Pruteanu. Își dă concursul mezzo soprana Marta Kessler. Transmisie de la Teatrul «C.I. Nottara» (20.30) ● Un divertisment muzical ne este oferit de orchestra «Olimpic '64».

Miercuri 5 octombrie. Un nou film serial: «Casa șerpilor» (19.30) ● **Cabinetul medical TV** programează un film cu titlul «Școala mamei» (20.00) ● **Cheile Nerei** — atractiv obiectiv turistic în atenția rubricii de specialitate a TV (20.50); ● **Filmul polonez «Soție pentru un austriac»** (rubrica de film a TV continuă să manifeste lacune) (21.05).

Joi 6 octombrie. Interviziu: «Don Quijote», balet de Minkus, de la Teatrul de operă și balet din Kiev (18.00) ● «Joe Limonadă» — parodie cinematografică realizată de studiourile cehoslovace (21.10).

Vineri 7 octombrie. Recitalul apreciatului bariton Octav Enigărescu (19.20) ● **Litera «D»** (III) a agreabilei emisiuni «Dicționar de personaje» (19.35) ● «Politeț» — un film documentar despre... ceea ce se spune în titlu (21.35) ● **Iolanda Mărculescu, Viorica Cortez-Guguianu, Marina Krilovic, Vasile Martinovic, Nicolae Florei și Ion Stoian** ne oferă un buchet de melodii inspirate din lirica lui Mihail Eminescu (21.50).

Sîmbătă 8 octombrie. Un nou eveniment sportiv oglindit de micul ecran: **Campionatul european feminin de baschet**, retransmis în două reprize (19.15 și 20.45) de la Cluj ● **Locșitorul «Sfințului»**: «Omul invizibil» (22.05) ● Un program de muzică ușoară (22.35) incheie programul, mai amemic, al acestei săptămîni.

Gilda Marinescu

BUCUREȘTI în septembrie 1966

Numărul mărit de automobile face necesară sporirea locurilor de parcare auto pe marile artere ale Capitalei.

Depășind un milion și jumătate de locuitori, Bucureștii își sporesc populația cu ritmul contemporan al celorlalte mari orașe ale lumii și totuși alt fel. Dar nu despre acest «alt fel» este vorba, ci de «alt-felul» care deosebește Bucureștii de astăzi de cel de acum un an sau chiar de cel de acum o lună. Pentru un bucureștean get-beget, obișnuit cu transformările la care este martor zi de zi, deosebirile nu apar imediat, nici atunci când este vorba de construcții, de modă sau de lucruri etichetate stereotip: lipsuri. La banala întrebare «ce mai este nou în Capitală?» nu-i așa ușor să răspunzi, cu atât mai mult cu cât întrebarea nu se referă la noutățile din ultimii ani, ci din ultima lună.

S-au ridicat încă câteva grupuri de blocuri pentru locuințe în Drumul Taberei, în Militari sau Balta Albă — dar s-au construit asemenea blocuri și luna trecută, și acum două luni; bucureștenii fac glume pe seama insuficienței locurilor de parcare a automobilelor — dar aceste glume le-au făcut și luna trecută, și în miezul verii; ochiul atent al bucureștenilor a surprins ultimele linii ale modei mai ales când și-a făcut apariția, timid, influența rochiilor scurte — dar nici acest amănunt vestimentar efemer nu are tinerețea unei singure luni de zile. Deci ne-am gândit să facem un scurt popas în București, pentru a ne opri asupra faptelor noi care au avut loc numai în luna septembrie 1966.

BUCUREȘTI în septembrie 1966

BUCUREȘTI, Capitala patriei, ca și întreaga țară cunoaște efervescența unui nou început de an școlar. Dar pentru prima oară în acest septembrie aproximativ 1 500 de elevi încep cursurile unui număr de 15 licee nou înființate, liceele de specialitate. Aceste unități noi ale învățământului nostru de stat — putând să pregătească în 50 de specialități, potrivit înclinațiilor și preocupărilor care s-au manifestat mai de timpuriu, în primii ani de studiu, — vor forma viitoarele cadre ale industriei și agriculturii, precum și viitoarele noastre cadre de economiști. Generația de elevi care pășesc în acest an pe porțile liceelor de specialitate își vor aduce aminte că acest lucru l-au făcut în septembrie 1966.

BUCUREȘTI, cu întreprinderile lui, realizează aproape o cincime din întreaga producție industrială a țării. În cursul șesenalului s-au ridicat și pus în funcțiune peste 50 de uzine, fabrici și secții noi, altele au fost dezvoltate și reutilitate. Bucureșteanul ia cunoștință cu regularitate de noile unități care se construiesc sau se dau în exploatare. S-a obișnuit cu acest lucru, dar s-a obișnuit și să rețină din noianul de vești pe cele mai importante. Nu e puțin lucru și nu e greu de reținut că într-un cartier a apărut o nouă mare uzină. Iată-o: Uzina metalurgică București, obiectiv important al noului cincinal. Fabrica de confecții și tricotaaje București ne-a adus vestea că a pus în funcțiune noua linie de lenjerie care produce anual 6 000 000 de cămăși bărbățești de calitate superioară (adică câte 4 cămăși bărbățești de fiecare locuitor al Bucureștiului). S-a ajuns cu lucrările la plafonul halelor noii Fabrici de nasturi din Capitală, a cărei producție va acoperi în bună parte necesarul actual. Iată numai trei exemple care se adaugă celorlalte însemne ale lui septembrie 1966.

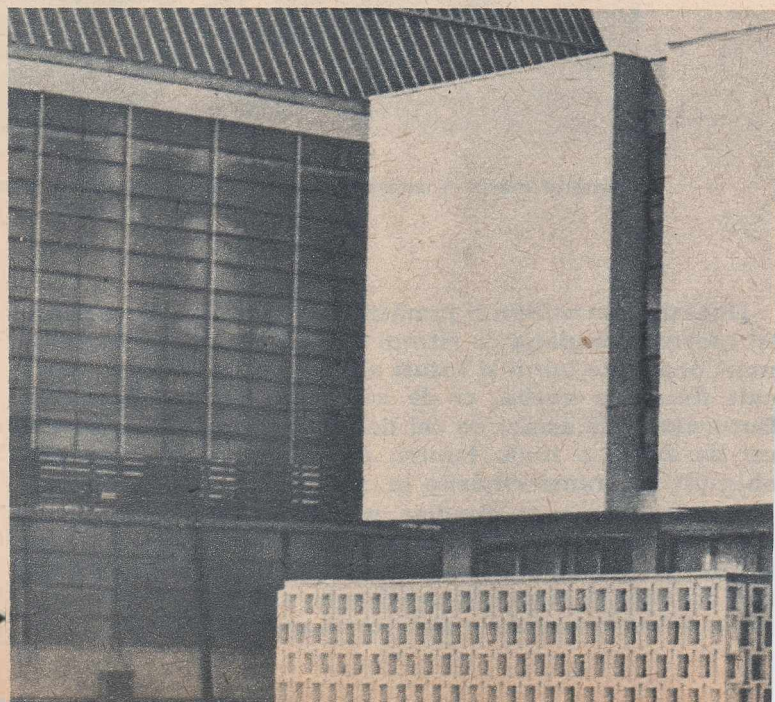
BUCUREȘTI este orașul a cărei circulație a sporit mult în ultimul timp. Și dacă pentru acest moment nu este specific traficul sporit — deoarece l-am întâlnit și în trecut și-l vom întâlni mai mult în viitor — ne vom reaminti totuși că marea arteră de circulație nord-sud își încheie lucrările de joncțiune în Piața Unirii.

BUCUREȘTI a fost întotdeauna un puternic centru comercial, dar în această lună de toamnă au apărut unitățile cele mai moderne: supermagazinele. Primul, a cărui experimentare a început mai demult, funcționează în Drumul Taberei, al doilea a fost amplasat în Balta Albă, strada Baba Novac. La ordinea zilei, în acest domeniu, este tocmai această noutate care asigură populației o aprovizionare cu un sortiment complet de mărfuri cu avantajul economisirii timpului la maximum. Noile construcții de cartiere au determinat și apariția primului automagazin care se deplasează acolo unde încă nu au fost date în funcțiune unitățile comerciale necesare. Și aceste noutăți au luat naștere tot în acest septembrie.

BUCUREȘTI, orașul cu cea mai mare populație a țării, cunoaște și cele mai ample aprovizionări de toamnă, ca în fiecare an de altfel. Dar acest septembrie marchează, începând din acest an, pregătirile intense ce se fac pentru Ziua recoltei, manifestare cu care, în viitor, ne vom obișnui. În Halele centrale Obor au prins contur standurile, platourile pe care își vor expune mărfurile cooperati-

Aspect recent din cartierul Balta Albă: automagazinul I.C.S. «Com-aliment».

Profil de septembrie: arhitectura modernă a noii Uzine metalurgice-București.

vele agricole de producție, gospodăriile agricole de stat și comerțul de stat. În pavilionul Expoziției realizărilor economiei naționale, la sfârșitul acestui septembrie, s-a amenajat marea expoziție de prezentare și vânzare a strugurilor de masă, fructelor și vinurilor, prilejuită de Ziua recoltei, și care va fi deschisă în acest an între 2 și 9 octombrie.

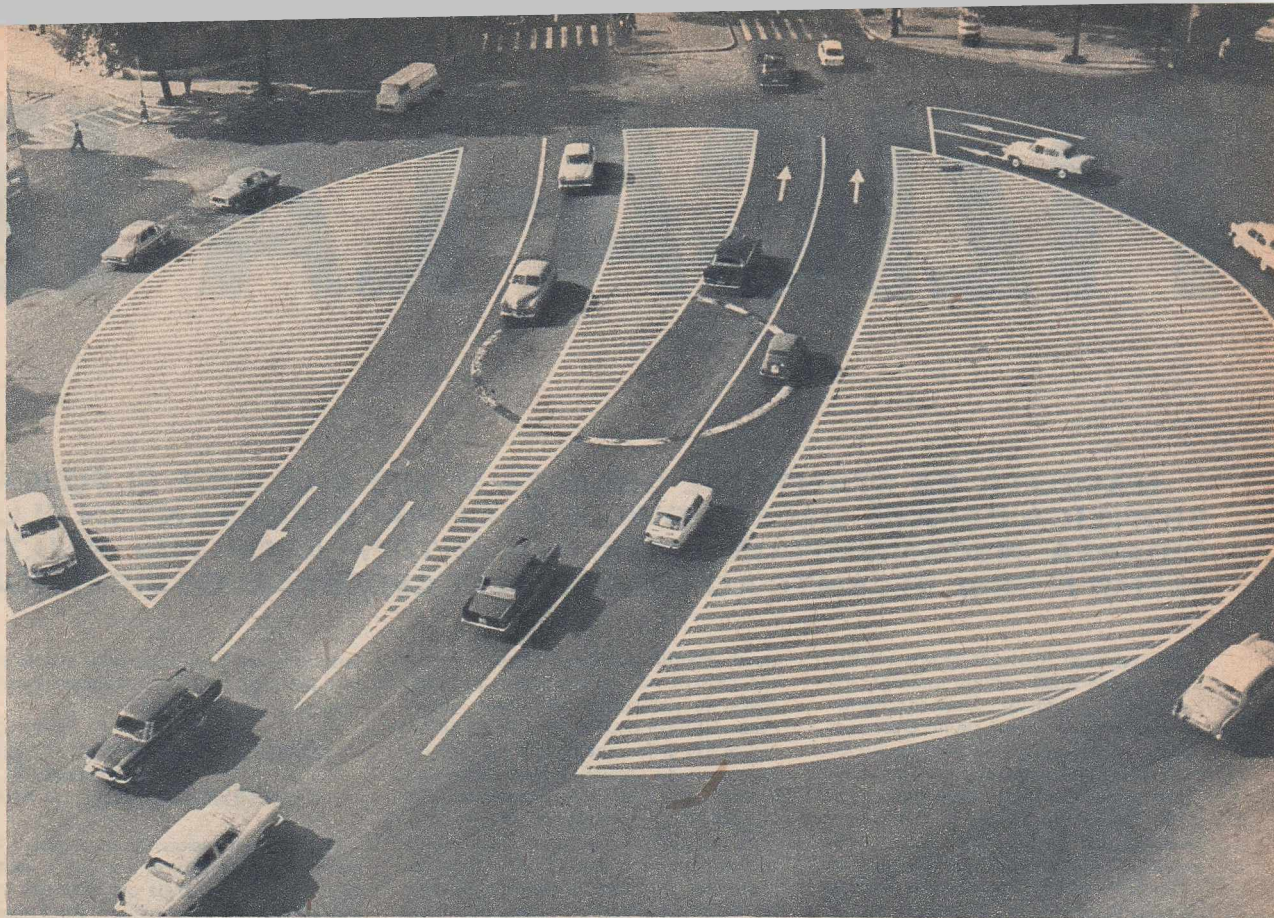
BUCUREȘTI a fost, în septembrie 1966, gazda unor mari evenimente culturale și științifice. Dintre ele se distinge, pe plan republican, «Centum anni Academiae».

★

Acest scurt popas în Capitală vrea să consemneze cât de bogată în fapte și evenimente inedite a devenit viața Capitalei în decursul unei singure luni. Și chiar dacă noul s-a integrat atât de organic în prezent încât a devenit obișnuit, importanța faptelor și evenimentelor va rămâne adânc înscrisă în memoria noastră. Iar peste ani de zile dacă veți fi întrebat, ca bucureștean, când au luat ființă liceele de specialitate, când s-a turnat asfaltul pe Magistrala Nord-Sud sau când și-au început activitatea primele supermagazine, cu un mic efort de memorie veți răspunde că asta a fost la

BUCUREȘTI, în septembrie 1966.

M. Mihai
Fotografii de Traian PROSAN

▲
Circulația în Piața Romană a fost reglementată încă din vară prin această soluție. Cu toate acestea nici până acum unii șoferi nu s-au obișnuit cu întârzierile în sensurile giratorii, iar unii pietoni cu surplusul de atenție pe care-l solicită traversările.

◀ Unul din cele 15 licee de specialitate deschise în acest an în Capitală.

FIZICA-LA IZVOA

NĂSCUTĂ CA ȘTIINȚĂ DE GRANIȚĂ ÎNTRE BIOLOGIE ȘI FIZICĂ, BIOFIZICA CAPĂTĂ UN ROL DIN CE ÎN CE MAI IMPORTANT ÎN ELUCIDAREA MECANISMELOR VIEȚII. NU ÎNTÎMPLĂTOR MAI MULTE PREMII NOBEL RECENTE AU ÎNCUNUNAT CERCETĂRI DE BIOFIZICĂ

Fizica și viața... Ce legătură poate exista între aceste două noțiuni aparent atât de disparate? Și totuși... Dacă concepțiile de acum câteva veacuri ale lui Descartes despre «omul-orologiu» sau ale lui La Mettrie despre «omul-mașină» sînt astăzi depășite, oamenii de știință au descoperit și descoperă necontenit în ființele vii «mecanisme» și «aparate» care întrec cele mai perfecționate dispozitive tehnice

Apoi, să nu uităm adevărul elementar că orice ființă vie, om, animal sau plantă, trăiește într-o «lume fizică». Lumina, căldura sau frigul, presiunea atmosferică, radiațiile și electricitatea — iată numai câteva elemente din mediul ambiant care acționează pe diferite căi asupra vieții, creșterii și dezvoltării organismelor.

În sfîrșit, uriașele realizări ale biologiei și medicinei moderne n-ar fi fost posibile fără apariția de noi metode de investigare și mai ales fără aparaturile necesare, tributare fizicii. Unele din rezultatele acestor aparate sînt folosite zilnic în policlinici și laboratoare, unde adeseori se efectuează de fapt o investigare biofizică: electrocardiograma, electroencefalograma, electromiograma, electroforeza, diagnosticul și terapia cu izotopi, iradierea roentgen, ultrasunetele ș.a.

Aceste realizări au făcut ca în ultimii ani, la intersecția biologiei și a fizicii — și din colaborarea lor — să se făurească o nouă disciplină: biofizica.

Dar dacă știința aceasta s-a constituit relativ recent, trebuie menționat că observații disparate în acest domeniu s-au făcut de multă vreme. Ochiul ca sistem de lentile, ca «instrument optic», a fost analizat atît din punctul de vedere al calităților cît și al defectelor sale de fiziologul și fizicianul german Helmholtz (1821-1894); medicul și fiziologul italian Galvani (1737-1798), în «preistoria» electrobiologiei, a notat că piciorul de broască moartă «învie», adică se contractă sub influența curentului electric. Tot așa în lumea vegetală s-a observat cu zeci de ani în urmă că în apropierea paratrăsnetelor, sub influența electricității, plantele cresc mai vigurose. De aci a izvorît ulterior ideea de a capta electricitatea atmosferică și a o conduce într-un sol cultivat spre a se spori recolta...

Și radioactivitatea și-a vădit relativ de mult influența asupra organismelor vii: plantele stropite natural sau artificial cu doze moderate de apă radioactivă evoluau mai rapid și creșteau mai bogat.

PRIMELE REALIZĂRI SPECTACULOASE

Cunoașterea științifică a modului de acțiune a diferiților factori fizici în lumea vie s-a conturat limpede abia în ultima vreme, ca urmare a transformărilor vertiginose pe care le-a suferit fizica prin descoperirea structurii atomului, a radiațiilor ionizante, prin progresele electronicii ș.a.m.d.

Primele realizări spectaculoase ale biofizicii au fost de altfel tocmai cele care au încercat transformarea naturii vii cu aju-

torul radiațiilor ionizante. Supunînd acestor radiații microorganismele producătoare de penicilină, s-au creat tulpini care «fabrică» o penicilină de 60 de ori mai activă și în cantități de 100-500 ori mai mari; de asemenea s-au obținut pe această cale tulpini foarte productive de streptomycină, teramicină, vitamina B₁₂.

Să amintim și o interesantă experiență în domeniul sericulturii. Prin folosirea radiațiilor nucleare în cultura larvelor de viermi de mătase s-a reușit obținerea de fluturi care depun ouă de două culori: albe — din care ies masculi — și cenușii — din care ies femele. A apărut deci o lume de viermi de mătase «marcată» după sex. Această diferențiere a făcut posibilă selecționarea ouălor și creșterea numai a masculilor, care dau cu 30% mai multe fire de mătase decît femelele.

Tot cu ajutorul radiațiilor nucleare s-au obținut noi plante care au o recoltă mai bogată, se coc mai devreme și rezistă mai bine în condiții nefavorabile. Grădiniile experimentale moderne au făcut să pălească faima grădinilor Semiramidei prin bogăția de flori nemaiîntîlnite pînă acum, cu forme și nuanțe de o stranie frumusețe. Fructele și-au schimbat culorile. Cercetători germani, de pildă, au modificat prin iradiere «ereditatea» culorii unor soiuri de mere din galbenă-verzue în roșie. Această mutație prezintă și o anumită importanță economică, deoarece unii consumatori preferă fructele de culoare roșie.

Prin radiații nucleare s-au făcut încercări de a se obține mutații și la animale, creîndu-se astfel forme noi, rase mai productive la taurine, găini etc. Găina «genială» — «autoare» a oului, cîntată și în poezia lui Arghezi — a constituit

astfel obiectul unui interesant studiu pe plan mondial, cu rezultate încurajatoare pentru practica avicolă.

ÎNTR-O MARE UZINĂ DE MOTOARE SE STUDIAZĂ... CONTRACTAȚIA MUSCULARĂ

Un capitol pasionant al biofizicii îl constituie și cercetarea energiei biologice. Se știe că energia organismelor vii este extrem de «economică». Dacă energia depusă cînd săpăm cu tirnăcopul, de pildă, ar fi cheltuită cu randamentul mașinilor cu aburi sau al motoarelor cu ardere internă, noi ar trebui să consumăm cam tot atîtea alimente cît ingurgita lendarul Gargantua. Dar organismul omenesc se mulțumește cu cantități mult mai modeste de «combustibil». Explicația? Celula vie transformă energia combinațiilor chimice în energie mecanică, organismul dispensîndu-se de etapa intermediară — de transformare a energiei chimice în căldură. Acest lucru este deosebit de util deoarece tocmai în această fază «de căldură» se pierde fără folos 70-90% din energie.

Astfel putem înțelege de ce cel mai bun bec electric transformă în lumină numai 7-8% din energia primită, în timp ce licuriciul este sursa luminoasă cea mai «ieftină» deoarece transformă în lumină 97% din energia primită. Mușchii scoicilor transformă în energie mecanică 80% din energia primită, în timp ce locomotiva lucrează cu un randament de numai 9%, iar motoarele cu ardere internă, aproximativ 30%. Este semnificativ, din acest punct de vedere, că într-un laborator al unei mari fabrici de motoare din S.U.A. o importantă problemă de studiu o cons-

tituie contractația musculară. Cei care întreprind aici aceste cercetări speră că ar putea astfel aduce mai multă lumină asupra energiei biologice și asupra energiei în general.

Experimental, s-a construit chiar un motor care funcționează cu ajutorul colagenului sintetizat — acesta din urmă imitînd substanța elastică din țesutul conjunctiv al organismului omenesc. Motorul îngăduie conversiunea directă a energiei chimice în energie mecanică practic fără intermediar!

DE LA OCHIUL DE BROASCĂ LA RADIOLOCATOARELE MODERNE

Alte însușiri tot atît de neașteptate au fost descoperite de biofizicieni în organele de simț ale animalelor. S-a stabilit astfel că la broască ochiul și creierul constituie un sistem simplu: un filtru selectiv care nu reține decît senzațiile ce semnalizează dușmanul sau pe cele necesare pentru prinderea insectelor. Se consideră că un aparat electronic realizat prin analogie cu acest sistem ar putea fi folosit pentru stațiile de radiolocație ale aeroporturilor moderne, pentru a observa de pildă un avion care s-a abătut de la traseul indicat, precum și pentru corectarea rutei prin trimiterea unor comenzi către dispozitivul de pilotare automată.

Studierea aprofundată a organelor de simț în lumea animală va facilita perfecționarea sau crearea unor aparate cu totu noi de prelucrare a datelor în sistemele de telecomunicații. Captivantă este în acest sens studiarea mijloacelor de mișcare (orientare) la păsări și animale, care le permit să atingă cu precizie o anumită zonă geografică situată la foarte mari distanțe. Un volum recent publicat sub egida Academiei de științe din U.R.S.S. și consacrat mecanismelor orientării animalelor în spațiu cuprinde nu mai puțin de 24 lucrări pe această temă.

O serie de cercetări au pus în evidență extrema sensibilitate a organismelor v

Mîinile artificiale pot minui și compasul.

RELE VIETII

la «informațiile» primite din afară. După evaluările specialiștilor, ecolocatoarele ultrasonore ale liliecilor discriminează intervale de 1/30 000 secundă, iar unii «pești electrice» disting densități de curent electric de 1/500 000 microamperi pe cm!

Analiza minuțioasă a schimbului xifosurului (un animal marin) a dus la punerea la punct a unui «ochi electronic» sesizând cele mai mici contraste — de care geologii se servesc pentru filmările aeriene. Totodată, după modelul unui original «dispozitiv» aflat în ochiul cărăbușului și care îi dă posibilitatea reglării vitezei zborului cu o precizie excepțională, s-a construit un aparat pentru măsurarea vitezei avioanelor.

BIOFIZICA PĂTRUNDE LA NIVELUL CELULEI

În sfârșit, biotizica își aduce un aport prețios în cunoașterea mecanismelor stării de sănătate, de boală și a proceselor de îmbătrânire începând de la nivelul celulei. Aria esențială de cercetare a biofizicii este intracelulară, moleculară, pătrunzând în cele mai intime și subtile procese vitale din interiorul celulei. Căci aici se află «inima biologiei». Mari probleme ale biologiei și medicinei contemporane ca fotosinteza, dirijarea și intervenția în mecanismele genetice, stăpânirea unor maladii ca tumorile canceroase, bolile cardiovasculare, bolile degenerative și ereditare — ca să cităm numai câteva din ele — nu pot fi soluționate astăzi fără fundamentele pe care le furnizează biochimia și biofizica.

Concomitent, noi aparate de diagnostic și tratament sînt în permanență furnizate de biofizicienii medicinei practice. Să menționăm doar câteva recente: un magnetocardiograf (veritabilul «concurrent» al electrocardiografului), care prezintă mai fidel «tabloul» inimii, înregistrînd cîmpul magnetic variabil de o intensitate extrem de slabă produs de mușchiul cardiac; un sonoencefalograf, care explorează cu ajutorul ultrasunetelor tumorile localizate în porțiunile mijlocii și anterioare ale creierului; un aparat «liliputan» (diametru 2,5 mm) cu care este posibil să se studieze interiorul urechii interne și care înregistrează și semnalele electrice ale fenomenului de audiere.

În domeniul protezelor senzoriale, de curînd a fost construit pentru nevăzători un aparat bazat pe principiul detectării obstacolelor datorită ultrasunetelor (același principiu care asigură orientarea liliecilor). De o manipulare comodă (nu măsoară decît 17,8 cm lungime și nu cîntărește decît 283 grame), aparatul a fost fabricat în Anglia în o sută de exemplare și trimis spre experimentare în douăzeci de țări. S-a construit, de asemenea, o nașină de lectură (optofonul) care, transformînd impresiile luminoase în impulsuri sonore, permite nevăzătorilor să «citească» 16 cuvinte pe minut. «Vizotactorul», folosind traducerea impulsurilor luminoase în impulsuri tactile, reprezintă o altă soluție încercată cu succes.

Iată numai câteva din realizările biofizicienilor, și ele pot da totodată și o idee asupra perspectivelor pe care le oferă această știință de graniță. Perspective cu atît mai vaste cu cît se poate spune că fructuoasa colaborare dintre fizică și biologie se află abia la început...

Dr. E. ROȘIANU

PREOCUPĂRI ROMÂNEȘTI

-de vorbă cu conf. univ. dr. V. VASILESCU-

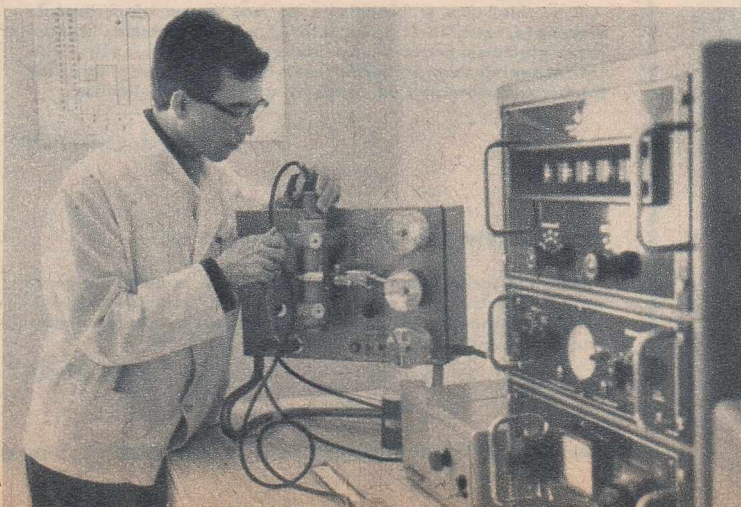
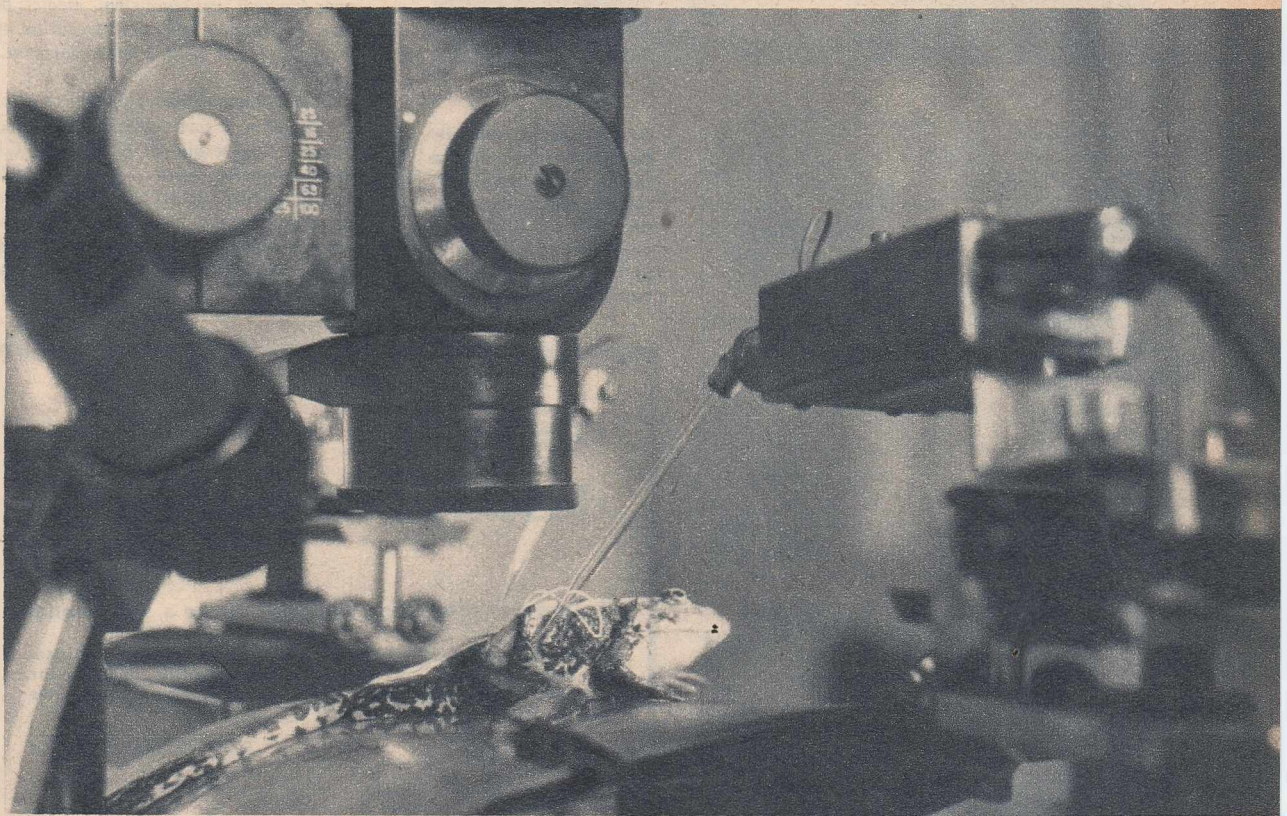
CERCETĂRILE BIOFIZICE, EFECTUATE LA NIVEL MOLECULAR, SÎNT CHEMATE SĂ ADUCĂ O IMPORTANTĂ CONTRIBUȚIE LA STABILIREA DIAGNOSTICULUI PRECOCE AL BOLILOR ȘI ÎN TERAPIE. DE ASEMENEA, ELE URMEAZĂ SĂ ȘI GĂSEASCĂ APLICAREA ÎN AGRICULTURĂ, PRIN UTILIZAREA FACTORILOR FIZICI: CÎMPURI ELECTRICE ȘI MAGNETICE, RADIĂȚII...

Interlocutorul nostru, conf. univ. dr. V. Vasilescu, este șeful catedrei de biofizică a Institutului medico-farmaceutic din București. Cu ajutorul d-sale vom încerca un tur de orizont în problemele ridicate de știința biofizicii în țara noastră.

Prima întrebare este, firească, cea referitoare la existența unor preocupări din trecut, la noi, în acest domeniu.

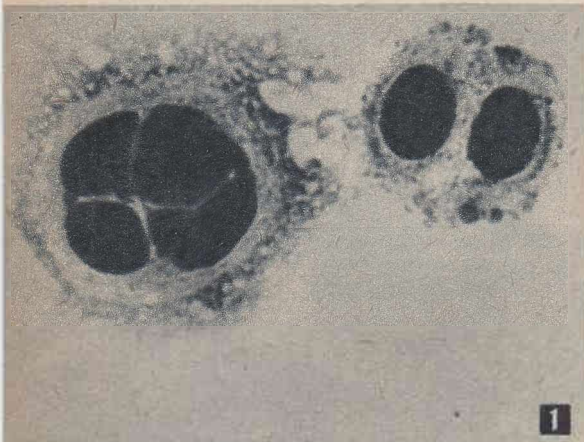
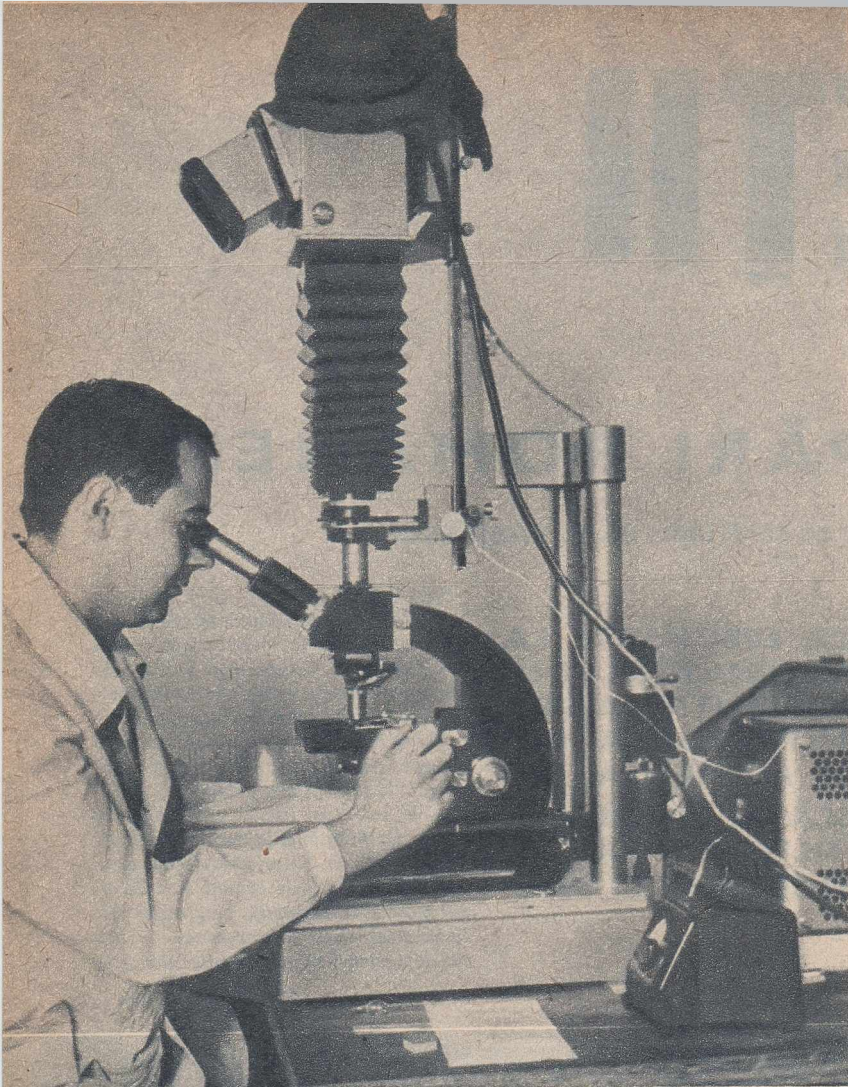
— În stabilirea istoriei unei științe se merge de obicei pînă la antichitate. Biofizica face parte dintre științele ale căror începuturi nu trebuie căutate atît de departe. Ea este consecința progreselor realizate de științele contemporane — în special de științele fizico-matematice, biologice

(Continuare în pag. 10)

▲ Electrozi minusculi furnizează date prețioase despre activitatea electrică a unei singure celule din corpul acestei broaște.

◀ Contorul Geiger-Müller pentru urmărirea radiațiilor beta, precum și alte instalații electronice cu ajutorul cărora se poate determina activitatea produșilor biologici marcați cu izotopi radioactivi, fac parte din «arsenalul» curent al biologului de azi, mai precis, al biofizicianului.

Acest aparat complicat, cu o denumire la fel de complicată (citospectrofotometru), permite studiul unui segment din celulă, și tocmai în aceasta rezidă importanța lui.

Izolată acum aproape 15 ani de la o boală de cancer din S.U.A., linia celulară HeLa (foto 1) s-a răspândit în lumea cercetătorilor din domeniul biologiei. Această linie celulară constituie un important obiectiv de studiu în laboratoare. Pe aceste celule se studiază acțiunea razelor X asupra celulelor — sub influența radiațiilor obținându-se celule uriașe, anormale, cu mulți nuclei. Acest aspect poate fi comparat cu cel din fotografia 2, unde apare o celulă normală izolată din rinichi. Celula normală are un singur nucleu, în care se pot observa cei doi nucleoli.

și chimice — aceste progrese permițând studiul fenomenelor fizice din sistemele biologice.

La noi în țară biofizica s-a dezvoltat pe lângă catedrele de fiziologie. Cursurile lui I. Athanasie, din 1910, conțin numeroase elemente de fizică și chimie biologică. Această idee a fost continuată apoi de elevii acestuia: acad. V. Rășcanu și prof. I. Nițescu. Un aport deosebit în promovarea orientării biofizice în științele fiziologice și stabilirea conținutului învățământului de biofizică l-a adus acad. Gr. Benetato în activitatea sa de conducător al catedrei de fiziologie din Cluj și apoi din București. Este de remarcat și rolul unor fizicieni români de mare prestigiu care au predat fizica la Facultatea de medicină. Un merit deosebit îi revine profesorului N. Bărbulescu, care a contribuit și la îmbogățirea literaturii de biofizică.

— Totuși, ca disciplină de sine stătătoare în învățământul medical, biofizica este de dată foarte recentă. De altfel, după câte știm, primul Congres internațional de biofizică a avut loc la Stockholm abia în 1961...

— Da, iar în țara noastră biofizica a apărut ca disciplină de învățământ la facultățile de medicină în același an. În anii următori a fost introdusă și la Facultatea de biologie, iar la Facultatea de fizică din București s-a creat o secție de biofizică. Există și câteva laboratoare în care se fac experimente importante.

Crearea unei secții speciale în cadrul Societății de fiziologie, cit și organizarea în ultimii ani a unor simpozioane naționale pe probleme de biofizică, cu participarea unor fizicieni, matematicieni, medici, biologi, electroniști, reflectă interesul tot mai larg manifestat pentru acest domeniu în țara noastră.

Însemnătatea teoretică și practică a acestei discipline a fost subliniată și în documentele Congresului al IX-lea al P.C.R., iar în expunerea ținută cu ocazia înființării Consiliului Național al Cercetării Științifice, secretarul general al C.C. al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, a menționat din nou necesitatea acordării unei atenții sporite biofizicii.

ÎN CURÎND, UN SIMPOZION NAȚIONAL

— Precum știm, Uniunea societăților științelor medicale pregătește al patrulea simpozion național de biofizică. Ce ne puteți spune în legătură cu acest eveniment?

— Astfel de simpozioane au devenit o necesitate pentru o știință tânără. După rezultatele fructuoase ale celui de-al III-lea Simpozion de biofizică ținut la Iași în octombrie 1965, cel din anul acesta va constitui o nouă trecere în revistă a realizărilor biofizicienilor din diverse centre din țară. Vor fi prezentate un mare număr de lucrări consacrate problemelor de biofizică ale sistemelor complexe și se vor aborda în special aspecte inedite de biocibernetică și de termodinamică a sistemelor biologice.

— Dar pe plan internațional cum se reflectă contribuția biofizicienilor noștri?

— Experiența noastră în învățământul și cercetarea biofizică s-a concretizat într-un raport ținut la Reuniunea internațională de biofizică de la Paris din 1964. În laboratorul nostru de biofizică de la I.M.F. s-au adus o serie de contribuții privind efectele genetice ale unor factori fizici și chimici și geneza și mecanismul conducerii influxului nervos. Aceste date au fost sintetizate în lucrări care au fost publicate în țară și în multe reviste de prestigiu din străinătate, cum ar fi «Nature» și «Naturwissenschaften». Cercetări de biofizică se efectuează și în alte laboratoare de la noi din țară, fie din cadrul Academiei, fie în cadrul diferitelor departamente.

La cel de-al II-lea Congres internațional de biofizică, organizat de Societatea internațională de biofizică în luna septembrie a.c. la Viena, țara noastră a fost prezentă cu mai multe lucrări privind biofizica macromoleculilor, «fenomenele de membrană», al căror rol în sistemele vii este imens (membranele separând sistemul de mediu și alcătuind totodată legătura lor cu acest mediu), procesele de excitabilitate, biofizica radiațiilor etc.

PERSPECTIVE..

— Ce perspective oferă biofizica mediciniei, biologiei și științelor agricole?

— Este adevărat că uneori specialiștii dintr-un domeniu sau altul manifestă un entuziasm exagerat în legătură cu posibilitățile și perspectivele pe care le deschide știința respectivă în cunoașterea fenomenelor naturii. Evaluând critic viitorul biofizicii putem afirma fără riscul de a greși că perspective largi se întrevăd nu numai în domeniile amintite de dv. dar și în alte ramuri ale științelor, tot așa cum de pildă, dezvoltarea noilor ramuri ale fizicii (fizica nucleară, fizica corpului solid, mecanica cuantică) a ridicat probleme fundamentale pentru întreaga fizică și a creat noi ramuri ale matematicii.

Revenind la biologie și medicină trebuie precizat că cercetările biofizice creează bazele științifice pentru două direcții de preocupări. În primul rând este vorba de elucidarea mecanismului bolilor la nivel molecular, ceea ce va face posibilă instituirea celei mai eficiente terapii și, totodată un diagnostic precoce al bolilor; în al doilea rând cercetările biofizice își vor găsi o largă aplicare în agricultură, unde utilizarea factorilor fizici (cîmpuri electrice magnetice, radiații) poate contribui la creșterea fondului vegetal și animal.

Nu ne îndoim că cercetările biofizice vor aduce nu numai un flux de idei, dar și soluții la problemele actuale ale biologiei mediciniei și științelor agricole.

căi largi deschise de biofizică

...spre cunoașterea modului de acțiune a hormonilor

Biofizica ne deschide larg calea spre cunoașterea și înțelegerea modului de acțiune a hormonilor în legătura lor obligatorie cu enzimele, mediatorii, ionii și alte componente ale celulelor.

Acad. Ștefan MILCU

...spre sinteza în laborator a alimentelor

Cînd biofizica și biochimia ne vor putea oferi destule elemente, astfel încît pe baza lor să putem sintetiza în laborator glucide și proteine, cea mai grea problemă a alimentației omenirii care se înmulțește rapid ar fi rezolvată, iar bunăstarea omenirii va cunoaște un progres nelimitat.

Acad. Emil POP

...spre înțelegerea problemelor eredității

Transmiterea informației ereditare de la acid nucleic la proteină, activitatea nervoasă superioară, sinteza proteinelor sînt domenii a căror cercetare cu succes este de neconceput fără biofizică.

Acad. Eugen PORA

Fotografii de Elena GHERA executate în laborator de biofizică al Institutului medico-farmaceutic din București

Datorită probabil faptului că de la ferestrele locuinței mele se văd copacii parcului central din New York, am fost mistuit, toată vara, de un dor nebun după pădure. Legănatul copacilor îmi inspiră, ca unui adevărat iubitor al naturii, idei ce îmi vin în minte exclusiv la vederea acestei foșnitoare priveliști.

Dorul creștea. Deveneam tot mai neliniștit. Ziua, la lucru, cădeam în reverie. Noaptea mă trezeam agitat de vise. Citeodată ieșeam în parc și, stînd la umbra deasă a copacilor, îmi închipuiam că mă aflu în sînul unei păduri întunecoase, eliberat de povara și emoțiile unei civilizații insuportabile.

Acest sentiment de neliniște crescînd s-a terminat cu adoptarea unei hotărîri care constituie subiectul povestirii de față. Hotărîrea a venit brusc, într-una din nopți. M-am trezit cu un plan definitiv copt. Iată-l: rup pentru o lună de zile cu grijile și forfota civilizației, devenind din nou un locuitor primitiv al pădurilor. Am hotărît să pornesc spre pădurile nesfirșite din Noua Anglie, să arunc de pe mine îmbrăcămintea — în afară poate de pijama — și să mă aflu în pădure, să stau acolo o lună

rirea mea.

— Desigur, desigur — spuneau ei — gol, în pădure, da? Foarte bine. Bye, bye, la revedere!

Omul își riscă aproape viața, pornește la un experiment sociologic de netăgăduit, iar aceștia îl privesc cu totală indiferență. Iată încă o confirmare (dacă ar mai fi nevoie de așa ceva!) a decăderii civilizației pe care o părăseam.

Țițiva dintre prietenii mei au avut totuși destul bun-simț ca să mă conducă la gară. Și numai unul dintre ei m-a condus pînă în Noua Anglie — o noapte lungă de drum — ca să asiste la cufundarea mea în pădure, să-mi ia hainele, ceasul și alte mărunțișuri, împreună cu cîteva salutări schițate de mine în ultima clipă.

Am ajuns dis-de-diminează. De la gară pînă la liziera pădurii am mers pe jos. Am scos totul de pe mine și m-am îmbrăcat cu pijamaua. Apoi am luat din sacul de voiaj un borcan cu vopsea și m-am uns pe față, pe miini, pînă și pijamaua mi-am mînjit-o cu vopseala de un cafeniu-cenușiu.

— De ce faci asta? — întreabă prietenul meu.

— Pentru autoapărare. Nu știi oare că toate animalele se apără prin culoarea corpului, care le face

mormăit am recunoscut că-i un urs. S-a apropiat de mine cu intenții vădite de a mă ataca. Numai la gîndul acesta m-a cuprins o bucurie sălbatică. Pijamaua mea s-a zburat din cap pînă-n picioare, mînioasă, iar eu, înfigîndu-mi dinții în scoarța unui copac și scărpinîndu-mă cu piciorul din spate, am început să mîrii pentru autoapărare. Privirea mea hrăpăreață era ațintită asupra ursului. În încăierarea crudă învinge acela care atacă. Am hotărît de aceea că dacă mă va ataca ursul să-i mușc una după alta labele din față. Avînd astfel superioritatea, nu mai încăpea nici un dubiu că victoria finală va fi a mea.

Tufărișul s-a dat la o parte. În fața mea a apărut o creatură lunguiață, de culoare cafenie, cu o coamă zburătoare. Sprijinită pe o birnă, ea s-a ridicat în două labe și abia atunci am putut s-o văd bine. Dumnezeule! Nu era urs, era un om.

Îmbrăcat într-o pijama la fel ca a mea, avea fața și miinile vopsite în aceeași culoare cafenie. Toate acestea se completau cu un păr lung, încilcit, și cu o barbă de peste două săptămîni.

Timp de un minut ne-am zgîit unul la altul continuînd mîriitul. Apoi acesta a înjurat cu scîrbă și a luat o

complet din sărite.

— Ce pățanie?

— Întîlnirea cu dumneata! Închipuiește-ți, ești al nouăsprezecelea om pe care l-am întîlnit în ultimele trei zile de peregrinare prin pădure. Și toți fac același lucru. Pădurea e plină de ei.

— Nu mai spune! — am strigat cu o voce sugrumată.

— E purul adevăr. E suficient să te-ai apropiat de oricare tufiș ca să descoperi turme de bărbați goi care verifică acest experiment vechi și neinteresant. Dacă te duci ceva mai încolo vei da peste următoarele inscripții: «Este interzis de a apărea în acest tufiș, gol!» sau «Dezbrăcații să plece din pădure!», sau «Gentlemen! goi, fiți buni și circulați numai pe aleea de sus!» și multe altele în acest gen. Dumneata ai intrat în pădure prin altă parte, probabil, altfel ai fi observat coliba cu anunțuri: «Se cumpără și se vînd pijamale», «Se vînd și se închiriază aparate de fotografiat», «Cel mai bun preț pentru haine» și așa mai departe.

— Nu, nu, este imposibil! — exclamai. N-am auzit nici un sunet, în afară de trebăluiala veveriței și țipătul îndepărtat al cufundarului. Nimic altceva.

Jos mîinile de pe civilizație

de Stephen LEACOCK

întregă și să mă tîrăsc apoi îndărăt. Pentru un locuitor experimentat al pădurii, ca mine, treaba asta ar fi fost o nimica toată. În ce privește hrana, îmi puneam nădejdea în boabe, rădăcini, ciuperci, lăstari și muguri — de fapt mă bazam pe cămara bogată a naturii; apa am s-o beau din rîu, iar ca societate voi avea patrupelele ce se leagănă-n copaci, păsările și încă 101 locuitori ai locurilor îndepărtate din pădurile virgine. Din fericire, această hotărîre s-a cristalizat în ultima zi a lui august. Septembrie era luna mea de concediu. Eram stăpîn pe timpul meu liber, să plec unde vreau.

Întîmplător am intrat la un prieten de-al meu.

— Plec în Noua Anglie să-mi petrec concediul dezbrăcat.

— La Nantucket sau la Newport? — mă întreabă el.

— Nici, nici — îi răspunsei, căuțînd să vorbesc cît mai nepăsător. Mă voi aflu în pădure și voi umbla o lună întregă gol.

— Așa? — zise prietenul meu. Foarte bine! Cu bine deci, hoinarule! La revedere!

Apoi am vizitat alți doi-trei cunoscuți cu care am schimbat cîteva cuvinte de despărțire. Trebuie să recunosc că am fost puțin iritat de nepăsarea cu care ei au primit hotărî-

invizibile?! Omidă are culoarea frunzei din care se hrănește, solzii peștelui se confundă cu luciul apei, ursul are culoarea mediului în care-și caută hrana. Uită-te! Uită-te! — zisei eu, după ce am terminat — acum sînt și eu invizibil.

— Hm! — făcu el.

— Am dat sacul de voiaj și borcanul gol, m-am lăsat în patru labe și am început să mă tîrăsc avînd aparatul fotografic pe piept. Prietenul meu mă urmărea.

— De ce nu mergi normal? — spuse el.

— Întorcînd capul, am scos niște urlete incoerente și m-am aflu în tufăriș, continuînd să mîrii.

După mers continuu am ajuns în plină pădure. Vegetația mă înconjură pe o distanță de sute de mile. În jur domnea o liniște absolută. Nici un sunet nu ajungea la urechile mele. Numai veverița trebăluia undeva sus, pe o creangă deasupra capului meu, și se auzea chemarea îndepărtată a cufundarului ce plutea probabil deasupra unui lac din pădure.

După o jumătate de oră am fost țintuit locului de niște urlete ce veneau din tufărișuri. Ascunzîndu-mă după un copac, am răspuns și eu cu un mîriit. Prin tufăriș se apropia un animal de dimensiuni colosale. După

poziție normală de om.

— E clar! — făcu el. Pentru ce te-ai tîrît încoace?

— Pentru că să-n cerc — zise și eu — dacă un om nu prea îmbrăcat poate să supraviețuiască în pădure fără vreun ajutor străin, numai datorită propriilor miini, inventivității și...

— Da, da, știu — mă-nterupse necunoscutul — să procuri alimente în condiții primitive, să duci o viață de om de peșteră, fără grijii și de parte de civilizația blestemată.

— Întocmai: aceasta era și ideea mea (pe măsură ce vorbeam, entuziasmul meu creștea). Exact ceea ce fac. Hrana mea o vor constitui plantele sălbatice și rădăcinile cu care natura aprovizionează pe copiii săi, iar băutura...

— E clar — mă-nterupse iar necunoscutul. Băutura dumitale va fi un pîriu; patul, un culcuș aromată din mușchi și cetină, iar cuvertura — cerul violet al nopții.

— Dumnezeule, omule! — exclamai. Sînt exact gîndurile mele. Cuvintele mele proprii. Cum de ai putut să le ghicești?

El a făcut o mișcare obosită și deziluzionată cu mîna.

— Hm, știu totul, pentru că și pe mine m-a preocupat același lucru. Sînt de două săptămîni aici. Mi s-a acrit. Iar ultima pățanie m-a scos

— Da' de unde trebăluiala veveriței! Este unul dintre gentlemenii: s-a urcat în copac și face pe veverița, ca să-i întrecă pe ceilalți. Și nu există nici o îndoială că un oarecare altul, asemănător acestuia, face pe cufundar. Presupun că și dumneata le-ai răspuns cu un țipăt.

— Da, am scos un sunet jos, din gîtlej, care...

— Exact, care reprezintă o salutare obișnuită în limbajul animalelor. Văd că ți-ai însușit foarte bine toate acestea. Da, cu bine! Te rog însă nu mai mîrii. Mi s-a acrit de asta.

— Cu bine! — murmurai.

El păși spre tufăriș și dispăru.

Stînd în același loc, lîngă lăcașul meu neterminat, într-o stare de cea mai cruntă deziluzie, mă tot gîndeam. Și aceasta a durat probabil cîteva ore. De undeva, dintr-un loc îndepărtat, am auzit un strigăt slab de bitlan.

— Ce timp face gălăgie acolo? — înjurai eu. Vreun idiot probabil care caută să sugereze că-i pasăre de apă. Țineți pliscul!

...Mai am tot concediul în fața mea și sînt hotărît totuși să-l petrec dezbrăcat. Voi face asta însă pe coasta oceanului.

Ilustrație de
Maria-Magdalena VASILIU

bucuria maternității

Viața, spunea cândva un mare gânditor, este un dar pe care-l merităm numai atunci când îl dăruim. Actul procreației, această miraculoasă și supremă împlinire a naturii, constituie pentru femeie apogeul somatic al întregii sale existențe. Nașterea unui copil, care aduce în sufletul părinților un sentiment puternic de mândrie și echilibru, înseamnă totodată maturizarea psihică, consolidarea morală și desăvârșirea socială a oricărei familii.

Ce înnoiri complexe, ce îmbogățire sufletească, ce binefaceri de ordin fiziologic reprezintă pentru o mamă aducerea pe lume a unui vlăstar sau — dimpotrivă — ce repercusiuni dramatice pot determina în viața ei întreruperea brutală a acestui proces biologic natural?

Experiența, părerile și sugestiile pe care ni le împărtășesc tinerele mame și personalul medico-sanitar specializat oferă în această privință cel mai competent răspuns. Îl susțin prin cuvântul lor, în paginile de față, și cei pe care i-am vizitat zilele trecute la spitalul clinic de femei «Polizu».

«Viața este o flacără ce se stinge întotdeauna, dar recapătă scinteie de câte ori se naște un copil».

BERNARD SHAW

REGRETE TARDIVE

—Experiența personală mă îndreptățește să întregesc un vechi și imuabil adevăr: **mai devreme sau mai târziu orice ființă omenească simte în mod imperios nevoia de a avea copii** — ne spune, zîmbind, tovarășul dr. **Vlad Vasiliu**, directorul spitalului clinic de femei «Polizu». Simțămîntul matern și mai ales cel patern se dezvoltă, se amplifică în viața conjugală a unora abia o dată cu scurgerea anilor. Spre bătrînețe, mai ales, el lasă loc unui sentiment complex; amărăciunea, regretul și senzația de singurătate devin copleșitoare. Metamorfoza aceasta sufletească cu finalul ei dramatic se produce implacabil în viața omului. Copilul reprezintă desăvârșirea întregii noastre existente.

— **Care sînt, după părerea dv., motivele cele mai frecvente care îi determină pe unii proaspeți căsătorii să amîne cu bună știință aducerea pe lume a unui copil?**

— Mobilul principal este, în cele mai dese cazuri, egoismul. Am avut curiozitatea și interesul profesional să întreprind, împreună cu mai mulți colegi de breaslă, o largă investigație în rîndul femeilor care s-au prezentat la secția noastră de ginecologie pentru întrerupere de sarcină. Am vorbit cu mii de femei și am constatat că marea lor majoritate acceptaseră să se așeze pe masa de operație la îndemnul soților lor. Vederile și părerile diformate ale acestora, egoismul și lipsa de înțelegere a unor asemenea bărbați ar putea forma în coloanele presei — v-o prezint ca o propunere — obiectul unor largi discuții publice. Din păcate însă, identitatea în concepții și păreri

greșite este realizată în unele tinere căsnicii cu concursul ambilor soți. «Mai avem vreme pentru copii. Întii și întii să ne trăim viața, să ne facem lucruri, să ne distrăm». Ei, dar vremea trece, «fugit irreparabile tempus», suspina poetul, și cînd considerăm că avem de toate ne dăm seama în sfîrșit că viața noastră s-a împlinit numai pe jumătate. Și atunci începe lanțul

nesfîrșit al părerilor de rău... Regrete tardive, de cele mai multe ori! Slăbirea organismului, maladiile cronice, raclajele repetate împiedică la o anumită vîrstă aducerea pe lume în condiții satisfăcătoare a copilului dorit sau pur și simplu condamnă la sterilitate definitivă organele de reproducere.

— **Un organism traumatizat de o asemenea anomalie are sau nu sorți de vindecare?**

— Medicina a făcut în această direcție progrese sensibile. Metodele de investigație și tratament sînt extrem de numeroase. În spitalul nostru tratăm în mod curent această maladie și nu o dată medicii noștri au obținut rezultate remarcabile. Ieri, de pildă, o femeie în vîrstă de 35 de ani, sterilă de aproape 13 ani din pricina unui T.B.C. peritoneal, a ieșit pe poarta maternității noastre purtînd în brațe

primul ei copil. O lungă și dureroasă așteptare dar care, iată, a fost încununată de succes, datorită tratamentului prescris și aplicat de cadrele noastre sanitare. Din păcate, cele mai dese cazuri de sterilitate se ivesc din pricina avorturilor repetate. Malad contractată în acest fel poate fi ani de zile, dar de foarte multe ori tratamentul se dovedește ineficace. Cîte soții trecute de 30 de ani nu au revenit în ștalul nostru rugîndu-ne cu lacrimi să ajutăm să devină mame! Aceleași femei care, în decursul anilor, s-au prezentat în secția noastră de ginecologie pentru repetate întreruperi de sarcină. Am făcut, desigur, tot ce e omenește posibil. Nu puține însă vor rămîne nemîngiate o viață întreagă. Copilul pripit făcut în tinerețe se reproducează în mod tragic mai târziu. Familie fără copii este o familie mutilată.

«Celelalte lucruri se iau din pămînt. Copiii însă purd din ființa noastră și sînt identici cu noi. De aceea li cucine aceeași dragoste și cîinste pe care o avem față noi înșine».

I.A. KOMENS

COPIII FRUMOȘI SI SĂNĂTOȘI SE FAC LA TINERETE...

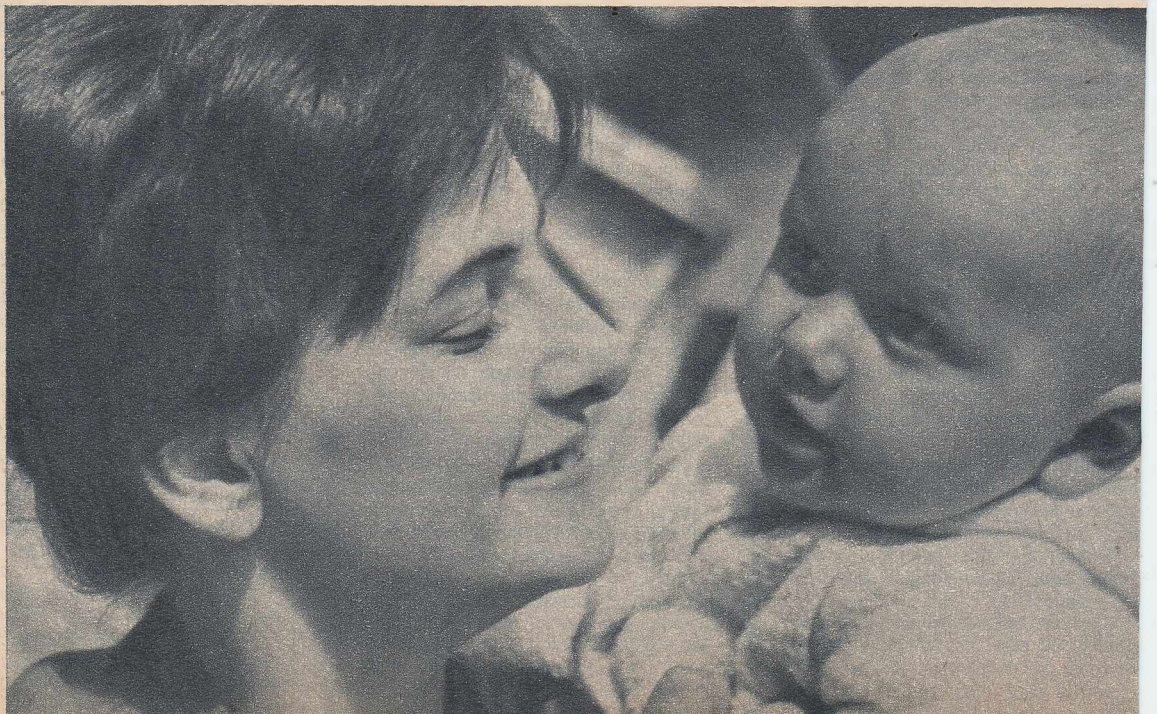
Ne-am adresat în continuare tovarășului dr. **Petre Popescu**.

— **O veche zicală populară recomandă căsătoria de tînr. Un alt crez popular ne îndeamnă să facem**

copii cît sîntem tineri. Amîndoua însumează desigur o experiență rînenară. Sînt ele justificate de cercetările științifice moderne?

— Știința medicală contemporană adeverește întru totul aceste conștări empirice, acumulate de înțelepciunea populară. Un organism tînr și robust, cu o bună structură funcțională, are toate șansele de a na

Fericirea căminului nostru: cop

copii sănătoși, reușiți din toate punctele de vedere. Femeia este făcută să procreze. Amînarea sau întreruperea sarcinii instalează în corpul ei începutul unui primejdios dezzechilibru care poate aduce ulterior grave prejudicii întregului organism.

— **Ce binefaceri prezintă maternitatea pentru echilibrul organic și psihic al femeii?**

— Intensa activitate hormonală pe care o înregistrează organismul mamei în timpul sarcinii influențează în mod direct buna funcționare a glandelor endocrine și a celor de reproducere. Femeile care nasc devin mai frumoase, a constatat poporul. Un adevăr de necontestat. Dezvoltarea placentei, activitatea ei hormonală, stabilește un puternic echilibru, o strînsă armonie între sistemul nervos, glandele endocrine și organele interne. Nu de puține ori am fost cu toții martorii unor adevărate fenomene înfăptuite în urma maternității: femei slăbuțe, nedezvoltate, cu afecțiuni glandulare sau neuropsihice s-au fortificat atît fizic cît și sufletește după naștere, consolidîndu-și într-un mod surprinzător întregul organism. De fapt, avantajele maternității sînt în linii generale destul de cunoscute. O gravă și periculoasă igno-

ranță dovedesc însă tinerele noastre în privința urmărilor ce pot surveni datorită întreruperilor de sarcină. Știința a dovedit în mod definitiv că avorturile la cerere, debutate fie la domiciliu (prin metode primitive sau delictuale), fie efectuate de către medici specializați provoacă, într-un procent covârșitor, sau complicații de moment, sau repercusiuni tardive. Raclajul, intervenție chirurgicală oarbă (medicul beneficiază în timpul operației doar de simțul tactil și de cel al auzului), poate provoca hemoragii uterine sau chiar perforația uterului, iar altelei infecții ale organelor genitale care, într-o stare gravă, nu pot fi tămăduite nici chiar prin sollicitudinea antibioticelor. Mai periculoase și mai frecvente sînt însă urmările în timp. Chiuretajul, această agresiune repetată care sistează mecanismul hormonal (întreaga pregătire minuțioasă pentru dezvoltarea fătusului), are un răsunset defavorabil asupra întregului organism. Iată cîteva dintre cele mai obișnuite complicații malădive, survenite după un număr oarecare de ani: tulburări neuroendocrine (îngrășare, nervozitate, diminuarea capacității de muncă), dureri în sfera genitală, sterilitate temporară sau definitivă, nașteri premature, sar-

cini extrauterine etc., etc. Toate acestea justifică ideea enunțată la începutul convorbirii noastre: e bine să facem copii cît sintem tineri. De fapt, sănătatea și forța de procreație pe care le dovedește femeia pînă la 30 de ani poate fi ulterior alterată nu numai de asemenea intervenții brutale, ci și de

alți factori. Or, pe un teren stigmatizat, într-un organism măcinat de suferințe fizice sau psihice, sarcina nu poate beneficia de condiții optime de dezvoltare. Tocmai de aceea nașterea copilului, acest efort de maximă intensitate metabolică, trebuie făcută în tinerețe.

«Femeia a inspirat pe Christ, pe Goethe, pe Dante, pe Da Vinci — și i-a născut. Dacă din mintea ei decorativă nu a ieșit opera lor, din pîntecul ei milostiv s-au ivit marii învățători, artiștii, călăuzitorii și țesătorii de lumină.»

TUDOR ARGHEZI

BUCURIA DE A FI PĂRINTE

Iată și aceste scurte mărturii, împărtășite cititorilor noștri de cîteva dintre cele mai tinere mame aflate la spitalul clinic de femei «Polizu».

AURORA OȘLOBEANU: Am 32 de ani și micuțul Patriciu este cel de-al doilea vîlstar al familiei noastre. Vă mărturisesc că Alexandru, primul copil, a sosit pe lume împotriva voinței

soțului meu. L-am pus cu alte cuvinte în fața unui fapt împlinit. Recunosc, nu e un procedeu, și tocmai de aceea nu-l recomand tinerelor căsătorite. Vreau să spun însă că micul Alexandru a răscolit atît de mult sufletul bărbatului meu, încît el a fost acela care a insistat să nasc un al doilea copil. Da, bărbății prezintă uneori asemenea curiozități.

MARIA D.: Cei care susțin că e bine să-ți aranjezi casa, să te distrezi și abia apoi să faci copii, comit o gravă eroare. Copilul împlinește viața oricărei familii, armonizează traiul conjugal, aduce în viața soților bucurii nebănuite. Vorbesc din proprie experiență. Am 25 de ani și pînă la această vîrstă ar fi trebuit să am doi sau trei copii. Angela, scumpa mea fetiță, mi-a deschis în fața ochilor o lume cu totul nouă. Abia astăzi mă simt cu adevărat fericită.

R.S.: Am rugat redacția să-mi reproducă cuvintele, folosind doar inițialele numelui meu. Nu din jenă sau teamă, ci pentru a menaja susceptibilitatea aceluia care trebuia să fie tatăl oficial al copilului meu. M-am căsătorit la 20 de ani, dar dorința mea fierbinte de a avea un copil a fost zădărnicită de drastica împotrivire a soțului meu. Am fost nevoită să suport 12 întreruperi de sarcină. Anul acesta l-am rugat cu lacrimi în ochi să lăsăm copilul. N-a vrut în nici un chip. Atunci am preferat să divorțez (eram însărcinată în luna a 5-a cînd am înaintat acțiunea de divorț). Nu am nici o pretenție din partea fostului meu bărbat. Doar să-și iubească fiul, dacă lucrul acesta va fi posibil. Personal mă simt mîndră și fericită de hotărîrea pe care am luat-o. Alături de băiețelul meu voi fi, sînt sigură, mult mai fericită decît pînă astăzi.

VASILICA TEODORU: Ce pot să vă spun? Că sînt mai fericită ca oricînd? A, da, bărbatul meu care m-a vizitat astăzi mi-a pus următoarea întrebare: «Pe cînd cel de-al doilea?»

În fața maternității am întîlnit și un tată înfrigurat și emoționat: **VLAICU ALEXANDROAIE**, normator la Trus-tul 1 construcții.

— În răstimpul celor nouă luni de așteptare am citit mai multe cărți care vorbesc despre bucuria maternității. Mi-am făcut cu alte cuvinte o pregătire... teoretică. Rețin în mod expres aceste rînduri scrise în urmă cu două decenii de maestrul Tudor Arghezi. Ele întruchipează simțămîntele complexe, respectul și considerația pe care o au bărbății adevărați pentru soțiile lor mame. Vi le reproduc cu exactitate.

Le-am notat și, pentru deplina satisfacție a tînărului tată, le-am așezat în fruntea ultimului subcapitol al anche-tei noastre.

Anchetă realizată de Liviu TIMBUS
Fotografii de Elena GHERA

Sora medicală acordă primele îngrijiri noului-născut.

Aspect din Tianțzin, cel
mare port al Chinei de nord
al treilea oraș ca mărime
țării.

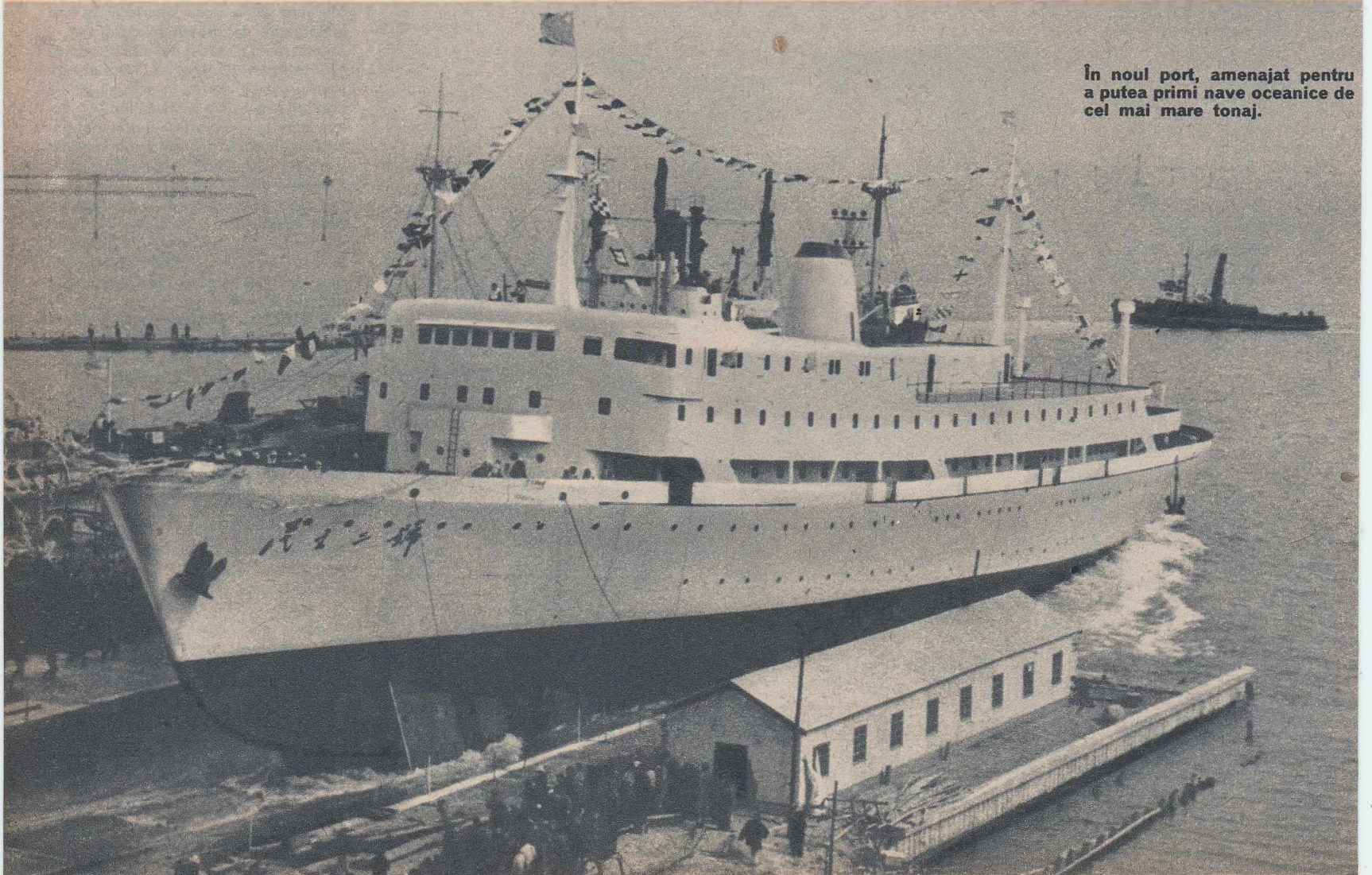
TIANTZIN

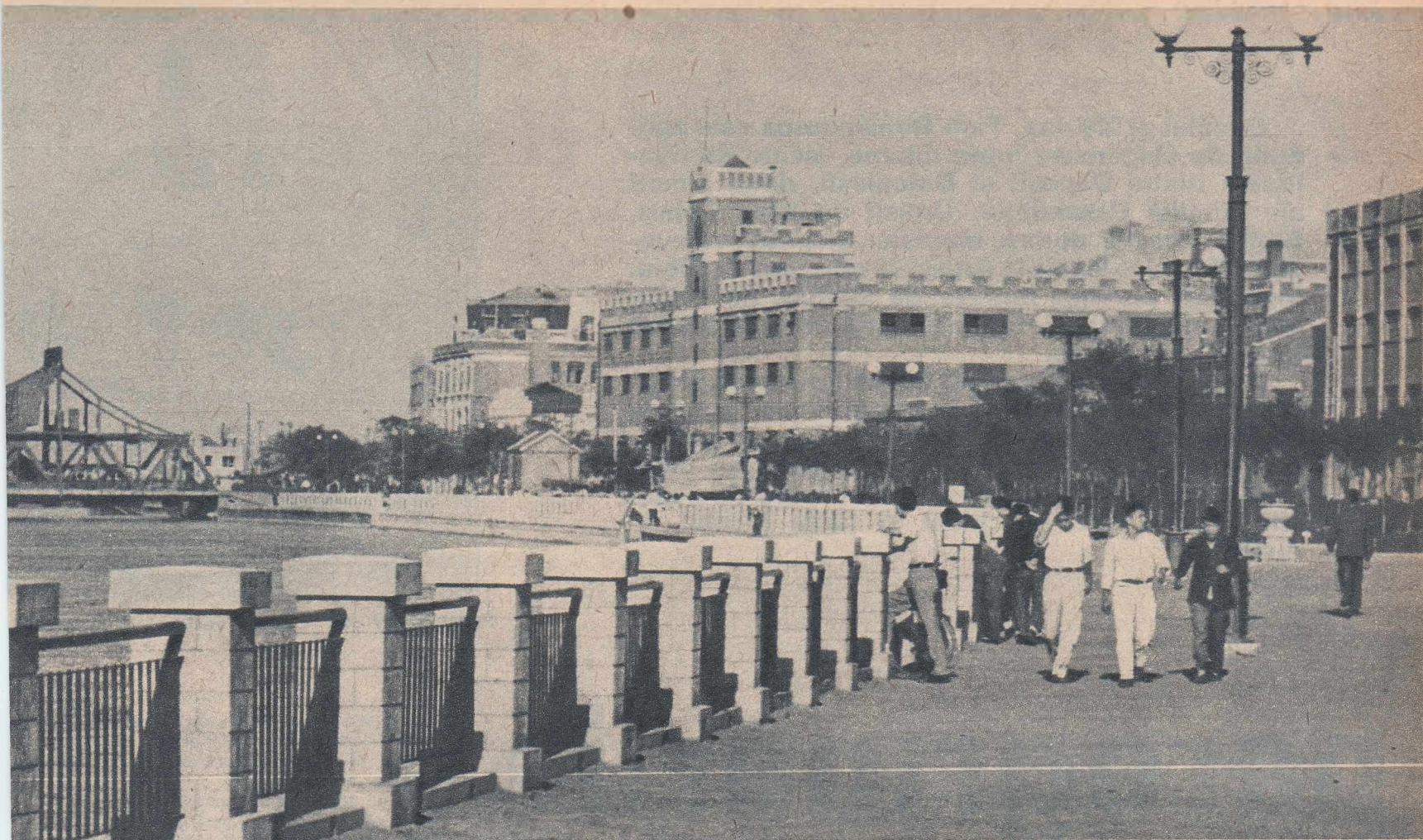
poarta maritimă a pekinului

— note de călătorie din r. p. chineză —

de I. GĂLETEANU

În noul port, amenajat pentru
a putea primi nave oceanice de
cel mai mare tonaj.

Pekinul își are — ca orice mare oraș — porțile sale: un aeroport modern, șosele și autostrăzi, câteva gări în care sosesc și pleacă în permanență trenuri încărcate cu călători și mărfuri. În tulumul Pekinului, cu străzile și magazinele sale aglomerate, se revarsă și riurile de oameni și mărfuri care pătrund în capitala R.P. Chineze prin aceste porți: pe calea aerului, pe căile rutiere, pe calea ferată.

Mai există însă și o a patra poartă a Pekinului, poarta maritimă — Tianzjinul. Așezat pe râul Haihe, în apropierea coastei Mării Galbene, Tianzjinul este portul cel mai apropiat de Pekin și cel mai mare al Chinei de nord.

Datorită traficului intens, aici, la Tianzjin, s-a construit în ultimii ani un nou și modern port maritim, capabil să primească nave oceanice de mare tonaj și înzestrat cu cele mai noi utilaje pentru manevrarea, transbordarea și depozitarea mărfurilor.

Tianzjinul de astăzi nu este numai un mare port, el este în același timp unul dintre cele mai importante centre industriale și comerciale ale Chinei.

La Tianzjin am avut prilejul să cunoaștem centrul comercial, portul precum și câteva mari întreprinderi și cartiere. Ca o dovadă a dezvoltării orașului, a transformărilor care au avut loc aici în inii puterii populare — ca de altfel în toate marile orașe ale R.P. Chineze — se numără numeroase etichete care prezintă bunuri de consum și diverse produse industriale se poate citi numele orașului Tianzjin.

În timpul vizitei prin întreprinderi am cunoscut pe câțiva dintre locuitorii orașului, muncitori și ingineri pricepuți, autoritățile cărora marca produselor din

Tianzjin este apreciată în întreaga țară. Sîntem la Întreprinderea textilă nr. 1. Aici lucrează aproape 16 000 de muncitori, în majoritate femei. Din lînă, bumbac, mătase și fibre artificiale se fac țesături, începînd de la cele mai simple și pînă la cele caracteristic chinezești, care cuprind în contextură întregul colorit al curcubeului, frumusețile naturii și fantezia binecunoscută a meșterilor chinezi în prelucrarea mătăsii. În expoziția internă a întreprinderii, sute și sute de sortimente în zeci de culori și nuanțe încîntă ochiul vizitatorului. Este aproape imposibil să alegi dintre toate exponatele prezentate aci pe cel pe care îl consideri «cel mai frumos».

Aflîndu-ne într-una din uzinele metalurgice ale orașului, ne-au impresionat de la primii pași hărnicia și spiritul gospodăresc al colectivului. În acest adevărat complex metalurgic se produc mașini-unelte pentru uzinele constructoare de mașini, utilaje pentru industria textilă, mașini și agregate diverse pentru agricultură. O bună parte din produse sînt destinate exportului. Muncitorii mai vîrstnici povestesc cu mîndrie că ei sînt aceia care au fabricat cel dintîi automobil chinezesc, al cărui prototip a fost prezentat la prima expoziție economică a R.P. Chineze, organizată la Tianzjin în anul 1951.

De altfel, în domeniul prototipurilor și produselor noi Tianzjinul concurează pentru primul loc cu celelalte mari orașe industriale ale R.P. Chineze. În zilele în care ne aflăm la Tianzjin muncitorii, tehnicienii și inginerii din întreprinderile orașului vorbeau de faptul că în primul semestru al anului 1966 au realizat 480 de noi produse industriale, cu 27 la sută mai mult decît în aceeași perioadă a anului 1965. Printre noile

tipuri de produse se numără mașini de găurit de înaltă precizie, mașini de șlefuit prin electroeroziune, un aparat radar pentru măsurarea frecvenței, un spectroscop pentru rezonanța paramagnetică a microundelor, seturi complete de utilaje pentru fabricile producătoare de îngrășăminte chimice, noi sortimente textile etc.

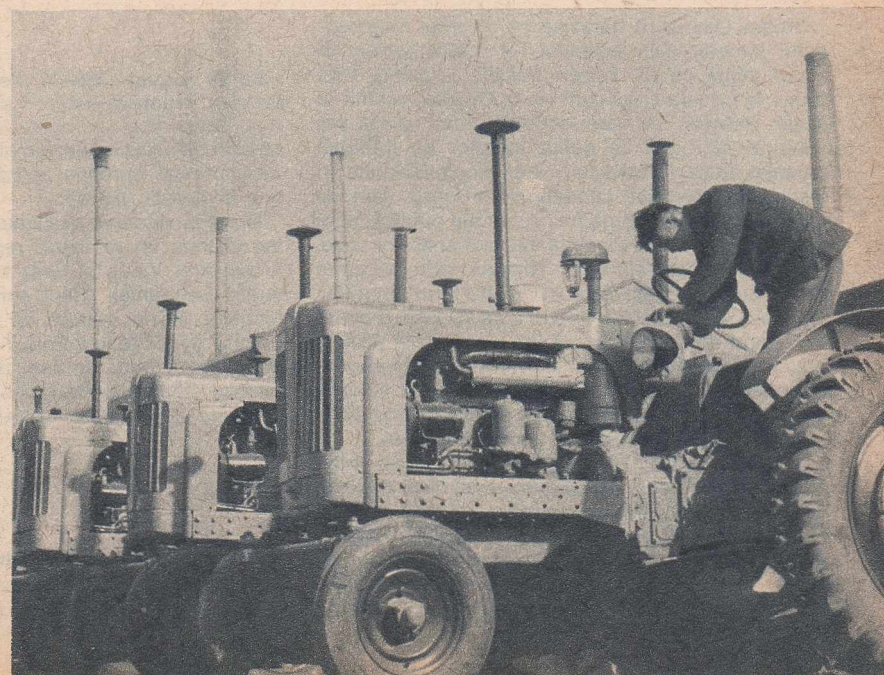
...Ne-am petrecut ultima seară la Tianzjin asistînd la un spectacol prezentat în clădirea fostului «Cazinou internațional» — odinioară pe teritoriul concesiunii americane. Alături se afla hipodromul, care făcea parte din concesiunea engleză. O dată cu eliberarea orașului, aceste două «instituții» ale jocului

de noroc și-au încetat definitiv activitatea.

Locuitorii orașului — muncitori, studenți, funcționari, ostași — vizionează aci, în orele libere, după încetarea producției, spectacole, studiază, participă la jocuri sportive și la manifestări culturale, precum și la cercuri în cadrul cărora se execută lucrări practice.

Pretutindeni pulsează o viață animată, expresie a activității multilaterale pe care poporul chinez o desfășoară în opera de construire a socialismului în marea sa patrie.

Tractoare fabricate într-una din întreprinderile Tianzjinului.

Secolul al XV-lea. Țara Românească este zguduită de singeroase lupte interne, iscate de rivalitatea dintre Dănești și Drăculești, două ramuri ale familiei Basarabilor. Urgisit de Vlad Tepeș, Ștefan, «os de domn» muntean, nepotul voievodului Dan al II-lea de la Argeș, se refugiază la Sibiu. Înobilat, primind numele de Olahus (în traducere — românul), el deține funcția de jude regesc (primar) la Orăștie.

Aci se naște în anul 1493 fiul său, Nicolae. Viața și opera lui — pe care vi le prezentăm în paginile de față — aveau să reprezinte o prețioasă contribuție românească la promovarea spiritului umanist, să releve o permanentă preocupare de a stabili legături între Occident și țările locuite de români.

Nicolae Olahus — gravură realizată de un anonim 1560.

peregrinările europene ale lui NICOLAE OLAHUS

UN VALAH DORNIC DE ÎNVĂȚĂTURĂ

Ștefan Olahus îl hărăzise pe Nicolae meșteșugului amelor. Dar acestuia i-a plăcut cartea. Și astfel, după ce își începe studiile la Sibiu, este trimis la Școala capitulară de la Oradea, vestită în acele vremuri, în care scolasticismul greoi era înălțurat stăruitor de suflul înnoitor al spiritului umanist, fruct al Renașterii. Aci Nicolae Olahus își însușește temeinice cunoștințe de latină, fără de care nu se putea ocupa nici o funcție publică, apoi de teologie, poezie, elocință, muzică și astronomie.

La terminarea studiilor, Nicolae este acceptat paj la curtea regelui Ludovic al II-lea al Ungariei. Doi ani îi sînt suficienți pentru a se impune. E numit secretarul episcopului de Pécs, canonic în același oraș și protopop la Komárom. Pentru merite deosebite, dar mai cu seamă pentru alesele lui însușiri de om de literă, este chemat în martie 1526 la curte și numit secretar al regelui Ludovic al II-lea.

«Să nu dorești niciodată — scrie el cu toate acestea unui prieten din Ungaria — să devii curtean. Te asigur că nimeni nu ar putea ști mai bine ca mine de ce griji și necazuri ai parte. Dacă ajungi la curte nu mai poți face ce vrei, ci ce ți se poruncește. Iar dacă ai făcut ceva studii mai înainte, curtean fiind, le vei pierde, căci grijile și frământă-

riile sufletești nu-ți mai îngăduie să te ocupi cu literale».

TOT MAI DEPARTE DE PATRIE

La 29 august 1526, în memorabila bătălie de la Mohács împotriva oștilor turcești conduse de Soliman magnificul, armata ungară a fost nimicită, regatul desființat, Ludovic al II-lea ucis, iar Ungaria transformată aproape în întregime, pentru 160 de ani, în pašalic turcesc.

Prins în vîltoarea evenimentelor, secretarul Nicolae Olahus își va însoți regina fugară. Drumurile îl duc prin Viena și Graz tocmai la Augsburg, în sudul Germaniei. Cinci ani după dezastrul de la Mohács, Maria, văduva lui Ludovic al II-lea, este numită de către puternicul ei frate Carol Quintul regentă a Țărilor de Jos. Secretarul trebuie să-și urmeze stăpîna la Bruxelles, îndepărtîndu-se, spre marea lui amărăciune, tot mai mult de patrie.

«SĂ MĂ IERTE UMBRA LUI ERASMUS...»

Atît prin spirit și mentalitate, cît și prin cunoștința aprofundată a celor două limbi clasice, Nicolae Olahus poate fi considerat primul umanist român.

Latina o știa de la Oradea și o folosea la curte. Greaca o deprinsese mai mult de la profesori particulari. Era în plus un perfect cunoscător al limbilor română și maghiară, avînd de asemenea bogate cunoștințe de germană, franceză și turcă.

În anii șederii sale la Bruxelles era preocupat să-și perfecționeze cunoștințele în limba greacă. În 1532 se va destăinui poetului Ursinius Velius astfel: «Zilele acestea regina s-a dus la vînătoare. Eu, obținînd de la ea un concediu, m-am dus la vestita Universitate a celor trei limbi de la Louvain ca să-mi înviorez sufletul, căci după cum regina vinează în codri mistreți și fiare, tot astfel să pot vîna și eu pronunția elenică».

O confirmare a temeiniciei cu care Nicolae Olahus ajunsese să cunoască limba greacă o avem de la L. Pannius, căruia îi trimisese cîteva traduceri în limba greacă: «Am citit și recitit aceste scrieri cu un interes egalat numai de voluptatea pe care mi-au procurat-o — îi scrie acesta. La fiecare frază am controlat și textul grecesc, și traducerea latină ce rivalizează cu textul. Să mă ierte umbra lui Erasmus, dar mi se pare că traducerea ce ai făcut este mai conștiințioasă decît a lui».

Legăturile lui Nicolae Olahus cu umanistii din diferite țări ale Europei — Germania, Italia, Spania, Olanda, Belgia, Danemarca — sînt vaste. Amintim dintre ei pe profesorul Rescius din Louvain, care îi trimite în 1537 aforismele lui Hipocrat, Iliada și Odiseea, apoi trei omilii^{*)}, printre care și «Cartea bețivilor» tradusă în latinește decît de vestitul Graneldus și dedicată lui Olahus.

DOI PRIETENI CARE NU S-AU VĂZUT NICIODATĂ

Ca s-o consoleze pe sora lui Carol Quintul pentru înfrîngerea de la Mohács, Erasmus îi scrie o lungă scrisoare. Sarcina de a-i răspunde îi revine lui Olahus. În prima sa epistolă adresată lui Erasmus, la 1 iulie 1530, după ce termină cu partea oficială, el adaugă: «Deși nu-ți sînt cunoscut personal, totuși îmi ești așa de drag și de cunoscut din dese lecturi ale operelor tale că nu mă socot mai prejos decît nici unul din aceia care zilnic trăiesc în preajma ta».

Repeziciunea cu care a răspuns Erasmus i-a uimit pe contemporani. De la Freiburg el îl asigură pe Nicolae Olahus că de aci înainte îl va socoti printre prietenii săi. Pînă în iulie 1536, cînd Erasmus din Rotterdam, prințul umanistilor, moare, el a purtat cu Olahus o corespondență care, atît cît e cunoscută, numără cîteva zeci de scrisori de o mare valoare documentară și semnificative pentru relațiile românilor de la Argeș cu ilustrul savant olandez.

În scrisorile sale Olahus încearcă, în toate chipurile, să-l readucă pe Erasmus la Bruxelles, ceea ce

^{*)} Cuvîntări bisericesti, predici.

Medea mormintului lui Nicolae Olahus, în biserica Sf. Nicolae din Szombathely, fosta Tîrnăvia.

...și acesta dorea, dar amîna sistematic. Motivul? Erasmus publicase mai multe tratate în care dezvoltase moravurile călugărilor și în general ale clerului. Acesta fusese de altfel și motivul pentru care se efulgase în Elveția.

«Acolo, la voi — îi scrie Erasmus — domnesc călugării, decît care nu sînt pe lume oameni mai cruzi și mai neghiobi. Ei mă socot dușman fiindcă e-am arătat în ce constă adevărata religie. Dar lor e convine ca poporul să rămînă în completă ignoranță. Prezența mea la Bruxelles le-ar impune tăcere au, mai degrabă, i-ar scandaliza».

Stăruințele lui Olahus de a-l convinge pe Erasmus să revină la Bruxelles au eșuat. Marele umanist olandez a murit departe de patrie, temîndu-se să e expună setei de răzbunare a dușmanilor săi.

PRIMAT SI REGENT AL UNGARIEI

La insistențele lui Ferdinand de Austria, Nicolae Olahus pleacă din Bruxelles în 1542, revenind în Ungaria, unde este numit secretar și consilier al urții regale.

Pentru rîvnă de care a dat dovadă spre a stabili înțelegere între Ferdinand — devenit rege al Ungariei pentru părțile neocupate de turci — și principele Ardealului, e numit în anul 1553 arhiepiscop de Strigoniu, iar în 1562, regent al Ungariei.

Activitatea lui Olahus ca prelat e pe cît de dîrză, e atît de puțin bogată în roade. Se opune Reformei, ar Reforma cîștigă teren. Luptă pentru asocierea așilor la politica lui religioasă, dar sașii vor îmbrășa Reforma.

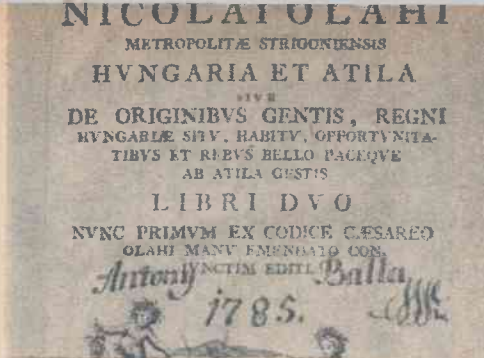
Nicolae Olahus a acordat o deosebită atenție colilor de la Tîrnăvia, unde și-a mutat reședința upă ce Strigoniul fusese ocupat de turci. El a intrus în programa școlară pe Vergiliu și Horațiu, pe Ovidiu și pe Terențiu, apoi pe Cicero, Quintilian, Tit Liviu, Salustiu și Cezar.

ROMÂNII ÎN OPERA LUI OLAHUS

Lucrarea de căpetenie a lui Nicolae Olahus se intitulă «Hungaria». Este un studiu istorico-etnografic scris la Bruxelles cu scopul de a face Panonia cunoscută lumii occidentale.

Un capitol întreg al lucrării este rezervat stărilor e lucruri din Muntenia și Moldova. Reține, ca o ureroasă amintire de familie, rivalitatea dintre Drăculești și Dănești, ilustrată cu numeroase întîmplări tragice. Subliniază perfidia boierilor, cît și iteția oștii localnicilor. Analizează influența exerciată de puterile străine asupra Țării Românești, cît i dese schimbări de domni.

În ce-i privește pe moldoveni, susține că se cred

«Hungaria» și «Atila», două dintre lucrările importante ale lui Nicolae Olahus, într-o ediție aflată în Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România. Dedeasub, fragment dintr-una din paginile capitolului în care se referă la români.

Capitulum Decimum Tertium, & Decimum Quartum. 25

partemque narium truncata, expulsi: sperare tamen in Dei clementia, quod expulsi hoste, ignominiam acceptam, armis vindicturum, regno, virtute possit. Ita ipse hominem trahit, rerumque humanarum conditiones, mutari conuenere. Sed, vix alicubi tota esse potest regni cetera, multo minus in Transilvania, nostra etate, iam pro maiori parte, Turcarum tyrannidi subiecta. Valachi, Christiani sunt; præterquam, quod Græcos sequuntur, in Spiritu sancti processione, & quibusdam tolerabilioribus articulis, ab Ecclesia nostra distincti. Hac obiter volui inire, ut mores Transilpianorum essent cognitores.

CAPVT DECIMUM TERTIVM.

De Moldavia.

Moldavia regio, ab oriente coniungitur Transilpina; ad Septentrionem, occidentem veritas Polonia; ad Ercam, inter se sequuntur Podolia, non longe abunt a Tartaris, qui vicini sunt Ponti & Moesithis. Eius etiam regionis Principis vocantur Valachi, cum tantis mu-

mai de neam și mai de ispravă decît muntenii. Politica lor e foarte abilă. Voievodul lor, Petru Rareș, e diplomat iscusit și oștea viteaz. Cavaleria moldavă e dintre cele mai vestite. În caz de război, domnitorul poate ridica o armată pînă la patruzeci de mii de oameni, ceea ce Olahus găsește că e enorm.

Descrierea Transilvaniei (aducîndu-ne aminte de cea pe care avea s-o facă, aproape trei secole mai tîrziu, Nicolae Bălcescu) conține asemenea expuneri de idei: «Cei din Transilvania sînt oameni robuști, războinici, înarmați, zdraveni și prevăzuți cu cai buni», «Întreaga regiune e alcătuită, alternativ, din șesuri și păduri, întretăiată de ape cotite, plină de pămînt roditor. E bogată în vin, aur, argint, fier și alte metale, și sare. E cît se poate de imbelșugată în boi, fiare, urși și pești, fiind îngîrmădite aici, de fire, toate bunătățile trailului». Olahus vorbește, de asemenea, despre locuitorii acestor meleaguri, românii, «urmașii coloniștilor romani», a căror limbă este înrudită îndeaproape cu cea italiană.

«CARMINA»

În evul mediu alcătuirea de versuri era foarte larg cultivată și de reprezentanții nobilimii. Nicolae Olahus, fînjind mereu după locurile natale și socotindu-se oarecum în surghiun, a scris și el versuri, luînd ca model pe Ovidiu. Temele lor sînt prietenia, iubirea față de ai săi, virtutea.

Dintre poeziile compuse de dînsul se cunosc azi vreo 40. Ultima lor ediție a apărut în 1934 la Editura Teubner din Leipzig, sub titlul «Carmina». Contemporanii au apreciat aceste versuri pe care autorul, așînd o modestie la modă, le considera «firave».

Poeziile cele mai cunoscute sînt cele scrise la moartea fratelui său, Matei. (Cu această ocazie toți prietenii, scriitorii și poeții, se grăbesc să-l consoleze — tot în versuri — numele și țara lui de origine cunoscînd o largă popularitate.)

*

De la moartea lui Nicolae Olahus au trecut aproape 400 de ani. Cu toate acestea istoricii și literații noștri s-au ocupat prea puțin de viața și lucrările lui — dintre care amintim «Hungaria», «Atila», «Cronichon», «Carmina», scrisorile și diferite scrieri teologice. Răzlețele referiri făcute de Conduratu, I. Bogdan, Al. Xenopol, O. Ghibu, o conferință la Bratislava și o comunicare prezentată Academiei Române de către istoricul L. Lupaș, ca și studiul sumar al prof. Ștefan Bezdechi, deși valoroase, nu sînt totuși pe măsura meritelor marelui umanist.

Firul vieții lui Nicolae Olahus s-a rupt la 17 ianuarie 1568, la Bratislava, pe cînd avea 75 de ani. Rămășițele lui pămîntești au fost aduse și înhumate la Tîrnăvia (azi Szombathely).

Corneliu ALBU

să nu se aștepte al doilea centenar...

Programul durează 45 ore. Dacă fiecare telespectator ar ști că, seară de seară, timp de o oră sau măcar de o jumătate de oră, i se va oferi o emisiune pe care nu trebuie s-o piardă cu nici un preț, pentru că îl va interesa în cel mai înalt grad, televiziunea ar fi aproape perfectă. Caleidoscopică și adresîndu-se tuturor, ea nu trebuie să fie preocupată continuu de căutarea numitorului comun care ar asigura un număr maxim și constant de spectatori manifestărilor. sale. O asemenea încercare de nivelare a audienței s-ar putea realiza numai în dauna unor emisiuni de certa valoare, care nu captează încă atenția unor telespectatori. Dacă s-ar ghida exclusiv după criteriul popularității emisiunilor, televiziunea ar fi pusă probabil în situația de a renunța la retransmiterea concertelor simfonice, la unele emisiuni de poezie sau artă plastică și la alte componente de înaltă ținută ale activității sale.

Privite din acest unghi, programele din ultima vreme par a fi alcătuite mai judicious, mai echilibrat. Sînt tot mai multe elementele și amănuntele care plac și telespectatorilor mai pretențioși, cu gustul format în sălile de concerte, în biblioteci, muzee, expoziții și teatre. Dar ceea ce este valoros, bine gîndit, realizat din punct de vedere artistic, continuă să coexiste cu unele stîngăcii, neglijențe și greșeli cu adevărat neplăcute.

E bine, de exemplu, că «Clubul tineretii» a căpătat joi, 22 septembrie, un conținut nou, fără îndoială superior, ieșind din stereotipiul plafonat a emisiunilor anterioare. A fost mai puțin bună regia propriu-zisă. E rău însă că o bună parte dintre replicile acestei inteligent concepute dar sovăielnic realizate emisiuni s-au pierdut din cauza unor deficiențe tehnice inadmisibile.

E bine că programele pentru copii încep cu o oră mai devreme. E rău să li se aloce o oră întreagă atunci cînd realizatorii lor nu au, cel mai adesea, cu ce s-o umple, ceea ce se soldează cu inadmisibil de lungi pauze înaintea de jurnalul televiziunii.

E bună ideea de a-i familiariza pe copii cu Muzeul satului. E mai puțin izbutit modul în care se realizează această idee. În fiecare marți, copiii au parte nu de o prezentare vie, atrăgătoare, a acestei pitorești expoziții, unica în Europa, ci de o lecție aridă de etnografie, care ar obosi și un auditoriu de specialitate și li poate duce pe elevi la concluzia falsă că Muzeul satului trebuie să fie un lucru extrem de plicticos.

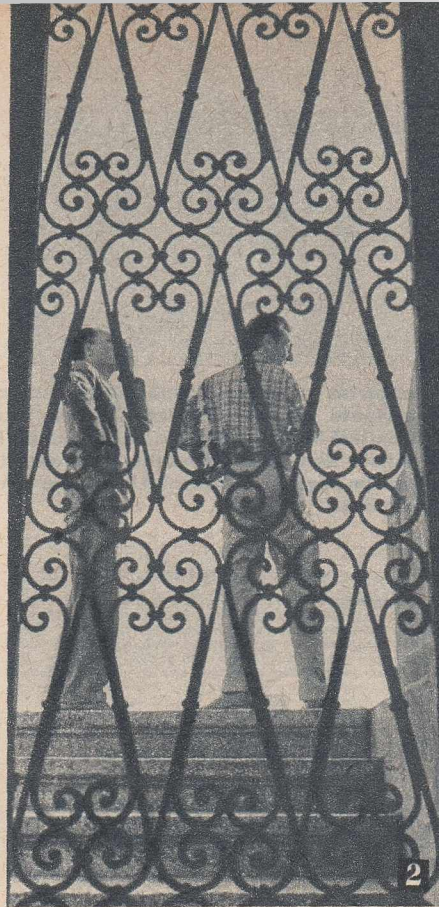
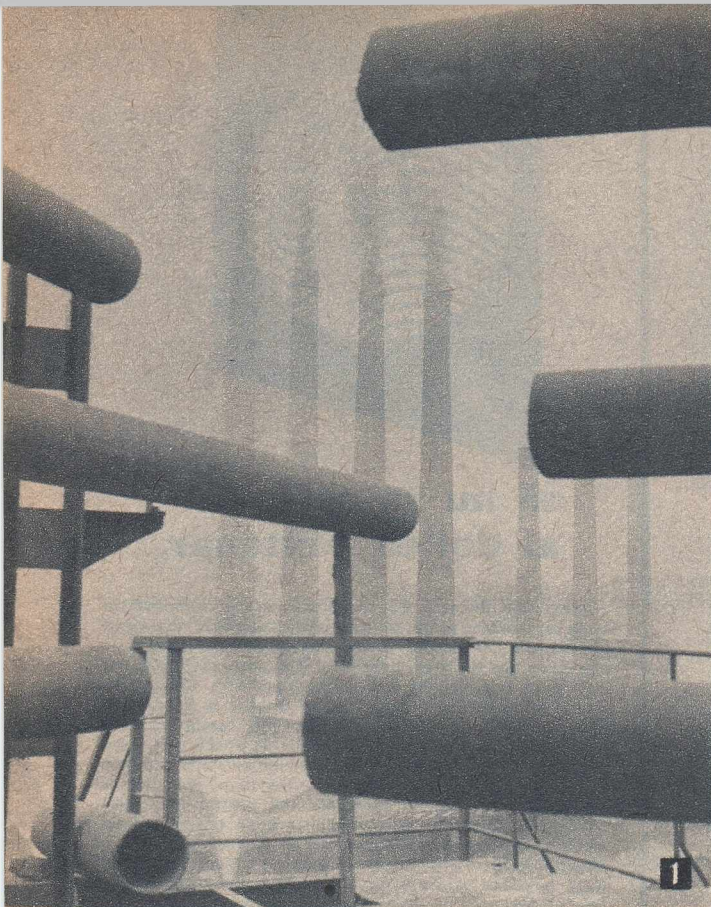
E bine că Jurnalul tinde să se dezvolte, că a și început să-și înmulțească rubricile, adăugîndu-le o «actualitate culturală», într-adevăr în actualitate, sport, instantanee etc. E mai puțin bine cînd se utilizează tehnica prezentării filei Agerpres concomitent cu citirea ei. O dată, ca o curiozitate pentru cei ce nu știu cum arată paginile de telexprimator, ar fi mers. Ca o practică de fiecare zi, devine însă plictisitor, și chiar stîngheritor, mai ales că rîndurile sînt mai lungi decît cadrul, iar crainicul citește știrea într-o formă modificată de redactorii televiziunii. E însă de-a dreptul rău cînd această inevitabilă prelucrare redacțională se transformă într-o denaturare ca aceea care a dus, probabil, la transmiterea falsei știri senzaționale despre răpirea... fratelui lui Ben Barka.

E bine că se prezintă din cînd în cînd seriale și filme în serii, e mai puțin bine că acestea se încîmplă prea discontinuu, e rău că se aleg filme atît de slabe ca «Supraviețuitorii» și e inadmisibilă neglijența cu care se traduc replicile. Cînd detectivul îi spune în final criminalului «Votre compte est bon», adică «Vi s-a îmfundat», iar pe micul ecran scrie, alb pe negru, «Povestirea voastră nu e real», telespectatorul își aduce aminte de toate contrasensurile asemănătoare din titlurile serialului «Sfîntul» și este profund nemulțumit.

E bine că emisiunea «Pentru noi femeile» tinde să se apropie de problemele reale ale telespectatoarelor. E mai puțin bine cînd cofetarul recomandă, pentru o prăjitură destinată copiilor, folosirea foilor «Lica», cel mai neizbutit produs al industriei noastre alimentare. Nici o gospodină care le-a întrebunțat o dată nu o mai face a doua oară. E neplăcut cînd ni se arată o cutie de aspirină, pentru a ne familiariza cu aspectul exterior al acestui produs exotic. Și iarăși nu-i admisibil să ni se vorbească pe tonul prosector și familiar toștic îndeobște cu copiii preșcolari (secvența consacrată măștilor cosmetice) despre «frumosul dv. obrăjor», despre «trăsăturile care se vor înfrumuseța după folosirea acestor măști» etc.

E bine, e foarte bine că în aceste zile ale centenarului Academiei numeroși academicieni au fost invitați să se adreseze telespectatorilor în cadrul celor mai diferite emisiuni. Ar fi rău dacă s-ar aștepta cel de-al doilea centenar pentru a se continua această inițiativă de neprețuit.

Felicia ANTIP

mai multă preocupare pentru carte...

...ne sugerează cititorul nostru Aurel Popescu, tehnician la Stațiunea experimentală pomicolă din Voinești, rn. Tirgoviște. Și, în continuare, ne cere să publicăm cu regularitate: mai multe prezentări de noi apariții editoriale: articole, anchete, interviuri despre rolul și sarcinile literaturii în viața societății noastre; urmărirea activității rețelei de difuzare a cărții; interviuri cu directorii de edituri cu privire la viitoarele apariții.

Considerând că, într-adevăr, și revista noastră ar putea face mai mult pe acest tărâm, am primit din partea Inspecției comerciale de stat a sfatului popular susmenționat în rubrica «Memento» principalele apariții editoriale. De

asemenea, amintim că la începutul anului am publicat o serie de interviuri cu directorii editurilor, precum și de faptul că în cadrul anchetei «Ce faceți după ora 3?» ne-am ocupat și de felul în care se face difuzarea cărților în diferite localități. Reținem însă observația că toate acestea sînt considerate de unii cititori insuficiente și ne vom strădui să ne ocupăm mai mult de activitatea editorială și de difuzarea cărții.

angajamentele sînt respectate...

În nota intitulată «Lipova nu va fi neglijată» din nr. 33 subliniam că Sfatul popular al regiunii Banat și-a luat angajamentul de a lichida unele aspecte negative din activitatea comerțului de stat din Lipova. Recent, am primit din partea Inspecției comerciale de stat a sfatului popular susmenționat o nouă adresă prin

care sîntem ținuti la curent cu felul în care se îndeplinesc angajamentele asumate.

«de ce lipsește hîrtia fotografică în regiunea cluj?»

Întrebarea din titlu ne-o pune cititorul Pavel Hărănguș, fotograf amator din Cluj. Arătîndu-ne că magazinele de specialitate clujene sînt bine aprovizionate cu tot felul de filme, chimicale și aparatură, tov. Hărănguș subliniază lipsa hîrtiei fotografice. Corespondentul nostru ne scrie că a căutat hîrtie fotografică și în alte orașe ale regiunii Cluj (Dej, Gherla); în aceste căutări a avut mai mult «noroc»: a găsit hîrtie foto, dar... cu termenul de garanție expirat în urmă cu un an sau doi.

Sesizăm la rîndu-ne organele comerciale în drept asupra acestei carențe în aprovizionarea fotografilor amatori.

o opinie despre fumat

Cititorul nostru George Petrini din București sesizează faptul că într-un răspuns dat altui cititor în «Flacăra» nr. 36 se arată că atunci cînd dorim să aprindem o țigară în prezența unei femei sau a unei persoane mai în vîrstă politetea elementară ne impune să cerem permisiunea. Or, scrie cititorul nostru, dv. introduceți în domeniul politetii o chestiune (aceea a aprinderii unei țigări) care a fost pentru todeauna alungată din acest domeniu... de către savanți. Ea ține acum de un alt domeniu: acela al conștiinței cetățenești. Într-adevăr, fumul de țigară conține otravă atît pentru fumători, cît și pentru nefumători. Orice om e liber să fumeze, dar nu e just să fie lăsat liber să otrăvească pe alții... Deci: înainte de a-ți aprinde o țigară trebuie să ceri permisiunea tuturor persoanelor de față. Dacă în încăperea sînt copii, nu se fumează!»

Chiar dacă sîntem fumători pasionați trebuie să dăm dreptate corespondentului nostru!

cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespundeze: Emil Nedelcu, sudor, Bocșa I, str. Teilor 8 A: teme diverse; Magdalena Sass, elevă, 18 ani, Oradea, str. 6 Martie, bl. F10, sc. C., ap. 15: muzică, sport, ilustrate; Liliana Stoica, funcționară, Brăila, str. Vapora-relor 6: teme diverse, cinema, ilustrate; Anghel N. Lolea, turnător, Oțelul Roșu, str. Ștefan cel Mare 16: teme diverse, ilustrate; Mariana Diau, elevă, Sibiu, str. Moara de Scoarță 4: teme diverse; Artemizia Nutescu, elevă, Cîmpulung Moldovenesc, str. Liceului 15: ilustrate; Alina Deliu, educatoare, Timișoara, Piața Mărăști 1: ilustrate; Mariana Andronachi, elevă, Focșani, str. Agriculturii 46: teme diverse; Fifica St. Pascu, elevă, com. Cîrligu Mare, rn. Mizil: muzică, cinema, ilustrate; Elena Chebac, elevă, Galați-Tiglina 2, bl. E7, sc. 5, et. II, ap. 89: literatură, teatru, cinemă; Fifica N. Pascu, elevă, Buzău, str. Renașterii 19: muzică, cinema, ilustrate; Nana Șandru, elevă, Dej, str. Horia 15: literatură, muzică, sport; Dan Trenchiuc, inginer constructor, Galați 6, căsuța postală 15: ilustrate; Cornel Racilă, timpier, Arad, str. Eftimie Murgu 26: sport, ilustrate; Nicolae Savin, inginer geolog, com. Baia Borșa, bl. 6, ap. 12, et. III, rn. Vișeu: filatelie, cinema, ilustrate; Gheorghe Savin, elev, Bacău, str. 13 Septembrie 5, cartierul Vasile Roaită: filatelie, cinema, ilustrate; Aurel Boboc, montator locomotive, 24 ani, Craiova, str. Republicii 105: ilustrate; Maria Constantin, elevă, com. Valea Mare (colonie) 35, ap. 1, rn. Găești: cinema, muzică, ilustrate; Adrian Varga, student, 23 ani, București, str. Drumul Taberei 11, bl. C: ilustrate; Ilie Popescu, student, București, Splaiul Independenței 290, bl. F, rn. 16 Februarie: cinema, muzică, ușoară, sport, ilustrate; Iovinc Bogdan, elev, com. Becicherecul Mic 407, rn. Timișoara: teme diverse, sport, cinema, ilustrate; Iulia Bogdan, elevă, Cîmpulung Muscel, str. Mărăști 64: teme diverse, ilustrate; Nuța Șerban, elevă, com. Zănești, rn. Piatra Neamț; teme diverse, ilustrate; Dumitru Sadiuc, profesor, com. Cracalia, rn. Dorohoi: dragoste, matematică, ilustrate; Dorina Popescu, elevă, 17 ani, Cîmpulung Muscel, str. 16 Februarie 3: teme diverse, ilustrate; Emilia Petres-

cu, elevă, sat Măruntșu, cor. Costești Vale, rn. Titu: ilustrat Veronica Dumitrescu, elevă, s. Tudor Vladimirescu, com. Mătușaru, rn. Găești: ilustrate; Doir Titorescu, elevă, Făurei, lice «Al. Vlahuță», reg. Galați: ilustrate; Gheorghe C. Bereveanu, ped. 909, com. Ojașca, rn. Buzău: poezie, muzică, cinema, ilustrat Maria Chindriș, elevă, liceul «M. hail Sadoveanu», com. Borsă, r. Vișeu: filatelie, ilustrate; Petric Popa, sudor, 18 ani, Reșița, t. 800, ap. 137: teme diverse, ilustrate; Lulușa Mocanu, student 21 ani, Iași, cămin «1 Mai», bl. 7, str. Sărării 220: teme diverse, pictură, ilustrate; Eva Kozora, levă, Beius, str. 30 Decembrie 1 reg. Crișana: teme diverse, ilustrate; Viorica Gal, elevă, Beiu str. Horia 28, reg. Crișana: ten diverse, ilustrate.

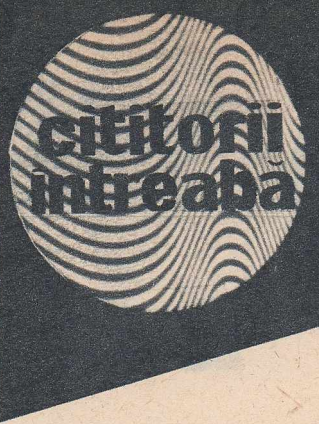
în cîteva rînduri

Părriss, Timișoara. Multe i trebări, sugestii și... critici. ! încercăm să le lămurim pe toate 1) Fotografii color în interior. Condițiile de tipar actuale nu permit deocamdată să fim mereu prezenți cu fotografiile în culoare 2) Virna Lisi, pe prima pagină. Nu e prevăzută în viitor o asemenea copertă. Am prezentat-o în pe actrită în interiorul revistei în rubrica «Film» și «Memento» 3) Reclamele publicitare se repetă. Ne pare foarte rău, dar nu putem renunța la ele. 4) A promis că vom publica fișe grafice. Și oare nu o facem (Vezi nr. 35 — Richard Widma nr. 36 — Jean-Pierre Cassel; nr. — Sophia Loren etc.) 5) Pomiliei Stoian scrieți-i pe adresa Studioului de televiziune, str. M. liere 2, București.

Stroe Traian, București. Am nuntele ce vă interesează în legătură cu sportul dv. preferat va fi furnizate de către U.C.F.S., P. deratia română de lupte, str. V. sile Conta 16, căreia vă recomandăm a vă adresa.

Mihaela Popovici, Timișoara 1) Actorului Amza Pellea li pute scrie fie pe adresa Teatrului 1 Comedie, str. Măndinești 2, 1 pe adresa Centrului de producție cinematografică, secția actori Piața Școlii 1, București. A tras deci concluzia că e și act de teatru. Credem că aveți în c. lectia dv. revista cu nr. 30 pe

din carnetul foto- reporte- rului

roșu, galben și albastru...

Tendința artei fotografice mondiale spre oglindirea cât mai directă a realității se videntiază și prin faptul că în saloanele internaționale se expun din ce în ce mai multe fotografii ale fotoreporterilor care lucrează la ziare și reviste.

Reporterul **L. Tibor** este cunoscut de multă vreme prin fotografiile pe care le-a publicat în presa noastră. Iată-l cum prezentă prin trei dintre lucrările sale care s-au bucurat de succes la multe saloane internaționale din diferite țări.

Guri de foc pașnice.

Poarta.

Măreție.

re copertă este și fotografia torului dv. preferat. 2) Cît se poate de simplu: filmele «Dacia» și «Iapete bărbăți și o fetișcană» vor prezenta spectatorilor... după rminarea lor.

C. Lucian, Bistrița. Ne bucurăm de aprecieri despre primul articol din seria «Tendințe și dete de azi». Ne pare rău, dar nu sîntem în măsură să vă furnizăm adresele solicitate.

Mircea Olaru, Roman. Respectăm dorința dv. în sensul că spunsul la scrisoare să apară în rubrica de față. 1) Vă mulțumim pentru caldele cuvinte despre «Tendințe și dete de azi». 2) Adresa dv. este: București, str. M. G. 2, București.

Ecaterina ROMAN, comuna Jurilovca, reg. Dobrogea

Răspunde conf. univ. dr. IULIU GHELERTER, de la catedra de Istoria medicinei la Institutul de medicină și farmacie București.

Începînd de la formele cele mai elementare, ființa vie și, mai târziu, pe scara evoluției, omul, a cunoscut accidente și boli provocate de ciocnirea cu forțele naturii, cu factorii mediului fizic. S-a putut afirma astfel că bolile sînt tot așa de vechi ca și viața însăși.

Primele practici de vindecare pe care le găsim la animale și la omul primitiv au apărut din instinctul de conservare a speciei. La om însă — la care munca a fost factorul hotărîtor de dezvoltare — nevoia de a păstra capacitatea de muncă a contribuit în cea mai mare măsură la apariția începuturilor de terapeutică și apoi de medicină. Asistența femeii la naștere și ajutorul dat în cazuri de accidente (răniri, fracturi, luxații) au constituit cele dintîi forme de medicină. Mai târziu, pe măsura dezvoltării așezărilor omenești, nevoia de a combate epidemiile, care dezorganizau viața socială, a dat impuls dezvoltării medicinei. Omul primitiv a învățat mijloacele de vindecare din propria sa practică, din observarea milenară a naturii; gustînd, în căutare de hrană, tot ce-i venea în cale, el ajunge să descopere plante de leac și unele substanțe minerale și animale cu efect terapeutic. El practica și unele intervenții chirurgicale pe care le făcea cu aschii de cremene sau cu oase ascuțite de animale sau de pește: deschideri de abcese, extrageri de corpi străini, ampu-

tații și chiar o operație mai complicată, trepanația craniului. Cea mai veche imagine a unei operații chirurgicale e aceea de pe un mormînt din Memfis (Egipt), datînd aproximativ din anul 2500 î.e.n. Omul primitiv nu izbutise să găsească cauza bolilor interne, pe care le atribuie unor factori nevăzuți, introduși în corp, factori pe care, în necunoștință de cauză, îi crede supranaturali: demoni, spirite rele, influența stelelor etc. Acești factori, el caută să-i înlăture prin magie, descîntece și vrăji. Astfel, medicina la începuturile ei are un caracter empiric și totodată magic: practicile de observație se amestecă cu formulele și practicile de magie. Apar medicii-vrăjitori care formează cu timpul o castă, transmitîndu-și din tată în fiu cunoștințele acumulate despre virtuțile plantelor medicinale, despre veninurile animalelor, despre durerile intervențiilor chirurgicale și totodată formulele de magie prin care pot fi îndepărtați demonii. Această asociere de practici empirice și magice a rămas în medicina populară a popoarelor.

Mai târziu, în orînduirea sclavagistă, o dată cu dezvoltarea religiei și a castei preoților, medicina devine apanajul acestora. Boala e considerată ca o pedeapsă a zeilor iar preotul, intermediar între zeu și om, este și medic. Această medicină religioasă se practica în templele închinăte zeilor vindecători sau protectori ai sănătății, cum au fost Ninib la babilonieni, Imhotep la egipteni sau Asklepios la greci. În Grecia antică, între secolele VI și V î.e.n., medicina începe să se laicizeze. Hipocrat pune la baza ei principiul determinismului, al cauzalității. Vor trece apoi încă multe secole pînă cînd, trecînd prin faza experimentării, medicina să ajungă minunata știință de astăzi.

Despre începuturile medicinei în România vom vorbi într-unul din numerele viitoare.

Cititorii Ion Damian din Reșița, P. Să-mărghitan din Cîmpia Turzii și Ion Drăgan din Cluj vor să cunoască istoricul drapelului de stat al țării noastre.

Răspunde C. CĂZĂNIȘTEANU, șef de secție la Muzeul militar central.

Prima atestare documentară a tricolorului datează din 1834. În acel an, la cererea lui Alexandru Ghica, domnul Țării Românești, se hotără, printr-un document, instituirea steagurilor corăbiilor negustorești și ale armatei române, recent constituite. Referitor la înființarea drapelului militar, actul menționa că va avea «fața roșie, albastru și galbenă, avînd și acesta stele și pasăre (acvilă — n.n.) cu cap la mijloc». De atunci pînă astăzi drapelul tricolor s-a menținut în armată, chiar dacă însemnele heraldice de pe pinză și dispunerea culorilor față de hampe au fluctuat.

În vremea revoluției burghezo-democratice de la 1848 din Țara Românească, tricolorul avea să devină parte componentă și a drapelului de stat. Prin decretul nr. 1, din 14 iunie 1848, guvernul provizoriu stabilea ca drapelul Țării Românești să aibă «trei culori: albastru, galben și roșu», iar pe cîmpul pinzei să fie înscrisă deviza mișcării muntene «Dreptate, Frățietate». Printr-un alt decret, emis cu o lună de zile mai târziu, se statua și dispunerea culorilor, specificîndu-se că «înțingă lemn vine albastru, apoi galben și apoi roșu filifînd».

În urma intervenției trupelor străine contrarevoluționare și înăbușirii mișcării muntene, în septembrie 1848, drapelul

tricolor ca însemn de stat se destăinează, ca și multe altele din înnoirile aduse de puterea revoluționară în cele trei luni de cîrmuire.

Nu după mulți ani, în zilele Unirii Principatelor, el avea să fie reintrodus. Prin reactualizarea lui în acele condiții, tricolorul căpăta însă o semnificație mai largă, devenind simbol național. Acum întrunea și înfrunța totodată și «colorile țărilor surorii», cum afirma domnitorul Alexandru Ioan Cuza cu prilejul înmînării drapelului ostirii, la 1 septembrie 1863, pe platoul Cotrocenilor.

Sintetizînd de altfel geneza și semnificația drapelului de stat românesc, Mihail Kogălniceanu spunea în 1867: «Drapelul tricolor cum este astăzi nu este (cum pretinde ministerul) drapelul Unirii Principatelor. El este un ce mai înalt; el este însuși drapelul naționalității române». Explicația întregitoare a marelui patriot și om de stat moldovean sugera — fie și indirect — faptul că, elementelor primare ale tradiției anului 1848 li s-au alăturat cele aduse de unirea Țării Românești cu Moldova; mai mult, el însuma — cu valoare de simbol binelnteles — toate acele momente glorioase ale luptei poporului nostru pentru făurirea și propășirea națiunii române.

Și dacă în vremea unirii drapelele aveau culorile dispuse orizontal — spre deosebire de cele fixate la 1848 — după 1867, dîndu-se curs amendamentului lui N. Golescu, care propunea ca «colorile să fie așezate cu era în 1848», ele se rînduiesc pe verticală, formă pe care o păstrează pînă în zilele noastre.

primii «esculapi» (I)

«M-ar interesa să cunosc cite ceva despre începuturile medicinei în lume și în țara noastră».

Ecaterina ROMAN, comuna Jurilovca, reg. Dobrogea

Răspunde conf. univ. dr. IULIU GHELERTER, de la catedra de Istoria medicinei la Institutul de medicină și farmacie București.

Începînd de la formele cele mai elementare, ființa vie și, mai târziu, pe scara evoluției, omul, a cunoscut accidente și boli provocate de ciocnirea cu forțele naturii, cu factorii mediului fizic. S-a putut afirma astfel că bolile sînt tot așa de vechi ca și viața însăși.

Primele practici de vindecare pe care le găsim la animale și la omul primitiv au apărut din instinctul de conservare a speciei. La om însă — la care munca a fost factorul hotărîtor de dezvoltare — nevoia de a păstra capacitatea de muncă a contribuit în cea mai mare măsură la apariția începuturilor de terapeutică și apoi de medicină. Asistența femeii la naștere și ajutorul dat în cazuri de accidente (răniri, fracturi, luxații) au constituit cele dintîi forme de medicină. Mai târziu, pe măsura dezvoltării așezărilor omenești, nevoia de a combate epidemiile, care dezorganizau viața socială, a dat impuls dezvoltării medicinei. Omul primitiv a învățat mijloacele de vindecare din propria sa practică, din observarea milenară a naturii; gustînd, în căutare de hrană, tot ce-i venea în cale, el ajunge să descopere plante de leac și unele substanțe minerale și animale cu efect terapeutic. El practica și unele intervenții chirurgicale pe care le făcea cu aschii de cremene sau cu oase ascuțite de animale sau de pește: deschideri de abcese, extrageri de corpi străini, ampu-

tații și chiar o operație mai complicată, trepanația craniului. Cea mai veche imagine a unei operații chirurgicale e aceea de pe un mormînt din Memfis (Egipt), datînd aproximativ din anul 2500 î.e.n. Omul primitiv nu izbutise să găsească cauza bolilor interne, pe care le atribuie unor factori nevăzuți, introduși în corp, factori pe care, în necunoștință de cauză, îi crede supranaturali: demoni, spirite rele, influența stelelor etc. Acești factori, el caută să-i înlăture prin magie, descîntece și vrăji. Astfel, medicina la începuturile ei are un caracter empiric și totodată magic: practicile de observație se amestecă cu formulele și practicile de magie. Apar medicii-vrăjitori care formează cu timpul o castă, transmitîndu-și din tată în fiu cunoștințele acumulate despre virtuțile plantelor medicinale, despre veninurile animalelor, despre durerile intervențiilor chirurgicale și totodată formulele de magie prin care pot fi îndepărtați demonii. Această asociere de practici empirice și magice a rămas în medicina populară a popoarelor.

Mai târziu, în orînduirea sclavagistă, o dată cu dezvoltarea religiei și a castei preoților, medicina devine apanajul acestora. Boala e considerată ca o pedeapsă a zeilor iar preotul, intermediar între zeu și om, este și medic. Această medicină religioasă se practica în templele închinăte zeilor vindecători sau protectori ai sănătății, cum au fost Ninib la babilonieni, Imhotep la egipteni sau Asklepios la greci. În Grecia antică, între secolele VI și V î.e.n., medicina începe să se laicizeze. Hipocrat pune la baza ei principiul determinismului, al cauzalității. Vor trece apoi încă multe secole pînă cînd, trecînd prin faza experimentării, medicina să ajungă minunata știință de astăzi.

Despre începuturile medicinei în România vom vorbi într-unul din numerele viitoare.

personalitate complexă, ciudată, fascinantă...

«Doresc să aflu citeva lucruri mai importante din viața lui Edgar Allan Poe».

Cornelia RUSU com. Jucul de Jos, rn. Ghelea

Răspunde conf. univ. VERA CĂLIN.

În interiorul romantismului american, ca și al celui mondial, E.A. Poe apare ca un fenomen singular. Viața lui de-

zordonată, tragic consumată între 1809 și 1849, opera lui de o stranie originalitate au respins spiritul american al epocii, spirit dominat încă de puritanism. În etape ulterioare ale istoriei literare creația lui Poe a exercitat însă influențe decisive. Din momentul în care Baudelaire i-a tradus povestirile, scriitorul american a devenit un precursor al simbolștilor. Și caracterul anticipator al operei sale nu se mărginește la atât.

Fantasticul la Poe are surse variate, pe care le putem descoperi în romanul gotic englez sau în supranaturalul cultivat de romanticii germani, dar fabulosul operei sale poartă amprenta unei viziuni ce subsumează terifiantul și halucinantul investigației psihologice. În povestirile lui Poe, supranaturalul devine apt să exteriorizeze stări obscure ale conștiinței, sentimente scăpate de sub controlul raționalității, afecte comprimate, în așa măsură încît opera lui a putut oferi material de cercetare adepților psihanalizei.

Alteori fantasticul la Poe e investit cu o valoare simbolică. Strania Casă Usher, atmosfera misterioasă și apăsătoare care o înconjură ca și prăbușirea ei devin simbolice pentru destinul locatarilor, pentru degenerescența unei familii. Adesea, oroarea provine din sentimente și situații paroxistice. Ura personalului din *Balerca de Amontillado* nu se istovește decît după zidirea dușmanului în pivnița cu vinuri.

Autor al unor relatări de călătorie, Poe s-a arătat și în acest domeniu un înnoitor. Povestirea *O pogorie în Maestrom* subordonează aventura sondajului psihologic, urmărește să descrie o experiență limitată, să comunice sentimente de groază. *Călătoria în lună a lui Hans Pfaal* și *Aventurile lui Gordon Pym* anunță însă ceea ce se numește astăzi literatura științifico-fantastică.

Spirit lucid, investigator. Poe s-a aventurat și pe tărîmul literaturii, astăzi numită poliștistă. *Dublul asasinat din strada Morgii* creează prima figură de detectiv — pe Dupin. *Carăbușul de aur* reprezintă dezlegarea unei enigme cu ajutorul unui cifru secret. Altă notă a registrului prozei lui Poe este grotescul, adesea aliat cu un umor macabru, prezent în multe din povestirile intitulăte de autorul lor «groțeschi și extraordinare».

Teoretician al poeziei, autor al *Principiului poetic*, Poe este adeptul artei pure, al muzicalității desăvîșite. Cea mai cunoscută dintre poeziile sale, *Corbul*, se constituie într-o stranie melodie alimentată de numeroase rime interioare și de un refren de o neobișnuită forță sugestivă.

Personalitate complexă, ciudată și fascinantă, care a putut înfrîni trăsături ce păreau a se exclude (o imaginație plămîntoasă de lumi fantastice și o luciditate sfredelitoare), Poe se plasează într-un punct al istoriei literare din care pornesc către viitor raze lungi ce străbat momentul poeziei simboliste, al suprarealismului și ajung pînă la acele zone literare actuale dominate de fantasticul științific sau de ficțiunea poliștistă.

pe scurt

Sultana Pahone, București. 1) După cît știm, nici unul dintre interpreții de care ne scrieți nu este cu totul ignorat de emisiunile de muzică ușoară ale posturilor noastre de radio. Scrieți Radintele-viziunii pe adresa: str. Nufierilor 62 și solicitați programarea interpretărilor pe care doriți să-i ascultați. 2) Despre viața lui Beethoven vă recomandăm să citiți cunoscuta carte a lui Romain Rolland intitulată «Viața lui Beethoven». Același scriitor este autorul al încă unei cărți despre Beethoven, intitulată «Beethoven, marile epoci creatoare», în care se ocupă de ultimii șapte ani ai vieții genialului compozitor (cartea a apărut, în traducere românească, anul trecut, în Editura muzicală a Uniunii compozitorilor).

Florința Berbec, Ottenia. 1) Andorra este un stat minuscul situat în Pirineii orientali, la zona de graniță dintre Spania și Franța. Independența sa nu este totală, Andorra aflîndu-se sub protectoratul comun al Franței și al Spaniei. Denumirea oficială în limba spaniolă este Principado de Andorra (Principatul Andorrei) deși ca formă de guvernămînt Andorra e republică — iar cea în limba franceză este Vallées d'Andorre. Suprafața totală este de 453 kmp, populația de circa 7 000 locuitori, limba acestei populații e catalana. Capitala micii republici este orașul Andorra la Vieja = Andorre la Vieille, cu 2 000 de locuitori. Andorrezii se ocupă cu cultivarea cerealelor, a cartofilor și a tutunului, cu creșterea animalelor; există de asemenea o industrie forestieră și o industrie a țigaretelor. Nu există o monedă națională andorrază, pe teritoriul țării avînd putere de circulație atît peseta spaniolă cît și francul francez. Din punct de vedere filatelic, menționăm că Andorra are unune poștală cu Spania. 2) Sub denumirea de creoli sînt cuprinși urmașii primilor coloniști europeni, în special spanioli, din țările Americii Latine. Nu există, ca atare, ocupații specifice ale creolilor! 3) Celor de care vă interesați le puteți scrie pe adresa Centrului de producție cinematografică, Piața Științei 1, rn. 30 Decembrie, București.

V. SILVIAN

pedagogi ocazionali

de Majtenyi ERICK

Mingea de fotbal lovește zgomotos bara porții. Un zgomot, dacă nu infernal, totuși impresionant, pentru că fotbalul e, la urma urmei, un joc mult mai «acustic» decât șahul. Aceasta nu se întâmplă într-o oră de repaus, dar unii locatari din stradă se simt totuși deranjați. Hai să fim cinști! Uneori, pe drept cuvânt. Dar, hai să fim cinști pînă la capăt! Nu totdeauna pe drept cuvânt. Se mai întâmplă că unii uită de propria lor copilărie și mai ales de faptul că această vîrstă — în privința liniștii și a disciplinei — nu este, să zicem, cea a monahilor. Și poate nu este întîmplător că acea parte a locatarilor care-și manifestă în modul cel mai vehement «dreptul locatarului la liniște» se formează din burlaci sau perechi fără copii.

Curios lucru, dar ei sînt aceia care dau dovadă de cea mai multă vervă pedagogică. Este o pedagogie ocazională dar foarte severă și ascuțită. Parcă ar concentra uneori toată cantitatea de facultăți pedagogice care au zăcut multă vreme neirosite, respectivii neputînd să le fructifice în lipsa subiectului: copilul propriu.

Cred că, în numele părinților, le sîntem datori și oarecare mulțumiri. Pentru că, în felul lor, ne mai ajută în munca noastră paternă. Cu sfaturi mature, cu energie fermă și într-un mod destul de susținut. Este doar ceea ce putem aștepta de la ei din moment ce nu contribuie la cheltuielile pantofilor de iarnă și a sandalelor de vară sau la alte capitole (vai, ce numeroase!) ale bugetului destinat creșterii unuia sau mai multor copii. Nu putem desigur să ne împărțim grijile cu ei din moment ce nu împărțim nici bucuriile, atîtea cît ne poate oferi — și ne oferă atît de multe — un copil, un omuleț în creștere și dezvoltare, din moment ce lor nu le rămîne din toate acestea decît gălăgia provocată de mingea de fotbal...

Dar chiar așa stau lucrurile?

Oare copiii sînt numai ai părinților? Nu constituie ei oare continuitatea întregii noastre societăți — astăzi socialistă? Pedagogii noștri ocazionali și uneori cu totul nepoftiți nu manifestă oare o exigență exagerată față de cei mai mici cetățeni din cartierul lor, dacă ținem seamă de faptul că ei, din motive mai mult sau, mai degrabă, mai puțin întemeiate au lăsat — cu cîtă indulgență și spirit tolerant — în seama unor alți concetățeni asigurarea acestei continuități, la un loc cu toate grijile ce decurg din ea — inclusiv pantofi, sandale, doctori chemați noaptea, caiete de școală, stilouri rupte, abonamente de tramvai pierdute și, în ultimă instanță, chiar mingi de fotbal? Continuitate care întărește organismul viitoarei generații și tulbură uneori cu zgomot generația prezentă...

Cer iertare pedagogilor ocazionali care nu pot fi băgați cu toții în aceeași oală și nici n-aș avea curajul să susțin ca toți copiii noștri ar fi totdeauna îngeri. Dar unii concetățeni de-ai noștri ar putea să fie uneori mai indulgenți, dacă nu mai autocritici, în această problemă a copilului din vecini. Că de sandale o să avem noi grijă și pe viitor.

- Oraș regional
- Coordonate geografice: 45°09' latitudine nordică și 26°51' longitudine estică
- Numărul locuitorilor: 56 380

buzău^{*)}

Orașul Buzău se află situat în exteriorul cotului Carpaților, la în-crucșarea drumurilor care leagă Muntenia cu Transilvania, Moldova și Dobrogea. Aci este zona de întîlnire dintre dealuri și cîmpie.

Descoperirile arheologice dovedesc că pe locul unde se află azi Buzăul a existat activitate ome-nească începînd încă din neolitic.

Cercetînd trecutul Buzăului, Has-deu observa într-o lucrare a sa că localitatea exista ca tîrg pe timpul lui Alexandru Basarab (1352). Mai tîrziu, așezarea a fost distrusă de o serie de incendii care s-au ținut lanț pînă aproape de secolul al XIX-lea. De fiecare dată a fost refăcută de locuitori.

La începutul secolului al XIX-lea, pădurea care mărginea micul oraș spre nord și sud a fost în cea mai mare parte tăiată, iar smîrcurile ce acopereau actuala piață a Daciei au fost secate, permițînd întinderea orașului. După aceasta începe să se mărească și numărul locuitorilor.

Buzăul se încheagă ca oraș și se dezvoltă după ce se construiesc și liniile de cale ferată care-l leagă de centrele importante ale țării.

Către sfîrșitul secolului al XIX-lea și prima parte a secolului actual,

Buzăul cunoaște o perioadă de stagnare. În schimb, după 23 August 1944 înregistrează un progres fără precedent. Astfel, mica întreprindere «Chimica» este transformată în actuala Uzină de mase plastice, iar «Metalurgica» furnizează produse ce se exportă în numeroase țări.

În partea de sud a orașului este creată acum o puternică zonă industrială, formată din cîteva mari întreprinderi. Astfel, Uzina de sîrmă și produse din sîrmă, care a și intrat în probe tehnologice, va fi una dintre cele mai mari uzine de acest fel din țară. Apoi, Fabrica de zahăr, care de asemenea va fi și ea una dintre cele mai mari din țară, va prelucra 3 000 tone sfeclă de zahăr în 24 ore. Va avea un înalt grad de tehnicitate, operațiile principale (descărcarea, transportul și prelucrarea sfeclei de zahăr) făcîndu-se automat, personalului revenindu-i mai mult sarcina de întreținere și supraveghere. Cea de-a treia unitate, Fabrica de geamuri, va prelucra materia primă din zona Pătrîrlagele. Pentru toate aceste fabrici cea mai mare parte a utilajelor este executată în țară.

Grija partidului și guvernului pentru ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii s-a concretizat

și în construcțiile de locuințe. Șirul de blocuri noi împodobesc atît centrul orașului, cît și zonele de nord (parcelarea Obor), vest și nord-vest (microraioul XIII, cartierul Chimica) ale orașului. Procurarea apei potabile, precum și epurarea apelor pluviale, menajere și industriale au constituit o problemă deosebit de importantă. Astfel, construirea canalului colector de surse pentru epurarea apelor menajere a însemnat o mare realizare, deosebit de rece în trecut se considera că nu poate fi executată din cauza pantei reduse a terenului.

Printre întîntuirile de seamă și mai înscrise: construirea centralei electrice de termoficare, centralizarea electrodinamică a stației de caldferată Buzău.

Perspectivile de viitor se referă la extinderea zonei industriale și mărirea continuă a capacității de producție a unităților ce o formează construirea de noi blocuri (în prezent în studiu sau proiectare), crearea a două centre comerciale, construirea unei noi gări.

Prof. I. PETRESCU-BURLOIU

^{*)} Istoricul orașului Buzău ne-a fost cerut cititoarea Ecaterina Bucur din același oraș.

cu vîinte încrucșate

viticolă

ORIZONTAL: 1) Sprijină vița de vie — Loc unde se face sau se vinde mustul. 2) Varietate de struguri dulci și aromați — O altă varietate de struguri cu boabe mici, lunguete. 3) Acrid — Jumări.

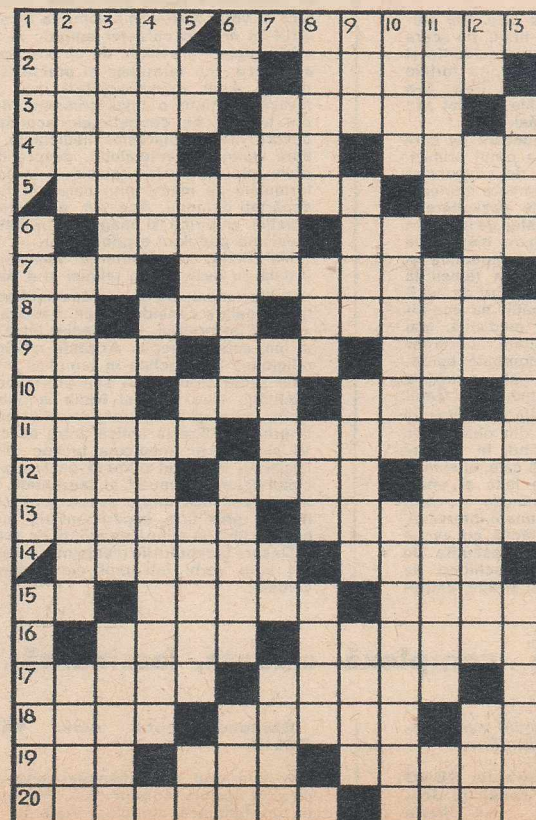
4) A tăgădui — Haină — Fruct tomonic. 5) Reputația vinurilor noastre — Face muzica. 6) Servește la strivirea strugurilor pentru a se obține mustul — Rădăcină — Pof-tim! 7) Umede — Grămadă

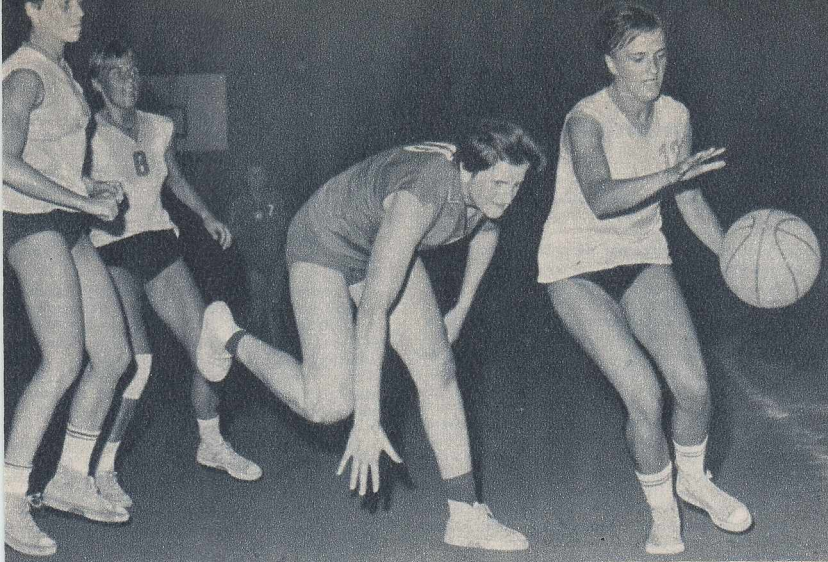
de lucruri puse disparat unele peste altele (pl.). 8) Ler! — Podgorii — Profundă. 9) Un bob de strugure din punct de vedere botanic — Vinul din toamna aceasta — Instrument muzical cu clape. 10) Insulă în arhipelagul Solomon — Comandant turc (od.) — Între dealuri (pl.). 11) Must care se scurge de la sine din strugurii puși în teasc — Aidoma — Bene! 12) Editura de stat pentru imprimate și publicații — Budane și butoaie — Ceas. 13) Încuietoare (reg.) — Curge pe lângă Tg. Ocna. 14) A scris «Strugurii și vinul» — La fel. 15) Tei! — Coș de nuielă împletite — Colibă pescărească. 16) Diminutivul lui Tase — Îndrăgiți. 17) Crudă — Țesătură de mătase. 18) Unelte de oțel — Regiune întinsă aflată la altitudine — Udrea Costache. 19) Fir — Nicorești! — Asemenea. 20) Vin spumos obținut printr-un procedeu special de fermentație — Regiunea în care se află importante centre viticole Cotnari și Husi.

VERTICAL: 1) Pictor român, autorul tabloului «Struguri de Dealul Mare» — Vin nou — Cal dresat pentru anumite curse. 2) Ciorchine — Unul din principalele centre viticole și de vinificație din țara noastră — Arbust cu struguri. 3) Soi de viță originară din Franța cu struguri

mici, din care se produc noi vinuri de masă — Cei țenești — Mezel. 4) Instalată servind la distilarea alcoolului (pl.) — Particulă a viitorului — A fi a cui. 5) Grigo Ionescu — Strămoșii noștri renumiți prin cultivarea tensă a viței de vie — Bold Băntură alcoolică — Poseș 6) Chemare — Varietate de struguri cu boabe dese, culoare galbenă-verzuie, care se face un vin cu acel nume — Echivala odinioară cu zece ocale, azi cu zece litri — Zeul păstorilor (mit.). Fără sevă — Vas — Dă vinu vechime — A șifona. 8) A mal sălbatic carnivora — Cădez — Punct cardinal — Centrul de producție de vinuri superioare din lunca Mureșului. 9) Plimbare — Rai în regiunea Banat cu întinț podgorii — Păzitori ai viii — Comună în raionul Drănești-Olt. 10) Nume masculin — Inaripat — Renumit centru viticol. 11) Deșeu — Stoi de gheață — Vin... alterat. Abis! 12) Căiele! — Forța cea mai obișnuită a ciocnirii de strugure — Abuz — «Puterea» lui este comparată cu a vinului negru virtuos. 13) Maladie a viței pricinuită de o ciupă — Varietate de struguri care au aroma unor fructe exotice — Organele de susținere a viței de vie.

Florin EREM

În acțiune Cornelia Gheorghe, una dintre jucătoarele de bază ale echipei noastre. Fază din meciul România—Polonia disputat la Constanța în cadrul «Cupei Mării Negre».

port

prolog la cea de-a X-a ediție a campionatului european feminin de baschet

După Roma, Budapesta, Moscova, elgrad, Praga, Lodz, Sofia, Mulhouse din nou Budapesta, iată că vine rândul irii noastre să găzduiască Campionatul european feminin de baschet, aflat la X-a ediție, jubiliară. De ce organizază tocmai România această ediție? primul rând pentru că, datorită rezultatelor bune obținute la ultimele două europene» (locul IV atât la Mulhouse, t și la Budapesta), precum și unor reșese de seamă (numai anul acesta, e pildă, România a învins puternicele echipe ale Cehoslovaciei, Poloniei, Franței și Italiei), reprezentativa țării noastre a cucerit un frumos prestigiu pe plan internațional. În al doilea rând pentru că, I.B.A. (Federația internațională de baschet amator) a considerat, pe baza excelentei organizări asigurate de țara noastră cu prilejul altor confruntări internaționale, că România poate garanta desfășurarea în condiții bune a acestei importante întreceri a celor mai valoroase reprezentative din Europa. Prietele confruntări, în cadrul seriilor, se vor disputa între 2 și 6 octombrie la Cluj și la Sibiu, orașe în care baschetul se bucură de o veche și frumoasă tradiție. La Cluj se vor întrece echipele R.S.S., României, Poloniei, Italiei, Uniunii Sovietice și Olandei iar la Sibiu cele ale Ungariei, Cehoslovaciei, R.D. Germane, Franței, R.D. Germane, Iugoslaviei și Franței.

după o zi de pauză vor urma (la 8 octombrie) meciurile semifinale după sistemul numit «în cruciș», iar în ziua de 10 octombrie vor avea loc partidele care vor decide clasamentul de la locul I la locul XII. Trebuie să precizăm însă că în cadrul acestor 12 echipe, considerate finale, la preliminariile acestui campionat nu vor mai participa și reprezentativele din Danemarca, Belgia și Anglia care au fost eliminate în turneele de calificare desfășurate la Udine, Kralovec și Bremerhaven.

Să vorbim însă puțin despre valoarea șanselor finalistelor. Aproape toți specialiștii baschetului european socotesc că echipa Uniunii Sovietice nu poate pierde primul loc. Bune tehnice, cu pregătire fizică remarcabilă,

sovieticele mai au imensul avantaj al înălțimii, ceea ce, în baschet, este esențial.

În Europa, baschetul feminin este într-o accentuată dezvoltare și acest fapt se face simțit în primul rând prin creșterea valorică a unor echipe naționale, ca cele ale Poloniei, R.D. Germane, Italiei, Franței, Iugoslaviei și, desigur, a României, toate aspirante la un loc pe podiumul premiantelor.

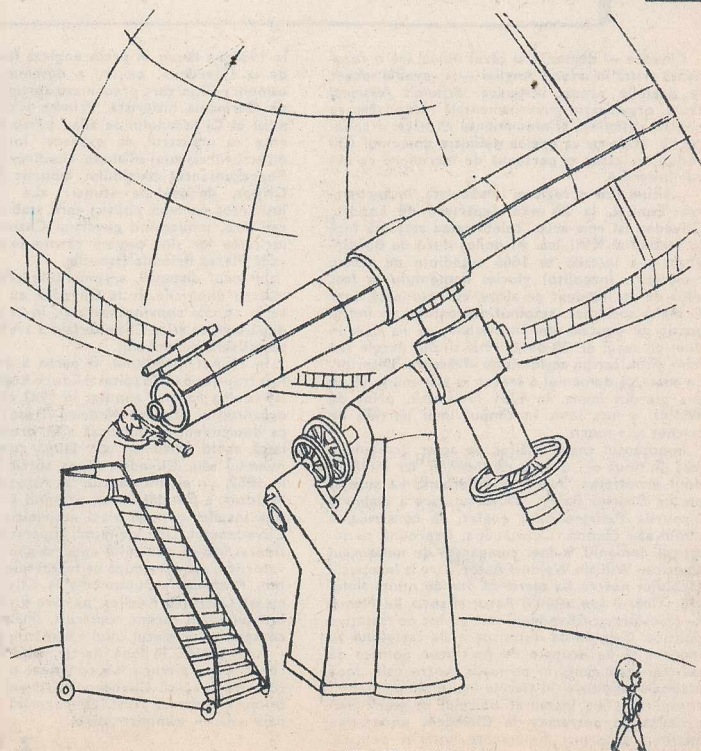
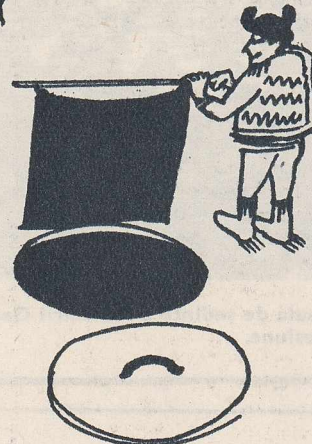
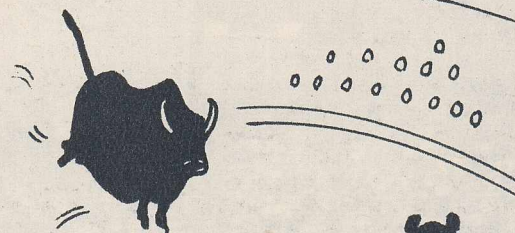
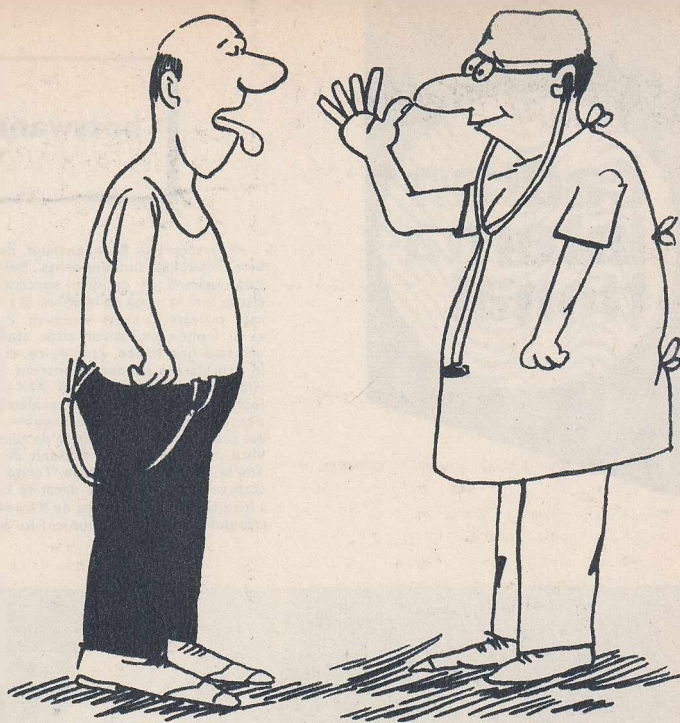
Cea mai apropiată de acest tel pare a fi selecționata țării noastre. Bunele rezultate obținute în acest an, jocurile de ridicată valoare tehnică prestate și, desigur, avantajul terenului, îi dau dreptul să aspire la unul dintre primele locuri. Să sperăm că cei doi antrenori, prof. S. Ferencz și prof. C. Dinescu, vor ști să-și călăuzească elevele pe un drum cât mai drept spre îndeplinirea telului.

Lotul nostru este alcătuit din baschetbaliste cu o mare experiență (Anca Racoviță, Viorica Niculescu, Hanelore Spiridon), precum și din elemente tinere, promovate în lot chiar în acest an (Ecaterina Vogel, Ildico Horvath și Bogdana Diaconescu). Dar mai bine să prezentăm întregul lot care ne va reprezenta la această ediție a «europenei» (în paranteze sînt trecute, în ordine, vîrsta, înălțimea și numărul meciurilor internaționale susținute): Anca Racoviță (27-1,75-126), Viorica Niculescu (32-1,75-124), Hanelore Spiridon (29-1,75-123), Dorina Suliman (26-1,78-108), Octavia Simon (28-1,68-80), Ecaterina Vogel (20-1,80-49), Elena Ivanovici (32-1,80-114), Cornelia Gheorghe (24-1,75-89), Sanda Dumitrescu (24-1,70-71), Margareta Pruncu (24-1,75-43), Bogdana Diaconescu (24-1,84-30) și Ildico Horvath (24-1,69-20).

Mai trebuie să subliniem faptul:

Comisiile special alcătuite pentru organizarea campionatului au depus o muncă intensă pentru ca participanții la cea mai importantă confruntare a echipelor de pe continent să simtă caracterul jubiliar al acestei competiții.

D. STĂNCULESCU

UMOR de peste hotare

«Zlegarea jocului «FOTBAL ȘI NU PREA», apărut în numărul 38

ORIZONTAL: 1) PACALEALA — ITA. 2) OCAZII — AVOCAT. 3) PAPUC — ETAPE — A. 4) IR — ALURA — AC. 5) SAT — UNIRE — SP. 6) U — ALBUME — ACAS. 7) RANI — MI — SPORT. IR — AMINAT — RAR. 9) MINUTAR — MURA. 10) LACAT — TINERI. 11) A — A — AS — ORI — T. 12) MM — PRES — UI — UR. 13) PISOI — PERDELE. 14) ALEC — MAL — INIC. 15) S PASAT — LAE — A. 16) CALUT — IUN — GT. 17) BUR — TURNA — GAO. 18) ALATURAT FAZA. 19) RETUR — SEMAFOR. 20) ASIRIA — RADANE.

botswana, republică independentă

«Protektoratul Bechuanaland, de la 30 septembrie Republica Independentă Botswana, este o țară apărută în condiții speciale — explica cu câteva luni în urmă un membru al tribului Bakgatla care trăiește pe acest teritoriu. Frontierele sale, ca și frontierele altor state africane, nu urmează linii logice, etnologice, ci au fost trasate în cancelariile europene potrivit intereselor marilor puteri din secolul al XIX-lea, angajate în lupta pentru Africa. Bechuanalandul a fost creat pentru a opri agresiunile republicii ale burilor în est și pe germanii din Africa de sud-vest să frneze visul imperial al Marii Britanii de a avea colonii «de la Capetown la Cairo». Teritoriul și-a câștigat statutul de protektorat datorită luptei curajoase a locuitorilor săi, conduși de Khama al III-lea, șeful tribului Bamangwato, bunicul lui Seretse Khama,

actualul prim-ministru (iar de la 30 septembrie și președinte) al țării

Aria teritoriului — 712 249 km pătrați — echivalează cu suprafața însumată a Franței, Austriei, Belgiei, Elveției și Luxemburgului, iar populația sa (pentru care diverse surse dau cifre destul de diferite, media lor fiind o jumătate de milion de locuitori) este alcătuită din negri bantu, boșimani și hotentoti. Densitatea populației — cea mai scăzută din Africa, deși subsolul teritoriului este bogat în aur, cărbune, azbest, magneziu — este rezultatul mai multor factori. Cea mai mare parte a țării este acoperită de nisipurile desertului Kalahari; numeroși băștinași sînt nevoiți să emigreze (mai ales în Africa de sud) din cauza lipsei de pășuni și de apă. În 1910 partea cea mai importantă din punct de vedere economic a teritoriului — împreună cu locuitorii ei — a fost încorporată în Uniunea Sud-Africană.

Populația practică o agricultură de subsistență și pășoritul. Creșterea vitelor asigură trei sferturi din exporturile țării.

Dacă din punct de vedere politic ani îndelungați a fost aservit Marii Britanii (în 1885 a devenit protektorat englez), în privința economiei noul stat african este puternic înfeudat Republicii Sud-Africane. Moneda teritoriului este randul sud-african; cea mai mare parte a minii de lucru botswaneze este angajată în minele și fermele agricole din R.S.A.; căile ferate de pe teritoriul Botswanei aparțin rețelei feroviare a Africii de sud; căile rutiere sînt administrate de guvernul de la Pretoria, iar pînă anul trecut capitala țării era instalată într-un oraș de pe teritoriul Africii de sud.

În această situație — se întreabă observatorii — care vor fi căile de dezvoltare ale Botswanei după 30 septembrie, ziua în care teritoriul a devenit republică independentă, membră a Commonwealthului? Guvernul R.S.A. a emis în repetate rânduri pretenții față de Botswana, ca și asupra celorlalte posesiuni britanice din această zonă — Basutolandul și Swazilandul — și a cerut oficial Londrei să-i cedeze aceste teritorii.

Observatorii consideră că garanția unei adevărate independențe ar constitui-o emanciparea economică a țării. Primul ministru Seretse Khama și-a exprimat de curînd convingerea că alocarea sumei de 30 milioane de lire sterline pentru extinderea zootehniei (principală bogăție a țării) ar fi în măsură să asigure angajarea țării, în următorii cinci ani, pe calea dezvoltării economice independente.

Corneliu VLAD

Aspect din sala de ședințe a Adunării Generale a O.N.U. întrunită în cea de-a 21-a sesiune.

insula florilor

În limbajul sec al cifrelor, Ciprul este a treia insulă ca mărime a Mediteranei. Prima însă, incontestabil, ca frumusețe. Prima, de bună seamă, ca muzeu viu în care se poate citi istoria tulburătoare a succesiunii multor veacuri.

Splendida insulă, cu un relief în mare parte muntos, a atras de milenii privirile. Primii ei locuitori au fost aheenii și concomitent s-au stabilit aici câteva colonii ale fenicienilor. Aceștia au fost urmații de frigieni. Mai târziu insula a fost scăpînită succesiv de egipteni, hitiți, asirieni, perși, de Egiptul elenistic, romani, arabi, venețieni. Cite nume mari ale istoriei nu sînt legate de zburcișoarea istorie a cipriților! Am vrea să amintim, printre alții, de Xerxes, Artaxerxes, Alexandru cel Mare, Cezar, Cleopatra, Octavian August, Traian, Richard-Înmă-de-Leu...

Splendorile naturale ale insulei i-au determinat pe primii rapsozi ai omenirii să plaseze pe plajele din apropierea portului Paphos locul ales de Venus pentru a ieși din alba spumă a mării. Tot Ciprul a fost ales și de către Shakespeare drept cadru de desfășurare a amarei iubiri dintre Othello și Desdemona.

Homer avea dreptate numind Ciprul «insula înmiresmată a florilor». Răsfoind paginile agitatei lui istorii, îți dai seama cită dreptate avea însă și Byron, numind-o «insula suferinței».

Pe câmpiile și livezile insulei rodesc grîul și tutunul, portocalii și lămîii, măsline și vița de vie. În subsolul ei se găsește minereu de fier și gips,

azbest și marmură, crom și, bineînțeles, cupru

acel cupru care a și împrumutat numele său insulei. Bogățiile și poziția strategică deosebită, la în crucea unor drumuri care leagă Europa de Africa și Orientul Apropiat, Ciprul a atras întotdeauna atenția diferiților cavaleri cuceritori. Eroi ca și îndelungata luptă de eliberare națională a poporului cipriot a intrat într-o nouă fază acum șase ani cînd, la 1 octombrie 1960, a luat ființă Republica Cipru.

În fața poporului cipriot începea o nouă perioadă, în care se urmăreau lichidarea moștenirii trecutului, retacerea economiei și așezarea ei pe baze moderne, îmbunătățirea standardului de viață.

Evenimentele din ultimii ani nu au permis însă poporului cipriot să se consacre pe deplin realizării obiectivelor vitale care-i stau în față.

În lupta sa pentru consolidarea independenței naționale și pentru progres social, poporul cipriot se bucură de simpatia și sprijinul opiniei publice și ale popoarelor progresiste din întregul lume. Poporul și guvernul român au sprijinit întotdeauna lupta poporului din Cipru pentru un viitor luminos. Relațiile bune dintre România și Cipru, bazate pe egalitate și luarea în considerare a intereselor reciproce, constituie un element care contribuie la buna înțelegere și colaborare ro-cinică dintre popoarele și statele balcanice.

Eugen PHOEBU!

Pe o stradă din Nicosia, capitala Ciprului.

de o parte și de alta a mării tasmaniei

«Noua Zeelandă este în gardă împotriva unor incursiuni reale sau fanteziste» — relata de curînd, într-o corespondență din Auckland, ziarul New York Times. Corespondentul se referea la temerile resimțite în unele cercuri neozelandeze față de evoluția politicii externe a Australiei.

Despărțite de Marea Tasmaniei, Australia — o suprafață de 7 704 159 kilometri pătrați, populație de 11,5 milioane locuitori — și Noua Zeelandă — 267 995 kilometri pătrați și 2,7 milioane locuitori — întregesc legături de multe decenți la începutul secolului, cînd Australia a devenit

trecuta glorie a Clivedenului

Cliveden — domeniu al cărui nume are o rezonanță tristă în istoria Angliei — a revenit recent în paginile presei britanice. Britain's National Trust, organizație guvernamentală răspunzătoare pentru reședințe și monumente istorice, a anunțat că, după ce va prelua definitiv domeniul Cliveden, va căuta o persoană de încredere ca să-l administreze.

...Situat într-o regiune împădurită, în apropierea Tamisei, la 20 mile depărtare de Londra, Cliveden își reia acum celebritatea stabilită încă în secolul al XVII-lea. Al doilea duce de Buckingham și-a instalat în 1666 reședința pe aceste meleaguri. Începutul gloriei domeniului a fost adus de un incident de alcool, cu rezonanță doar în înalta societate: stăpînul domeniului s-a îndrăgostit de contesa de Shrewsbury și i-a ucis în duel pe soțul ei. 20 de ani mai târziu, ducele și-a frînt gîtul într-un accident de vînătoare. Ulterior, cu toate că domeniul a trecut în alte mîini, el nu și-a pierdut faima. În 1751 Frederick, prinț de Wales, a fost lovit în timpul unei partide de crichet și a murit.

Impozantul castel înălțat pe acest domeniu a fost de două ori distrus de incendii, iar în 1849, noul proprietar, ducele Southernland, l-a angajat pe Sir Charles Barry, arhitectul care a elaborat planurile Parlamentului englez, să construiască «noul său cămin». Construcția, împreună cu întregul domeniu, a fost cumpărată de milionarul american William Waldorf Astor, care la începutul secolului nostru l-a oferit ca dar de nuntă fiului său. Tânărul (pe atunci) Astor și soția lui Nancy au transformat Clivedenul într-un loc de tratative politice. Cele 46 de dormitoare ale castelului au început să fie ocupate de personaje politice de cel mai înalt rang. În perioada dintre cele două războaie mondiale, în sferile înalte ale partidului conservator s-a instaurat obiceiul ca week-end-urile să fie petrecute la Cliveden, unde erau adoptate cele mai importante hotărîri politice.

În 1938 s-a lansat în presa engleză formula «cliva de la Cliveden», pentru a desemna grupul de oameni politici care preconizau apropierea Angliei de Germania hitleristă. Printre vizitatorii obișnuiți ai Clivedenului se aflau personalități influente: ca ministrul de externe, lordul Halifax, directorul ziarului «Times», Geoffrey Dawson etc. Reprezentantul partidului laburist, Sir Stafford Cripps, declara pe atunci: «La Cliveden se întrunesc oamenii politici care stabilesc orientarea țării, influențînd guvernul Chamberlain. Majoritatea lor sînt oameni cărora le-ar plăcea să vadă Marea Britanie fascistă».

În focul disputei, argumentele celor care demascau unelțirile de la Cliveden au devenit din ce în ce mai convingătoare și, în cele din urmă, după cum se știe, Chamberlain a trebuit să părăsească șefia guvernului.

În timpul războiului, o parte a domeniului a fost transformată în spital al Crucii Roșii canadiene, iar familia Astor a anunțat în 1942 că îl va preda organizației Britain's National Trust, cu condiția ca descendenții familiei să aibă dreptul să locuiască acolo oricînd ar voi. După compromiterea numelui său, Cliveden părea sortit uitării. Dar în 1952, un alt moștenitor al Astorilor, William Waldorf, a fost înnoțat, primind titlul de lord, și a înșulțat o nouă viață activității mondene a Clivedenului. Unii vizitatori superștiosii au considerat însă că domeniul «poartă ghinion» conservatorilor, mai ales după ce fostul ministru de război, Profumo, a cunoscut-o la Cliveden pe frumoasa Christine Keeller, pe care o zărise înotînd într-un bazin recent construit. Întîlnirea avea să constituie începutul unui răsător scandal.

Anul acesta, în luna martie, cînd al treilea vice-astor a murit, s-a constatat la deschiderea testamentului că Cliveden va reveni integral lui Britain's National Trust. Ce surpriză mai rezervă oare viitorii administratori?

Z. FLOREA

un stat federal, neozelandezii au fost invitați să se alăture, ofertă pe care ei au respins-o. În decursul anilor, insularii au început să nutrească îndoieli cu privire la bunele intenții ale autorităților australiene, suspectându-le că ar tinde să înlocuiască un control politic sau comercial asupra Noii Zeelande.

Actualele temeri aparute în Noua Zeelandă e datorată unor noi accente evidențiate de politica externă australiană din ultimii ani. Este vorba de ceea ce ziarul britanic *Financial Times* numea în ediția sa din 12 iunie 1967, în situația de a-și pune punctul de vedere în politica Pacificului, de a-și asuma anumite responsabilități și roluri în conducerea în această regiune a globului. Unii

observatori văd această tendință atât în participarea trupelor australiene la agresiunea americană din Vietnam, cât și în asumarea unor sarcini militare-financiare — în colaborare cu Statele Unite — în scopul de a înlocui Anglia în această zonă a Pacificului, după ce Marea Britanie, ca urmare a dificultăților financiare prin care trece, va părăsi treptat o diminuare, previzibilă, a politicii actuale oficiale «la est de Suez».

De aceea, Noua Zeelandă, cum arată corespondentul din Auckland al ziarului *newyorker*, tinde să privească cu suspiciune «fiecăre adiere care vine din partea cealaltă a Mării Tasmaniei...»

Florin UDREA

uitata micronezie

În 1947 Statele Unite au semnat un acord de tutelă cu Organizația Națiunilor Unite, în baza căruia au preluat cele 2.100 de insule și atolii situate în vestul Oceanului Pacific, care au aparținut fostului imperiu japonez. Războaiele și secole de exploatare străină — spaniolă, germană, olandeză, engleză și japoneză — au lăsat pe cei 0.000 de locuitori ai insulelor într-o stare de omplă înăpoiere și sărăcie. Statele Unite s-au angajat să administreze insulele — cunoscute sub denumirea de Micronezie sau Teritorii sub tutelă în Pacific — și să promoveze dezvoltarea lor socială, economică și politică. În schimb, ele au rimit dreptul să instaleze aici baze militare.

Au trecut 19 ani de atunci. Insulele Microneziei au fost transformate în adevărate fortărețe militare, fiind prevăzute cu aeroporturi, baze navale terestre, cu instalații pentru rachete. Dar porolul? Despre soarta celor 80.000 de locuitori, rămași ai unui popor care, în urmă cu secole, a cunoscut o înaltă civilizație, s-a ocupat nu demult în Hall, corespondentul la Washington al agenției U.P.I. «Mai puțin de 10 la sută din populație scrie el — dispune de rețele de apă și în nici un din insule nu există vreun sistem sanitar. Este 90 la sută din populație este bolnavă de scarifică, o boală provocată de infectarea solului; zenteria a contribuit la unul din cele mai ridicate cote ale mortalității infantile din lume; lepra tuberculoza sînt boli obișnuite. Sub 5 la sută din oamenii de aici sînt țăitori de cartee».

După ce Micronezia a fost omisă ani în șir din ocupările administrației americane, întrucît, după cum arată Hall, «nimeni la Washington nu se

interesa de problemele ei», Casa Albă a dat dovadă la începutul anului de un interes subit față de soarta locuitorilor marelui arhipelag. William Norwood a fost numit înalt comisar, iar ministrul de interne, de care depind teritoriile aflate sub tutela S.U.A., a cerut Congresului să aloce 172 milioane dolari pentru un program care prevede construirea de spitale, școli și alte instituții publice în următorii cinci ani. Ce a determinat această schimbare de atitudine? Ziarele americane vorbesc de faptul că ea a fost provocată de cererile reprezentantului permanent al S.U.A. la O.N.U., Arthur Goldberg, care se teme ca la apropiata sesiune a Consiliului de tutelă a O.N.U. să nu fie reluate criticile la adresa neocolonialismului S.U.A. și a îngrădirii totale a soartei locuitorilor Microneziei.

Dar a mai intervenit un fapt. Locuitorii Microneziei au început să-și manifeste nemulțumirea față de actuala stare de lucruri. Ca urmare a unei plîngerii înaintate Organizației Națiunilor Unite, la fața locului a fost trimisă o comisie de anchetă a Organizației Mondiale a Sănătății care, în raportul ei, a criticat cu severitate lipsa de preocupare a guvernului S.U.A. pentru sănătatea băștinășilor. În februarie, o delegație din insula Saipan a sosit la Washington cerînd ca Statele Unite să plătească despăgubiri pentru pagubele pricinuite în cursul ultimului război mondial. A fost pentru prima oară cînd o asemenea delegație a venit în capitala federală americană fără aprobarea autorităților S.U.A. din Micronezia.

Astfel, locuitorii insulelor Pacificului de vest încep să-și facă auzit glasul.

I. RETEGAN

clay despre...clay

Articole de ziar, cărți, emisiuni ale radioului televiziunii în S.U.A., filme și simple instantanee geografice au acreditat versiunea unui Cassius Clay, om al instinctelor dezlănțuite, preocupat mai puțin și numai de business. La această imagine, care o cunoșteau iubitorii boxului din lumea întreagă, au contribuit și manifestările campionului — de la simple declarații, amestec de infanții și fanfaronadă, pînă la activitatea extra-sportivă în cadrul unei organizații extremiste a negrilor americani.

Toate acestea, sau multe dintre ele, par acum domenii trecute. Trecînd de două ori lantcul pentru meciul pe care l-a avut la Londra englezul Henry Cooper și recent la Frankfurt vest-germanul Mildenerger, campionul Europei la categoria grea, Clay a apărut în cu totul altă nină. Parcă a căzut o mască ce i-a fost impusă în nea boxului profesionist american, acolo unde ținea cinematograful și filmului cu Paul Newman («Cineva acolo sus mă iubește») sau a episoadei de televiziune din seria «Sfîntul» este depășită de realitatea marilor afaceri în care Clay nu e, desigur, chiar un înțeles exploatat. Clay, ntru care modestia nu este o virtute, Clay via căile spre titlul de campion nu i-au fost erute cu roze și care a știut să înfrunte o ostilitate ajungînd astăzi la o anumită independență sportivă și financiară, este un negru din stucky, care înțelege că o dată coborît din ring vine un simplu negru. «Cînd m-am întors de la Jocurile Olimpice de la Roma, în 1960, cu medalia de aur, am purtat-o pe stradă, povestește Clay stilul său caracteristic. Cassius, tu ai învins

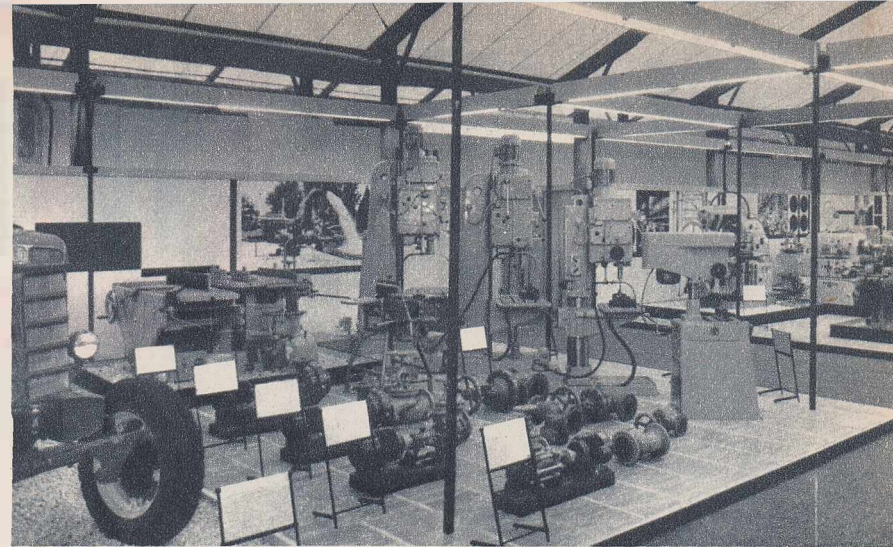
mulți boxeri, tu ai făcut onoare țării tale, tu ai făcut să fie înălțat drapelul american și să răsună imnul american, acum cînd te-ai întors acasă, vei putea să-ți bei cafeaua unde vei vrea. Am vrut să fac o încercare. Am intrat într-o cafenea interzisă negrilor. Femeia care servea m-a privit cu ochi răi și mi-a spus direct: «Negrii nu sînt admisi aici». «Dar, doamnă, eu sînt Cassius Clay. Am cîștigat o medalie de aur pentru Statele Unite. Am făcut să fie înălțat drapelul american și se poate afirma că aici nu este locul meu? Nu înțeleg». Femeia mi-a spus brutal: «Nu-mi pasă cine ești, nu ai dreptul să intri aici!».

Și Clay, campionul olimpic de ieri, campionul profesionist de astăzi, conchide: «Faptul că sînt originar dintr-un stat din sud are o mare importanță pentru mine». Această afirmație confirmă că Cassius, respins la recrutare pentru «incapacitate mentală», înțelege unele realități din țara sa, dovedind chiar și curaj cînd spune: «Nu vreau să fac serviciul militar cîci nu vreau să plec în Vietnam. Oamenii aceștia din Vietcong (forțele patriotice sud-vietnameze — n.a.) nu mi-au făcut nimic, nu am nimic contra lor. Nu vreau să fac războiul ăsta». A spune așa ceva la Chicago, chiar cînd te cheamă Clay și mai ales cînd ești negru, înseamnă «capacitate mentală» care, asociată cu calitățile sportive, va putea crea, poate, un mare campion de talia unui Joe Louis sau Rocky Marciano.

Dar în acest domeniu al boxului profesionist și al slujitorilor săi, pronosticurile sînt, cel puțin riscante.

Sergiu BRAND

ay, interviu la Londra de ziariști.

La tîrgul internațional de la Helsinki a participat și Republica Socialistă România. Exponatele cuprinse în pavilionul țării noastre (în fotografie), oglindind dezvoltarea industrială a României, au stîrnit un viu interes în rîndul vizitatorilor.

din lume adunate...

Organizatorii noi stagioni a Operei din San Francisco au dedicat festivitățile de deschidere campaniei desfășurate în diferite centre urbane pentru înfrumusețarea Americii. La festivități au fost invitate și înalte personalități ale administrației. Spre surprinderea organizatorilor și în invitațiilor, vreo trei sute de cetățeni din San Francisco au venit în seara festivă pentru a sugera extinderea campaniei de înfrumusețare și peste hotare. Cum? O pancartă o spunea clar: «Infrumusețeți Vietnam — aducînd trupele americane acasă!»

Un ziarist englez s-a hotărît să protesteze și el împotriva rolului nefast pe care-l au cheltuielile militare asupra economiei engleze și a echilibrului bilanțului de plăți. El a cerut să se renunțe la cheltuirea celor 7.500.000 de lire sterline destinate întreținerii activității... fanfarelor militare engleze, și de asemenea să se anuleze călătoria fanfarei unităților de artilerie, care urmează să întreprindă un turneu de 18 luni în Republica Federală Germană. Poate că, dacă actualele unități engleze aflate pe teritorii străine (a căror menținere costă anual 300 milioane lire sterline) ar fi înlocuite cu fanfare de diferite tipuri, totul ar reveni mult mai ieftin și ar fi mai puțin primejios. Chiar mai melodios pentru localnici decît «muzica» obișnuitei tipuri de arme.

Dar balanța de plăți engleză nu afectează numai fanfarele. Pe vremea reginei Victoria, Argentina și Chile s-au adresat monarhului englez pentru rezolvarea unui litigiu de frontieră. Problema rămînînd în suspensie, în urmă cu doi ani s-a căzut de acord ca Anglia să arbitreze din nou. Numai

ca acum Foreign Office-ul a pus o condiție: cheltuielile de judecată — respectiv cele necesitate de ancheta la fața locului, de lucrările de cartografie, de retribuirea avocaților etc. — să fie suportate de Argentina și Chile pe din două. Condiția fiind acceptată acum cîteva zile după lungi pertractări, «judecata» a început la Lancaster House. Pe vremea reginei Victoria o asemenea condiție nu ar fi putut exista. Avea de unde plăti imperiul. Acum...

În noiembrie 1956, între Selwyn Lloyd, pe atunci ministru de externe al Angliei, și Foster Dulles, secretar al Departamentului de stat, a avut loc o convorbire în legătură cu agresiunea asupra Suezului. La repropunerea lui Lloyd că Statele Unite au provocat încurcături Angliei prin rezervele lor, Dulles a răspuns:

«De ce v-ați oprit? Dacă am fi știut mai bine ce vreți și ați fi aminat toată acțiunea pînă după alegerile din Statele Unite, noi am fi lăsat-o mai moale...»

Așadar, cotul a fost o chestiune de neconcordanțe și neconcordanță a intereselor de moment. Faptele au fost aflate abia în septembrie 1966. Cînd te gîndești că în acea perioadă Dulles profesa rolul moralizatorului care nu vrea să aibă nimic de-a face cu planurile agresorilor! Actualitatea relatării constă în primul rînd în lumina ce o aruncă asupra unor aranjamente de culise inspirate și astăzi din același principiu pe care s-a bazat replica lui Dulles, al nesocotirii intereselor suveranității și independenței altor popoare.

Nicolae URECHE

ayores — fiii tunetului

În jungla din estul Boliviei trăiesc astăzi ultimii descendenți ai vestitelor triburi ayores — singurii indieni care n-au putut fi încadrăți în viața organizată a popoarelor Americii Latine. Fac parte din epoca noastră, dar duc o viață primitivă, de nomazi lipsiți de toate bunurile pămîntului. N-au nici sate, nici colibe, nu cresc animale, nu fac agricultură și nu cunosc din tehnica lumii decît securea, unghiul și arcul, care le asigură hrana. Pescuitul și vîntoarea sînt singurele lor îndelungiri. Uneori, grupați în cete de cîte 70-80 de indivizi, blochează cu stînci liniile ferate și atacă trenurile de persoane care circulă între Santa Cruz din Bolivia și Corumbá, din Brazilia. Expedițiile de pedesetri organizate după săvîrșirea acururilor nu dau, niciodată, rezultate, fuga tăcută a acestor sălbatici prin junglă nelăsînd nici o urmă. Numele de ayores, la care ei și-au adăugat calificativul de «fii ai tunetului», îl moștenesc din timpuri îndepărtate. Ei mai sînt însă numiți «itumbos» (despuiți — fără haine) și «tapii nemi» (sclavi fugiți).

În anul 1930 neamul ayores număra cîteva mii de indivizi, dar în urma unor războaie purtate între ei au rămas numai cîteva sute. Zona lor actuală de deplasare se situează de-a lungul liniei ferate care traversează frontiera Boliviei cu Brazilia, în Mato Grosso. Misiunile religioase care au încercat să facă legătura cu ei, în ultimii douăzeci de ani, au fost exterminate. Un singur misionar s-a putut alătura unui grup de 13 ayores, și trăiește acum în mijlocul lor, încercînd să le transforme viața. Ziaristul francez Olivier Pequet a vizitat acest grup, a cules date și imagini fotografice din viața lor și le-a publicat într-un număr recent al revistei *Sciences et Voyages*, atrăgînd atenția lumii asupra acestui aspect etnografic

curios. Viața de familie a tribului ayores nu cunoaște nici o lege și nici o stabilitate. Un bărbat își ia o soție și conviețuiește cu ea fără nici o obligație, pînă cînd îi face un copil — abia atunci se socotesc căsătorii. Dacă moare copilul, se desface căsătoria. Și, în cele mai multe cazuri, tatăl rezolvă în grabă problema, omorîndu-și copilul imediat după naștere. Dintre obiceiurile străvechi, cele privind moartea sînt păstrate cu strictețe. Dacă moare o femeie, toți copiii săi, care sînt mai mici și nu se pot întreține singuri, sînt îngropați cu ea. Dacă un membru al tribului este grav bătîrin sau prea bolnav ca să se mai poată deplasa, este de asemenea îngropat de viu.

I. MUNTEANU

NECTAR

DE

FRUCTE

o băutură
excelentă și
reconfortantă
pentru copii
și adulți

GUTUI, PIERSICI, PRUNE ETC.